

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/3 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

A magvető.

Budapest, március 17.

(v.) Szépen mondani el a jót s lendületesen az igazat, ehhez különös véna kell: a politikai bölcsesség, a szónoki művészet és a költői érzés vénája. Széll Kálmán ma kimutatta, hogy bőven rendelkezik ezzel a hármassal. Budgetbeszéde olyan hatást ért el, amelynél ritkán tapasztaltunk lelkesebbet a magyar képviselőházban. Barátjait magával ragadta politikájának őszinte és határozott kifejtésével, de ellenfeleit is megnyerte azzal a rokonszenves, lojális móddal, ahogy velük szembeszállott. Vonzó egyéniségének minden tulajdonsága fényesen érvényesült ebben a beszédben. Az államférfi nagy perspektívát nyitott a nemzeti politikának és élesen vont meg azokat a határokat, amelyek közt kormányzati működése mozogni fog. A debatter elegánsul forgatta dialektikájának acélpengéjét s nemcsak bátran, de ügyesen is háritotta el az ellenlenczék táborból feléje suhintott csapásokat kiütötte az ellenzék kezéből az elvek kardját, de nem sebezte meg ellenfeleit, sőt minden sikeres kirohanása után udvariasan hajította meg előttük fegyverét. És szóhoz jutott e beszédben megint a költő is. Az a finom rezgésű művészlélek, amely nemes eszméket nemes alakban tud kifejezni és kedvtelenséggel keresi a nyelvből a költői elemet, a gondolatnak muzsáját.

A fakó politikának immár vége; a röghöz tapadó gondolkodást felváltotta az eszmék szárnyalása, a hatalom dolyfét a jognak szeretete, az inartikulált kormányzati őszintét a precíz és zengzetes beszédben megnyilatkozó államművészet. A kormányelnöki székéből, ahol még nemrég a minden ellenkezést eltipró hatalmi gög terpszkedett, ma felhangzott az a nemes íge,

hogy az ellentétes meggyőződések is tiszteltre számíthatnak s hogy a magyar közéletben restaurálni kell az elvek erejét. Nagy a jelentősége ennek az ígének. A hatalom a maga igazával akar győzni, nem pedig szavazataival; mérközni akar, nem pedig elgázolni; biztositani kívánja a diadalt annak, ami jobb, nem pedig annak, aki erősebb. Az ököljognak végét jelenti ez a hatalom részéről s tehát az erőszaknak és a gyanúsításnak a leszerelését a kisebbség részéről. Az indulatok dulakodása megszűnt; s kezdődik újra az eszméknek lovagias formákban folyó nemes hajvivása. De nemcsak a harcnak mód-szerére nézve változott ilyen nagyot a világ. Gyökeres módonlason ment keresztül az uralkodó politikának tartalma is. Hogy csak egyet említsünk, merőben új szellem lengte át Széll Kálmán a közjogi alapról szóló fejtegetéseit. Amiórt mi e hasábon évek óta ernyedetlenül küzdünk, azt örvedetes valósággá váltja im a Széll Kálmán politikája. A közjogi kiegyezés, amelyet a mult korszak kontár keze meg akart nyomorítani, visszahódította régi értelmét, és új fényben ragyognak, új erővel lüktetnek a benne biztosított nemzeti közjogok. Hányszor kellett a mult esztendőik során fegyvert ragadni azok ellen, akik feltétlen szolgálatkészségükben ki akarták sikkasztani a Deák Ferenc művéből az önálló vámterületjogát! Hányszor kellett sikra szállani ama jogfosztó felfogás ellen, amely a vámszövetséget minden áron fenntartandónak hirdette! Hányszor kellett szövéteket gyujtanunk, hogy eloszlassuk azt a mesterséges homályt, amelybe a jogokat elalukvók a közjogi alaphoz idevágó rendelkezéseit burkolgatták! És hányszor kellett tanuságétele felhívni a logikát és a történelmi igazságot azok ellenében, akik hol erőszakkal, hol fufanggal akarták a nemzetet a gazdasági különállás jogától elejteni! Széll Kál-

mánnak mai beszéde fényes elégtételt szolgáltat nekünk, a jogérzetében felzaklatott hazának pedig feltétlen és teljes megnyugvást. Azt hirdette Széll Kálmán, hogy az önálló vámterület joga nem valami elméleti jog, hanem eleven joga a nemzetnek, amelyvel, mielőtt a törvényes előfeltételek beállanak, szabadon élhet, ha érdekei így kívánják és ereje megengedi. És hirdette azt, hogy nem minden áron kell a vámszövetség, hanem csakis olyan vámszövetségbe nyugodhatik belé a nemzet, amely kielégítést biztosít gazdasági érdekeinek. Bátor és okos beszéd ez, amely bebizonyítja, hogy a jogtisztelet egyúttal a legjobb politika is. Mert jó kiegyezést Ausztriával csakis az olyan Magyarország tud elérni, amely mögött nyitva áll a gazdasági különválás utja. Ha utána szaladunk Ausztriának s lábai elé vetve magunkat, könyörgünk neki, hogy az Istenért ki ne dobjon benünket a vámszövetségből, mert a külön vámterületen éhen veszünk, ha ilyen nyomorult politikát követünk, amilyent a megelőző kormány követett: akkor szöröstül-böröstül kiszolgáltatjuk saját magunkat a másik állam kapzsóságának. Deák Ferenc azért igtatta törvénybe az önálló vámterülethez való jogunknak időről-időre való automatikus föléledését, mert tudta, hogy e nélkül a vámszövetségi alkuban nem óvhatjuk meg érdekeinket. És Széll Kálmán méltó tanítványául mutatkozik be dicső mesterének, midőn közjogunk erős oltalmába helyezi a nemzet gazdasági érdekeit. Politikája szakít azzal a hitvány rendszerrel, mely elrugta lábait a föld talaját s a maga bárdolatlan fufangjával akarta pótolni Deák Ferencnek bölcsességét. Ó hogy valahára kormányképesé lett az a tan, amelyet rebellisnek mondtak, amíg csak mi hirdettük! Hogy sunyi hallgatásra kárhoztatvák azok, akik, hogy feláldozzák a

T Á R C A.

A pénz.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Feszli Géza.

Aki firkészd szemmel egy pillanattig valami érdekes női budoárba betekint, nem egyes részleteket fog látni a mindig győzni vágyó hatalomnak, a női szépségnek titkos fegyvertárából, hanem az egész arzenált.

Aki a pénz rejtélyes függönyét egy pillanatra föllebbenti, nemcsak parciális részleteket lát az emberi lélek rejtekéből, hanem az egész titkos kamarát, az egész budoárt. Egy harmatesőppben benne van az egész ocean vizének két alkotó eleme: hidrogén és oxigén. Egy elfogott napsugár által panorámába foghatod a természetnek összes színeit, az alap-színek teljes skáláját, a spektrumot. Egy pénzdarabnak missziójából pedig levezetheted az emberi lélek összes vibrációit és minden életműködését, úgy amint azok a társadalmi élet határain belül föl- és letűnnek.

A rendelkezési kedv, az érvényesülési vágy és a hatalomra való szomjazás, ez a három iker-testvér settenkedik minden emberi lélek rejtekében, a társadalmi együttélésből kifejlődő gyakorlati érzék arra oktatja a serdülőket, hogy van egy alkalmas fegyver, van egy biztos út, van egy univerzális varázserő, mely a kitűzött célponthoz, vagyis a rendelkezési kedvnek, az érvényesülési vágyaknak és a hatalom birtoklásának megvalósításához elvezet — és ez: a pénz.

Mi a pénz?

Ertékmérő! Csereeszköz!

Ezzel méri meg a buzának, a bornak, a ruhának, a lakóhelynek, a munkának, az érdemnek, az ihletnek, a gondolatnak és az érzelmeinek értékét.

Az őseihez hazatért főur az ő régi és hü szolgálójának, egész életén át tanusított ragaszkodásért egy — vagy két — vagy tizezer forintot hagyományoz jutalom vagyis ellenérték gyanánt. . . . Szolgahűség? Nem numerál? Ne számítsuk az érzések közé? — Nos hát ne vitázzunk e rideg szigorúsággal, hiszen tehetünk helyébe másikat.

A jeles emberbarát, kinek neve a mulandóság feregkamarájából kisugárzik: a szenvedő emberiség számára széprekelt hagyományozott. Biográfiaját — sok esetben — diskretül beborítja az ismeretlenség homálya, de halálával lendület nyert az élete.

Ez a praktikus halandó is a csereeszközzel, százasokkal és ezresekkel cserélte be az utókor hódolatát. A pedagógium vagy menedékhely, vagy lenelcház megnyitása ötletéből a sötét márványtáblának aranyos betűi hirdetik az alapító nevét, az ünnepi szónok pedig emelt hangon tiltakozik az ellen, hogy az a mély tisztelet és halás elismerés, melylyel ő mint az ünneplő tömeg lelkiületének tolmácsa a nemes emberbarát emlékének adózik — meghódolás volna a mammon előtt! Nem a pénz, hanem az indulat, nem az érték, hanem az adományozással együtt járó érzés az, ami glorifikál. — Igaz! Csak hogy mégis elmaradna a márványtábla és az ünnepi szónoklat és a glorifikáció, ha a nagy emberbarát jelentékeny pénzbeli értékek nélkül, inkább csak az érzéseit és az áldását testálta volna a humánus cél javára. No de hisz ez természetes. Az életmentők kitüntető jelvényével sem lehet földiszíteni azt, aki csak hajlandó lett volna megmen-

teni számos emberéletet. Faktum kell emelhez, pénz kell amahhoz.

És ugyan mi az, amihez a pénz teljességgel fölösleges és ami ettől a csereeszköztől abszolúte független? E modern világban éppenséggel semmi, csak az ember gondolatvilágában vannak a pénz hatalmától függetlenített indulatok, lélekbeli procedurák, ideálok, elméletek.

Barátság, szerelem, eszmehare, szívjószág pénz nélkül és a pénzértékekkel való kapcsolódás nélkül, külön és önállóan is megállanak — a teoriában! — És a gyakorlatban? Vajjon fennállhat-e a barátság, ez a megkülönböztető felebaráti érzés, ez a szabadon választott testvéri szeretet: földhöz ragadt szegények és duszadagok között? A mecénás csak mű-barát, és az a barátság, melyből az egyenjóság ki van zárva, az lehet valami műfaja a kölcsönös rokonszenvenek, de nem az a természetes szülőtte a földnek és a napsugárnak, mely az egyenlőség talajában fogamzik meg. Lehet barátság gazdag és gazdag, szegény és szegény között, kisebb vagyon-differenciákat is elbir ez az érzés, de az ellentétes anyagi viszonyoktól megfagy, — vagy az egyik vagy a másik oldalon megcsipi a dér és gyökerében sorvadásnak indul.

— És a szerelem? Az ideális szerelemhez is szükséges a pénz? Ha minden mástól elszigetelten, a gondolatok régiójába ültetjük át ezt az exotikus virágot, akkor nem! De ha visszahelyezzük a valóság fekete földjébe, akkor föltétlenül! Az arkádiai állapotok megszűntek és a modern valóság nem a költészetben, hanem a prózán alapul. A pénzhiányból keletkező nélkülözés rendszeren olyannyira falank hernyója a szerelem exotikus virágának, hogy leveleit, rügyeit, szirmait mihamarább lerágja. Sőt időnként az anyagi szükség gyorsan támadt viharrá is változik, mely gyökerestül tépi ki a

maguk jövőjének az ország jövőjét, fitymálva emlegették Deák Ferenc rövidlétét! Az ő becsvágyuk csufos véget ért; nem is a vépadon mult ki, hanem a pellengéren. De uj lértre támadt a Deák Ferenc hagyománya s a király első miniszterének ajkán fölhársan az íge, mely védelmet ígér minden elhomályosítással és elcsúszással szemben az ország e legértékesebb közigazgatásnak. És amilyen bátran szólott Széll Kálmán Ausztria felé, épp oly bátran vallotta magát lefelé a közös vámterület őszinte barátjának. Azon az alapon, hogy a két állam egyetemes gazdasági érdekei egy méltányos vámszövetségben kiegyenlíthetők, Széll Kálmán a vámszövetségnek elvi hive; célszerűbbnek tartja a közös vámterületet, amely már kipróbáltunk, a gazdasági különválásnál, amely az európai vámpolitikának mostani irányzatánál fogva veszélyes kockázatba sodorná gazdasági érdekeinket. Nyílt és becsületes állásfoglalás ez a függetlenségi párttal szemben; de mivel nem jár jövedéllel, sőt a vámközösséget is a gazdasági célszerűség mértékével méri, nem ébresztett nyugtalanságot sehoh. Ilyen alapon merőben matematikai kérdéssé enyhül ez a kontroverzia, amelyet Bánffy alatt a jogosult közjogi feltékenység könnyen tehetett volna lázas bonyodalmak kuforrásává.

Férfiasan és őszintén számolt le Széll Kálmán a néppárttal is. Odaállott az egyházpolitikai alkotások mellé s önértzetesen hirdette érinthetlenségüket. Nemes szabadelvűséggel fejtegette e nagy reformműnek értékét s kijelentette, hogy kormányzati létét köli hozzá e törvények integritásához. Méltán hivatkozott Széll Kálmán arra, hogy ezek a reformok sehoh az országban semmiféle zavart nem támasztottak s hogy a felekezeti béke hatalmas biztosítékra tett szert bennük. Erre a békére szüksége van az országnak, mert egyik záloga ez az egységes nemzeti állam sikeres kialakulásának. Már csak e béke érdekében is ragaszkodunk kell az egyházpolitikai törvények minden betűjéhez; mert mihielyt a klerikális szellem, ha még oly csekély mértékben is, kikezdi ezt a reformművet, legott megbillen a felekezeti egyensúly s a támadt részen betódul nemzeti életünkbe a vallási villongás, ennek nyomán pedig az a viharos visszavonás, mely a felekezeti indulatok fellobbanását kíséri. A szabadelvűség érdeke itt is, mint az állami élet egész vonalán karöltve jár a nemzet lét-

érdekével. És Széll Kálmán hathatós nemzeti politikát is csinál, amidőn egyéniségének egész súlyával, őszintén és férfiasan kibontja a megalkuvást nem ismerő, hajthatatlan liberalizmus zászlaját.

A miniszterelnök beszéde ma is lírai akkorddal végződött. A mai politikai helyzetet az ekevasról fölhasogatott szentföldhöz hasonlította, amelyen később, mire az elvetett mag kalászba hajt, a barázdák egyenletlenségét eltünteti a vetés. Mi folytatni fogjuk ezt az igazán elragadó költői képet. Ha megérik a termés s teli kalászkodat ringat a mostani ekehajtás helyén a szellő, ha dusan tenyészik a most felszántott barázdák nyomán az élet s eljö az aratás ideje, a nemzeti aratás, amely dusan jutalmazza a munkát s áldással fizet a verejtékért: akkor hálásan fordul az aratók kegyelele a magvető felé, aki becsületes és erős dologtevésével természetnővé varázsolta az addig parlagon heverő földet. Széll Kálmán nemes törekvéseit, idealizmusát, szellemének és jellemének erejét lelkes elismeréssel fogja az általa regenerált nemzeti közszellem jutalmazni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, március 17.

A miniszterelnök az ülés előtt tudakozódni járt a szélsőbalon:

— Kik akarnak még beszélni?

Sorra jelentkeztek: Blaskovich Ferenc, Mócsy Antal, Pichler Győző és még néhányan. De megannyian készeknek nyilatkoztak, hogy bármely pillanatban átengedik helyüket a miniszterelnöknek, ha még a vita berekesztése előtt kívánna beszélni.

Széll mosolyogva jegyezte meg:

— Hiszen a miniszterelnök bármikor felszólalhat. De jó. Állapodjunk meg a sorrendben.

S szépen megállapodtak, hogy vagy három szónok mondja el a mondókáját s aztán átvesszi tőlük a szót a miniszterelnök. Persze ilyenformán egy kicsit sovány volt az érdeklődés, mely az első felszólalásokat kísérte s a tisztelt Ház inkább elszórozott eleinte, hogy teljes figyelemmel hallgathassa majd a miniszterelnököt. De azért mindegyiknek akadott egy kis hallgatósága s a Blaskovich gazdasági fejtegetései, az öreg Mócsy Antal valláspolitikai kirándulásai, nemkülönben a Pichler Győző bokrétaba kötött anek-

dotái sem hangzottak el egészen hatástalanul. Sőt a Pichler anekdotái közül egyik-másik jól megesiklándozta a néhai harci pártot s a Tisza Istvánnal szőtt polémia is eléggé tetszett.

Harmadfél óra így nagyobb szennzáció nélkül, de eléggé kellemesen pergett le. S ekkor Perczel megszólalt:

— A miniszterelnök kíván nyilatkozni!

A villamos esengő kifelé is megadta a jelt s hamarosan megteltek a parlamenti mezők. A karzatokról sok száz tavaszi kalap virított le, mert amióta híre terjedt, hogy az új miniszterelnök poétikusan szeret olykor beszélni, a nők is megint odaszoktak a karzatokra. (Hogy előkerültek megint a gukkerek is! Pedig már azt hitte az ember, hogy örökre bealkonyodott nekik.) Az elnöki dobogó alatt megint csoportba verődött a parlamenti ifjuság, mint a régi szép időkben, mikor még az érdekes beszédek divatja járt. S ez az egész Ház hullámozott, ringott — teli volt kellemes várakozással.

S Széll Kálmán tud hozzá, hogyan kell az ilyen nagy instrumentumon hatással játszani. Egy-két hangot üt meg s a rokonszenvet már magához hajlította. Mert ahogy az örömet hangoztatja, hogy a parlament ismét megtalálta régi tisztesség hangját s ahogy a köszönetét röjja le, hogy minden pártból szívasesen árad feléje az elégezettség bizalom: a tisztelt Ház úgy érzi, mintha kellemesen esiklándoznák. Mindenki beart valamit az örömből és a köszönetből s meglátszik, hogy mindeneknek jól esik. Legjobban pedig az, hogy a miniszterelnök önmagának veszi a leg-súlyosabb részt: az aggodást. Szerenyen kérdi magától, hogy ennyi nagy várakozásnak meg tud-e majd felelni? De a válasz, melylyel önmagát próbálja megnyugtanni, már rokonszenves tüntetésre ad alkalmat.

Azt mondja:

— Az én igyekezetemen, az én becsületes szándékomon nem fog mulni!

S felzug nyomában a tetszés. Nem a háta mögött csupán, de odaát az ellenséges táborokban, talán még a karzatokon is. A miniszterelnök pedig csak ezt a szimpatikus hangulatot várja meg s aztán fog az igazi munkába. Lerakja a határpóznákat minden irányban, hogy sehoh az országban meg ne téveszszen valakit a kölcsönös udvariasságok korszaka, mert azért az elvek tekintetében most is állanak a régi határsorompók, sőt erősebben, mint valaha. S ha volna esetleg némi lappangó nyugtalanság fönny vagy lenn, a kikegyezés sértetlensége vagy a liberális alkotások változatlansága tekintetében: bizvást kiszivódha-

virágot és országot mentén lömpölyögteti az elszáradt köröt.

Hát az eszmeharok szervezése, a nagy célokért küzdő gondolatok stratégiai rendezése, a hadakozó eszmetáborok korszerű ujoncjutalékainak beolvastása szintén csak a pénz segélyével sikerül? Szintén csak így! Hiszen köztudomásu, hogy még a poétai alkotó erő is, ez az *isten-adta tudomány*, még ez is csak szörványosan termeli a vadrózsákat, ha a költői véna történetesen egy szántóvető ember pallérozatlan lelkében lüktet.

Es a szívjószág? Ennek még éppenséggel életeleme a vagyon, a segélyosztás, a pénz. Ha pénze nincsen — akkor impotens. Nem az etikai értéke veszett kárba, de a missziója maradt meddő.

De mindez végre is csak normális és természetes, sőt hivatásszerű funkciója a pénznek. Mindez csak a benne rejlő fenntartó — de nem a hódító erő és nem a romboló hatalom.

A pénzben benne rejlő hódító erő és ennek fokozatos tultengése, vagyis a romboló hatalom ott kezdődik, ahol az individualitás értékét eltorpíti és lefokozta majdnem a zérusig!

— Nézd ott, az oltár számolyánál, a lilium színébe öltözött, mirthuskoszorúval a fején, rozskatonag és halványan a tündérszép menyasszonyt. A szüzesség jelyvénye megilleti, a mirthuskoszoruja igazat mond — csak a remegő ajka hazudik, mikor a gazdag vőlegénynek oldalán halkán susogja: igen, szeretem!

— Miért reszket, miért halavány?

— Azért, mert az *egy életre* kiható elhatározásnak perciben, a hazug *igen* és az *őszinte nem* mérlegelésének válságos órájában a szép menyasszony szíve mérlegelgé változott. Melynek egyik serpenyőjében női izlésének férfi ideálja, egy alak, egy egység, egy individualitás volt elhelyezve, a másik serpenyőben pedig a pénz. És a pénz értéke súlyosabbnak bizonyult, mint az ideálé.

A vagyonalan szerelem aranyos ábrándjait becserele az ábrándok nélkül szűkölködő aranyos valóságért. A meleg érzést, amely rejteket keres, fölvaltotta hidez ére, mely a nyilvánosságot keresi, hogy csilloghasson. Az erős férfi és a szelid női lélek kettős dalának harmóniáját megbontotta, szüzességének tisztaságát prostituálta, szoborszép természetnek kapitálisá halmozódott plasztikáját eladta, lelkének vagyonát, szemérmetességének remegő életjelenségeit piacra vitte és odaadta annak, aki többet ígért és többet fizet érte. Eladta a testét és lelkét, nem óraszámra, de örökáron: *pénzért*. És most a profán alknak záró pillanatában: a lelekvalasztás természetes jogáról való lemondás a szép menyasszony lelkében még egyet vívódik, a pénzérték és emberérték közt lezajlott küzdelem még egyszer visszatér és utolsót vonaglik, az ideál alakja még egyszer bucsuzva integet feléje és a gyzedelmes érenek csengő hangján keresztül még egyszer hallszik a test, a hus, a vér intenzív vágyainak hattudala... Még a szüzies női lélek is megfogadja a pénz démona által sugalmazott korszerű tanácsot, mely szerint: fényes paloták urnője lenni, akinek hizelegnek százan, akit körülrajonganak ezren és akit irigylve néznek százezren, sokkal többet ér, mint egy kunyhónak asszonya lenni, akit szeretve birtokol: *csak egy!*

Már pedig ha a pénz még a szüzies nő lelkében is tulleitálja a szerelem értékét: mennyivel könnyebbé válik akkor a pénz hatalmára nézve minden más diadal.

A szerelem karaktervonása az, hogy egyetlenségi individualitás értékének csodálatában és kizárólagos birtoklásának biztos tudatában *valósággyá válik a boldogság*, — a pénz hatalmának okfejtő vonása pedig az, hogy a tarka sokaságok fejlődésében és az ismeretlen tömegek irigykedésében *kéjeleg a hiúság*. A szerelemben az individualitás kultusza, csucosodik ki a mammon

hatalma pedig a tömegek hangulatának mozgósításában kulminál. Ha pedig a nő, akit társadalmi rendeltetése éppen úgy mint fizikumra arra utal, hogy a saját egyéniségének érvényesítését ne a tömegben, hanem *egy individualitásban* keresse, — életeljárát ne a hatalomban vagy a dicőségben, hanem a szeretetben és a szerelemben találja föl. — Ha még a nő is rabjává lesz a pénz csábító démonának és ha még ő rá nézve is kívánatosabbnak látszik az a *határozatlan kvodlibet*, melylyel a pénz kecsgetteti, semmint az a határozott alakba öltözött és konkrét életinger, mely céltudatosan lüktet ereiben... akkor mennyivel inkább teheti rabjává a pénz a férfit, akit rendeltetése a tömeg közé sodor, akit hivatása versenyésre kényserit és akinek ambíciója abban kulminál, hogy ne csak a *kis családban*, de a *nagy társadalomban* is érvényesüljön, hogy rendelkezési kedve mindenütt kielégítést nyerjen, hogy hatalmi szomja mindenütt és mindenkor csillapítható, — akarata parancsra változó legyen! Hisz a férfi lelke silány, ha önértete félénk. Viszont a merész önértet természetes szugesztiója ez: te különb vagy a többinél, neked jogod van a versenytársakon kivivandó diadalhoz, te az uralkodásra predestinálva vagy! Az uralkodásnak szimboluma milliók közül egyre nézve a jogar, viszont a milliókra nézve *jogar: a pénz*.

Társadalmi faktum, hogy az *egyén* leginkább a pénz által érvényesül. Sem a fizikai, sem a szellemi erő, de még a törvényszerű parancsolás joga sem adhat az egyéneknek oly hatalmat mások fölött, mint a mammon. És habár a pénznek démona, vagyis a pénzsóvár küzködőnek előleges illúziója tulozva mesélgeti a valót, azért mégis sok igazság rejlik abban a manifesztációban, mely a pénznek érees hangjában megcsendül:

„Én vagyok — így szól a pénz — a modern társadalomban az igazi hatalom. Én vagyok

tik a szívekből. Mert a miniszterelnök ebben a mai szép beszédekben éppen azt hangsúlyozta, hogy a Deák Ferenc alkotását a szélsőbal ellen, az egyházpolitikai reformokat pedig a néppárt ellen teljes erejével fogja megvédeni s ahogy az ország gazdasági föllandulását nem engedi kockára tenni, teoriái kedvéért, azonképpen a beállított felekezeti békét sem dobja prédálul a revizió kísérletezőseinek. Az egyik pózna tehát visszaszoritja a szélsőbalat, a másik a néppártot s mindkettőt megvédi azokat az alkotásokat, amelyek ennek az országunk fölvirágzását és lelki nyugodalmát akarják örök időkre lehetővé tenni.

Mély és erős hatása volt az így fölépített beszédnek. Talán az első momentum volt ez, mikor az egyesült pártok egy szívvel s teljes őszinteséggel találkoztak a helyeslésben. A szélsőjobb karéjától végig egészen odáig, ahol már a néppárthoz viszen a megye: mindenki egyazon lelkesedéssel tapsolt. S elkövetkezt azután még egy olyan pont is, ahol ez a lelkesedés átragadt az ellenzékre is, sőt megmozgatta a karzatokat is. Mert amikor a miniszterelnök egy csodaszép képpel jelezte, mennyire kívánatos, hogy a multakat ne bolygassuk, mikor arra a báronyos pázsitra emlékeztett, mely jótékonyan elföldi a mezőbe hasított barázdákat, mert azok a barázdák tették lehetővé, hogy a mag kihajtszon s a földből élet és virulás fakadjon: — akkor minden tenyér összeverődött s az ember azt hitte volna, hogy a karzatról egy raj madár fog mindjárt leereszkedni. Ugy hajlongtak át a korlátokon a kipirult asszonyfejek, gyönyörködve, elragadtatással.

Politikai sikere volt nagyobb, lesz is még Széll Kálmának. De talán sohasem jön újra pere, mikor valamennyi szívet ugy magához hajlít megint, mint ezen a napon, legrövidebb szónoki sikerének napján. Ma az ellenzék is ugy gyönyörködött benne, hogy a vita szürkébb folytatását maga kívánta holnapra halasztatni. De holnap he is végződik az általános vita.

A képviselőház ülése március 17-én.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezso.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Hegedüs Sándor, Pótsz Sándor, Cseh Ervin, Wlassics Gyula.

Elnök: Hitelesíteti a múlt ülés jegyzőkönyvét.

(A költségvetés.)

Blaskovich Ferenc: Örömmel fogadta a miniszterelnök programbeszédének különösen azt a részét, mely a mezőgazdaság fejlesztésére vonatkozik. Sür-

geti a telepítéseket. Igazi nagy telepítéseket sehoh sem lehet jobban véghez vinni más által, mint az állam által. Példa erre Dél-Magyarország. De szükséges a társadalomnak, az intelligens gazdaközönségnek, a papnak, a tanitónak és hatóságoknak buzgó hazafias közreműködése is. Felhívja a miniszterelnök figyelmét arra, hogy nemzet másképp nem lehet nagyra, boldogra, ha csak a vallásörkölési alapot nem erősíti. Az állami s más tisztviselőknél vasárnapi munkaszünetet sürget. Ha a törvényhozás az iparosoknak adott munkaszünetet, nagyon méltányos, hogy a tisztviselő vasárnapi ne üljének a hivatalban.

Mócsy Antal: Tisza István beszédelvél foglalkozik. Kitér, hogy az államosítás mindenütt kísér, pedig a tapasztalat mutatja, hogy az államintézmények igen drágák. A közigazgatás államossítása is újabb 10—12 millió terhet jelentene. Azt tartja, hogy holtakról ne beszéljünk, csak jól, de ezt Bánffy Dezsoval szemben nem követeli, mert négy éven keresztül igen káros befolyást gyakorolt az országban. Erkölcsi értéke nem valami jó alapon állt, konfiskálta a szabadelvívséget, furlangjával, törvények nem tisztelésével kompromittálta a szabadelvívséget, úgy, hogy másoknak kellett fellépni a szabadelvívség reményének megmentésére. A költségvetést el nem fogadja. (Helyeslés a néppárt.)

Fischer Győző: A szabadelvívség már legutóbbi politikai szereplése emlékezteti őt a mesebeli püposok községére. Ebben a községben megüresedett az orvosi állás, de mivel csak püposok laktak a községben, csak püposokat akartak választani. Az ép ember műpüpot csináltatott magának s el is nyerte az állás. Idővel azonban megunta a püpot s megmondta a patikáriusnak, aki kiválotta, hogy neki is műpüpusja van. Idővel kislült, hogy néhány ember kivételével mindenkinek műpüpusja volt. Tehát néhány ember terrorizálta az egész községet. Bánffy alatt is mindenki műpüpusot viselt a kormánypárton, még maga a miniszterelnök is. A mikor azonban Széll került kormányra, kislült, hogy mindenkinek műpüpusja volt, még hét-nyolc sem maradt püpos, mert Tisza István státszikaról és közigazgatásról beszélt akkor, amikor a politikai helyzetéről kellett volna beszélnie. (Tetszés és derűlés.) Tisza Istvánról mást várt, azt hitte, meg fogja okolni a lex Tisza szükségességét. Bánffy Dezso politikája megbukott, félreállt s főudvarmester lett. Nem Tisza István volt Bánffy belső titkos tanácsosa? Mégis Tisza István politikája nem bukott meg, ő nem áll félre, hanem a közigazgatás bajait hozza itt fel, azokat a bajokat, amiket a nemzet már régen ismer az ellenzéki beszédekből Tisza-rendszer név alatt. (Helyeslés a bal- és szélsőbalon.) Tisza a fuzionak szintén nagy ellensége, tudni sem akart róla, de ököbe szorított, ütőre kész karjai ölelésre nyíltak.

Őrül annak, hogy gróf Apponyi Albert belépett a kormánypárta s reméli, hogy az igazi szabadelvívség szolgálatába fog állni. Mócsy szavaira az jutott észbe, hogy Széll miniszterelnök, mivel most reviziópárti elemek kerültek a szabad-lvüpartba, esetleg a reviziót nyílt kérségek hagyta....

Polonýi Géza: Ah, persze!

Fischer Győző: ... reméli, hogy a miniszterelnök erre felelji fog. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Kossuth Ferenc személyes kérdésben szól. Gróf Tisza Istvánnal szemben ismétli, hogy részéről csak nyelvbottlás volt, amikor azt mondta, hogy Magyarország közös költségek címén 156 milliót fizet.

vagyis az én mennyiségemből egy részletet a szolgádnak vagy a szeretődnek ajándékozol, akkor e részlet erejéig szabadod teszded öket. És ez a kis szabadság oly édes nekik, hogy érte készségesen elviselik a rabszolajármot és sietve teljesítik a te szeszélyeidet. De azért te se bízd el magadat, te, aki engem bőséges kvantumokban birtokolsz. Mert én teszlek hatalmassá téged és nem te engem. De bennem is nem az individualitást emelem magasra, csakis az egy szál embert a háttérben pedig glorifikálom önmagamot. — Mert én halálos ellensége vagyok az individualitásnak, gyűlölem! — mert lényege eltér az enyémétől! Az egyént a minősége karakterizálja, engem a mennyiség!

En bennem és én általam a kvalitásnak ellensége a kvantitás és küzd az ellenféllel éppen úgy, mint az én vallásom a tiétekkel, mint a matézissal a religió.

A pénz a társadalmi test vére. Igaz, hogy a vér is csak nedv, de a költő szerint különös nedv. A pénz a vagyonnak folyékony állapota és a szükségletek csereberéjének eltető levegője. A nitroglicerín is csak folyadék és a lőpor se más, mint sürített levegő. Az egyik úgy, mint a másik szolgálja is, de rombolja is a kulturát — éppen mint a pénz.

A pénz az individualizmust támadja és pusztítja és a társadalmi életnek nem pótolható, nem mellőzhető és nem nélkülözhető faktora! És hol az ember, aki az összességre nézve pótolhatatlan és nélkülözhetetlen?

A pénz már ma is erősebb, mint az ember!

(A miniszterelnök beszéde.)

Szóll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! Csak két hét előtt voltam bátor a t. képviselőház előtt részletesen nyilatkozni azon elvekről és irányzatokról, (Halljuk! Halljuk!) amelyen én állök és amelyekből kormányzatomban kiindulni akarok. Gondolom, természetesen fogja találni a t. Ház, hogy ezeknek az elveknek és irányzatoknak részletezésébe, vagy éppenséggel ismétlésébe nem bocsátkozom. De éppen olyan természetesen fogja talán találni a t. Ház, hogy miután a most lefolyt költségvetési vita alatt a szónokoknak tulnyomó része, majd mindannyian, nem annyira a költségvetéssel, mint ezzel az én beközönlött beszédeimmel foglalkozott, egy pár reflexiót azokra, amiket hallottam, tenem kell. (Halljuk! Halljuk!)

Mindenekelőtt két értesnek akarok kifejezést adni, az egyik az öröm érzete, a másik a köszönet érzete. Örömmel konstátálom, hogy ez a lefolyt vita tárgyilagosan, nyugodalommal és a kérdések érdemének méltatásával és bírálattal folyt le és visszavért a képviselőházba az a hang, amelyet meghonosítani akarunk, amely hangot oly sokáig nélkülözlöttünk. A másik, amit kifejezésre akarok hozni, az őszinte köszönet érzete. En azoknak, akik a tuloldalom az általam vallott elveknek ellenfelei, és így az én politikai ellenfeleim is, köszönöm ezt a koncilians, bézékeny és elnöző modorát, amelyvel programbeszédemet bírálni sziveskedtek. Azoknak pedig, akik szívesek voltak bizalommal járulni programomhoz és a kormányhoz, meleg köszönetet mondok. De midőnl ezt teszem, nem hallgathatom el, hogy bizonyos egyes érzést kelt bennem ez a különben reám nézve nagyon örvedetes tény: egyfelől bátorít, buzdít, hogy abban az irányban, amely itt a Háznak tulnyomó többsége részéről helyesléssel és bizalommal fogadtott, kitartással és egész erővel haladjak; másfelől csüggetezgő tesz, mert a feladat nagyságával és óriási nagy nehézségeivel szemben eröm elégtelenségének érzetében az a kétely és aggály támad bennem, hogy eléget tudok-e tenni a várakozásnak; bármiikent legyen, igyekezetem, akaratörömön, kitartásomon, becsületem törekvésemen nem fog mulni. (Élének helyeslés a jobb- és baloldalon.)

(Az 1867: XII. t.-c.)

Es most, tisztelt Ház, engedjék meg, hogy reflektáljak némely dolagra, a mire válaszolnom kell. (Halljuk! Halljuk!) Először is szemben találom magamat az én tisztelt képviselőtársaimmal Kossuth Ferenc és Komjathy tisztelt képviselő urakkal, valamint a többiekkel is, akik amaz oldalról fölszóláltak s akik nekem hadat üzentek, mert ez a kormány az 1867: XII. törvénycikk alapján áll. Mondják, hogy a magyar állam nem magyar állam, ez csak fikció, a magyar állam meg van ölve, mert nincs hadügye, nincs külügye. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) És megölte az 1867: XII. törvénycikk. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Hát, tisztelt Ház, ez egy régi nagy ellentét közöltünk. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Nem is hiszem, hogy azok a válaszfalak, melyek politikai meggyözlődésünket o téren elválasztják, valaha leomoljanak. En tisztelettel viseltem e meggyözlődés iránt; de másfelől vitatom, hogy nekünk van igazunk és pedig az ország helyesen felfogott nagy állami érdekeinek szempont-jából.

Azt tartom, tisztelt képviselő urak, hogy az 1867: XII. törvénycikk a magyar államot nem ölte meg. Mit tett ez a törvénycikk? A pragmatika szankciónban lefektetett jogokra és kötelezettségekre helyezkedve és azon okból, hogy a monarkia együttmaradását biztosságot és nagy érdekét biztossá, levonta az együttes és közös védelem kötelezettségének konzekvenciáját. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Az elválaszthatlan és megoszthatlan együttbirtoklás kapcsolatának következesit körülírta és szabatosan körvonalozta az ebből folyó közös ügyeket, a jogokat és kötelezettségeket. Ezeknek közösséget megállapította s közös alkotmányos kezelésük forrásait megalkotta. De midőnl ezt tette, fenntartotta Magyarország törvényhozási, közjogi és belkormányzati önállóságot, és ebbe a nagy közjogi helyzetbe beleillesztette államiságának posztulatumival és államiságához kötött nagy érdekekkel és nagy jogokkal. (Élének helyeslés jobb- és balfelől.) Megadja egyfelől azt, ami ezen kapcsolatból következik és ami az egy fejedelem alatt elválaszthatatlan és megoszthatlan együttes birtoklásban élő országokat közösen érdekli, de megtartotta az ország számára azt, ami fejlődésére, állami életének biztossítására és

Kitértetések: A cs. kir. kereskedelmi minisztérium legfőbb állami díja 1888. Nagy aranyérem 1890. I. oszt. érdem-érem 1890. valamint több díszokmány.

Alapítás éve 1870.

Belehrádek Ferenc zongoragyáros Béc, VII., Mechitaristengasse 4. szám.

ajánlja gyártmányait zongorákban, koncert-, szalon-zongorákban és rövid zongorákban, különösen a legkisebb fajtájukat, 1/2 méter hosszú diminutív- és mignon-zongorákat, valamint amerikai rendszerű keresztúros zongorákat hat évi kezesség mellett. Fizetési módokat megegyzés szerint a legelőssbb gyári árakon

boldogulására szükséges és alkalmas alapot terem. Ez iránt egymást aligha fogjuk kapacitálni, (Igaz! Ugy van a szélsőbaloldalon.) de risseltünk tisztelettel egymás meggyőződése iránt, (Élénk helyeslés.) azzal a tisztelettel, amelylyel tartozunk egymásnak, mert mindegyikünknek belső motívuma hazafias és nemes. (Helyeslés.) Önök úgy gondolják helyesnek, amint hirdetik; én ellenkezőleg állok. Tiszteletük kölcsönösen felfogásunkat. (Élénk helyeslés balfelől.)

(Vámközösség.)

Azt mondja Kossuth Ferenc tisztelt képviselő ur, hogy a miniszterelnök beszél az önálló vámterület jogáról és az ország e részben világosan és kidomborítottan fenntartott jogáról, de mit ér az, léptesse életbe az önálló vámterületet, az egyedüli boldogulása az országnak. Hát, tisztelt Ház, én nagy vonásokban ez irányban nézeteimet voltam már szerencsére kifejtteni. Most igen röviden pár tételben akarok erre nyilatkozni. Az országnak ezt a jogát én egy élő erős jognak tartom, amelyet feladni, megsérteni, elhomályosítani nem fogunk. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) De ebből a jogból nem következnek az, hogy azzal élni kell, ebből csak az következik, hogy avval élni lehet akkor, mikor az ország érdeke azt magával hozza. (Helyeslés jobbfelől.) Én a közös vámterület hiva vagyok, hogy az adott viszonyok közt és hosszú ideig az ország gazdasági érdeke az, hogy a forgalom szabadsága és az az állapot, amely ma egyoldalú rendelkezés alapján áll fenn és az a vámközösség és szövetség, amire törekszünk, ha a törvény 61. §-a értelmében meg lehet csinálni, az ország gazdasági érdekeinek igenis jobban felel meg, mint az önálló vámterület.

Ez a két gazdasági terület, a tulsó meg az innenső, elismerem, sok ellentétes érdeket mutat fel, de igenis lehetségesnek tartom ezeknek kiegyenlítését, hogy Magyarország gazdasági érdekei, úgy földművelési, mint ipari érdekei is biztosíthatók és megvédhetőek legyenek. Mert egyet ne méltóztatassanak elfeledni, hogy mindannak dacára, hogy ezen két területben egyes ellentétes érdekek vannak, az érdekeknek egyetemet illetően egymásra vagyunk utalva, talán az osztrák ipar jobban mi reánk, mint a mi földművelésünk ö reájuk, de egymásra vagyunk utalva, kölcsönös fogyasztásunkkal, az európai vámpolitika mostani helyzetében is, jobban, mint előbb. (Helyeslés jobbfelől.) Azért én mégis azt mondom, hogy nem minden vámszövetség és vámközösség jó, de az igenis jó és fenntartandó, mely a mi gazdasági érdekeinknek fejlődését, egy a földművelésieknek, mint az ipariaknak fejlődését megengedi és biztosítja.

Azt mondják a t. képviselő urak, hogy hiszen az önálló vámterület nem jelenti a vámháborút és ez az év nagyon plauzibilisnek látszik. De egy kicsit mélyebben vizsgálva, nem fogadom el mérvadónak az én tétellemmel szemben. Mert ha azt az állapotot, amelyet önök úgy definiálnak, hogy nem kell vámháboru, úgy értik, hogy az a szabad forgalmat biztosítsa, akkor tisztelt képviselő urak, mért nem mennek egy lépéssel odább, mert hiszen akkor ott vagyunk a vámközösség álláspontján. Ha pedig az itteni iparviszonyokat és ipar fejlődését erősen védő vámokat akarnak, hát akkor kérem, igen közel jutnak ám a vámháboru mesgyéjéhez, (Helyeslés jobbfelől.) Zaj a szélsőbaloldalon.) és igen közel jutunk azon veszélyekhez és rázkódtatásokhoz, amelyekből ezen országnak kezdetleges fejlődését, gazdasági érdekeit megóvni kell, ha lehet, ha nem lehet, szembe kell szállni velük. De egyet meg kell, hogy jegyezzek. A közönségnek, az együltlétnek is megvannak minden téren, ezen a téren is a maga előnye és megvannak a maga hátrányai és megvannak az egyedüllétnek is a maga előnyei és hátrányai. De azt, hogy mindkettőnek, az egyedüllétnek, meg az együltlétnek is csak az előnyeit egyesítsük, bocsánatot kérek, lehetetlennek tartom. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ezt oly dolognak tartom, amiről igen szépen lehet értekezni, amiről igen szépen lehet frazirozni, mit azonban az aktuális politika terén elérni nem lehet. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Én pedig az aktuális politika terén akarok maradni, azért definiálok nézeteimet úgy és fenntartom álláspontom helyességét, t. barátaim ellenében. (Helyeslés a jobboldalon.)

(A fejlődés.)

Komjáthy t. képviselő ur még tovább megy, mint Kossuth Ferenc t. barátom, mert ő egyenesen tagadása veszi, hogy ezen közjog alapján — amint ő nevezi, ezen közűsgyes alapon — Magyarország általában fejlődhetne. Tagadásba veszi nemcsak, hanem igen nagy szuperlatívussal is él — amitől én tartózkodni szeretek, mert a szuperlatívus nagyon veszedelmes portéka — és egyenesen azt jelenti ki, hogy az ország a megenyhülés felé közeledik. Ez

t. képviselő ur, oly nagy tulzás még az önök szempontjából is, hogy igazán csodálkozom, hogy oly objektív, oly nyugodt és oly szakavatott elme, mint a minő Komjáthy t. képviselőtársamé, ki komolyan foglalkozik a dolgokkal, ezzel a tulzással él. T. képviselő ur, egy kicsit szálljunk le abból a magasztalásból a teljesen nyugodt objektivitás terére, és azt kérдем a képviselő úrtól, hogy a mai helyzetet, ennek az államnak állami életét, gazdasági és kulturális fejlődését, erejét, úgy amint ma előtünk áll minde-nestől, akarja-e felcserelni a 67-iki helyzettel. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Én azt hiszem, t. képviselő ur nem akarja, amint nem akarhatja azt senki!

Polónyi Géza: A 48-ikkal!

Széll Kálmán miniszterelnök: Hát azzal sem, semmi körülmények közt! (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Azzal az állapottal sem, amelyben a 48-iki dicső korszak ezt az országot találta, azzal sem, ami utána következett, meg azzal sem, amely 67-ben állott fenn. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Legyünk a megítélésben mértéktartók és igazságosak. Én nem akarom azt állítani, hogy minden tejfel-mézzel folyik az országban, minden rózsás, minden a legjobb. Isten mentsen. Én, kinek az élet praktikus részeim, úgy-szólván pulzáló ütőerén a kezem rajta állott, azon idő alatt is, midőn ebben a Házban ritkán szóltam fel és azon időben is, midőn, — ami már fájdalom, nagyon messze van, — igen sokat kellett a Ház figyelmét igénybe vennem, nagyon jól tudom, hogy sok itt a baj, a hiány, sok még a hézag, sok itt az építeni, alkotni, javítani, tenni való, sok az, amiért küzdeni kell, sok baj van, amit le kell győzni, sok veszedelem, amit el kell hárítani, hogy erős munka és nagy kitartás szükséges minden téren, a törvényhozában, a társadalomban, hogy ez az ország előbbre menjen. De azt mondani, hogy nem történt semmi 67 óta, hogy ez az ország nem fejlődött anyagi-gal, szellemileg és politikailag, (Mozgás a szélsőbaloldalon.) hogy alkotások nem jöttek létre az államélet egész mezéjén (Egy hang a szélsőbaloldalon: Ezt nem mondta senki!) és hogy gazdasági erőben, kulturában ez az ország ott áll intézményeivel, ahol állott 30 év előtt — mert ha valaki azt mondja, hogy a megenyhülés felé megyünk, akkor ezt mondja — bocsánatot kérek, igazságosnak semmiképp sem lehet mondani. (Igaz! Ugy van! a jobb- és a baloldalon.)

Széles dedukciókkal nem fogom a t. Ház türelmét fárasztani; (Halljuk! Halljuk!) de rá kell mutatnom — mert költségvetésről van szó — mi bát az az állami élet némely ágazatában, ami leginkább összejugg az ország gazdasági és kulturális állapotával, amit az ország ezen budget keretében fordít azon célokra alaplásra és fejlesztésre, és mi az, amit fordított 1868-tól 1870-ig átlagba. Ezek nagyon tanulságos számok. Nem akarok ezeknek infallibilitást tulajdonítani, én magam tudom, milyen becses a statisztika, de nagyon, tudom, milyen óvatosan kell vele élni. De ezek rezultátumaiban ékesen szölk és plasztice kimutatják, hogy Komjáthy Béla igen tisztelt barátomnak — bocsánatot kérek — nincs igaza.

Mi költöttünk 1868—79-ben a belügyi és igazságsügyi tárca szükségletére — összefoglalom, mert akkor az igazságszolgáltatás és a közigazgatás, ami most el van választva, együtt volt — évenként 12,717,000 forintot, ebben a költségvetésben ezen célokra föl van véve 37,538,000 forint. Vallási és közoktatási célokra költöttünk akkor 1,346,000 forintot, ma 15,790,000 forintot költünk. Akkor költöttünk földművelési szükségletre — ezek nem az a holt teher, a mivel az állam költségvetésének sok része meg van terhelve, ezek azok a terménykiváltások, azok a bizonyos élő számok, amelyek nagy érdeket képviselnek és nagy érdekeknek a kiépítésére szolgálnak — a földművelési szükségletre költöttünk 1,180,000 forintot, ma költünk egypár ágazattal együtt, amely ezen ressztorban van, 26,800,000 forintot, a kereskedelmi- és közmunka miniszteriumi tárca szükségletére, amelyben akkor benne volt igaz a földművelésügyi is, de ez nagyon esékélyre rugott, költöttünk akkor 8,800,000 forintot, ma ennek a tárcának igen nagy az expanziója. Igaz, nagymértékű állami üzemek vannak benne, mint például a vasutak, a posta, a távírda, de mit mutatnak ezek a dolgok? Mutatják az állami ágazatnak ezen a terén nagy fejlődését, amely e tárcának 125,000,000-ra rugó szükségletében jut kifejezésre.

Posta- és távírda-állomás volt 1868—70-ben 1861, ma van az országban 7580, a posta és távírda üzemek eredménye akkor felesleg helyett 185 ezer forint deficit volt, ma van 5,128,000 forint felesleg, pedig nem fiskalitási szempontokból kezeltek ezek az üzemek, hanem kezeltek igenis gazdasági szempontokból és hogy az ország forgalmának szolgáljanak, habár a pénzügyi szempontokat — mert nem vagyunk abban a helyzetben — egészen negligálni nem lehet.

A levélpostaforgalom kitétt 1868—70-ben, három évi átlagban 43,678,000 darabot, 1897-ben — mert csak erről az évről vannak meg az eredmények — kitétt 372,000,000-t. A kocsiposta kitétt 1868—70. években átlag 5,800,000 darabot, ma kitesz 18,000,000; a postautalványok akkor kitéttek 15 milliót, ma kitesznek 490 milliót és ebből pl. a hírlapforgalom kitétt 14 millió darabot, ma kitesz 92 millió darabot. A távíratok száma volt 1 millió 200,000 darab, ma 13 millió 396,000 darab. Sokat beszélhetnék még erről. Szólhatnak a pénzügyi betétekről és mind ezek statisztikájáról, de én ezen dolgokra bele menni nem fogok. Csak egyet említek, a takarékbetétek átlaga 1868—1870-ben volt 118 millió, ma pedig kitesz 672 milliót.

Folytathatnám még, de nem teszem. Nem is akarok ezekből mint abszolút biztos adatokból messze-mező következtetéseket levonni, mégis annyi bizonyító erővel, gondolom, bírnak, hogy az, amit t. barátom mondott, nemcsak erős tulzás, hanem nézetem szerint az igazságos kritikának mértékét ki nem állja és azt, amit mondott, hogy az ország a megenyhülés útján van, mint elfogadhatlan szuperlatívust kielő mértékre szállítja le. Igazságos kritikának igazán más rezultátumra kell jutnia. (Helyeslés a jobboldalon.)

(A társadalom támogatása.)

Most még csak egy-két dologra kell egy pár rövid reflexiót tennem. (Halljuk! Halljuk!) A tulajdonalnak egy kiváló és igen rokonszenves tagja, aki előttem már kora ifjuságától fogva egész egyéniségével, komolyságával vonzott engem is mindig, nagyon szimpatikus volt előttem az ő előzőkeny koncilians és szimpatikus modorában, mégis bizonyos érdemleges kritikát gyakorolt fölöttem. És ez helyes, nagy köszönettel fogadom. A kritikából, hogy a t. Ház türelmét tulságosan igénybe nem vegyem (Halljuk! Halljuk!) csak egy-két tételt akarok kiragadni. (Halljuk! Halljuk!) Az egyik az, midőn azt mondja az én t. barátom, hogy programbeszédemben sok van, amit megnyugvással fogad, de sok van, ami bírányzik abból és amit ő abban hiába kerestem. Azt mondja például az én t. barátom, hogy a miniszterelnök programbeszédében nem beszél a kisparról, a humanitárius intézményekről, nem beszél a szociális kérdésekről és több efféle dolgokról. Hát tisztelt képviselő ur, ez igaz. De hát én minderről nem is akartam beszélni. Egy programbeszéd szűk keretébe mindazt, ami azért fontos, ami azért el nem hanyagolandó, hanem igenis az állam gondozásának tárgyát képezi, fölvenni nem lehet. Csak a legfontosabbakat lehet fölvenni, azokat, amikből a kormány iránya és elvei megítélhetők, hogy a tisztelt Ház tudja, mivel van dolga. (Általános helyeslés.) De ezen kérdések iránt is én egész melegséggel érzem azt a rokonszenvet, amelyet érezni kell ezen országnak kérdése iránt. (Általános helyeslés.) legyen az kicsi vagy nagy. De hogy nem lehet mindent egyszerre felölelni, arra t. barátom ön-magának adta meg a választ, mert tudom, hogy csak egy részét, csak a fontosabb részét említtem azon kérdéseknek, de csak meg akartam jelölni az elvet és az irányt, tehát it meg is állottam. A többi, különben magában szintén fontos, de mégis kisebb jelentőséggel bíró feladatot, ha nem említettem azt, ne tessenek annak tulajdonítani, hogy azok az én szememben talán jelentőséggel nem bírnak, vagy előttem ismeretlenek; hanem tessenek annak tulajdonítani, hogy mindezen kiterjeszkedni és mindent egyszerre felemlíteni nem lehet. (Helyeslés.) Tisztelt barátom azt mondja, hogy ellentét van abban, midőn a miniszterelnök a társadalmi tevékenységre hivatkozik és másfelől mégis az állami eszmét oly erősen kidomborítja és ezt odaállítja, mint célt, melyre feladatai közt első sorban kell törekednie. Én ebben ellentétet nem látok. Hivatkoztam és hivatkozni fogok működésomban a társadalmi tevékenységre és apellálok annak támogatására, mint az állami működésnek egyik legbecesebb faktorára. Mert az állam mindent nem tehet. Középen van az igazság. Amint egyfelől azt sem lehet tennünk, hogy min'ent a társadalomra bizzunk, mert az államnak és a kormányának vezetnie kell, impulzusokat kell adnia, ébresztieni, iniciálni, védeni kell és minden irányban támogatnia kell. (Általános helyeslés és tetszés.) másfelől nem nélkülözheti a társadalom tevékenységét sem. Mert az állam maga tisztán az állami funkcionáriusokra és a közigazgatás sablonszerű, rideg kereteire nem támaszkodhatik, mert akkor csak kereteket tartna kezében és az életet magát, a vibráló, a pulzáló életet és azt, ami az életben ekszisztenciális, elhanyagolná. (Általános helyeslés és tetszés.) Sem az állami omnipotenciát, amely mindent ellük magától és mindent eltipor, sem pedig azt a bizonyos laza, az életet és társadalmat magára hagyó álláspontot nem szabad elfoglalni. Vezetni kell akarni és tudni a közéletben való járást, az ön-

tudatos, kitaró, előjára nézve tisztá, eszközeire nézve világos vezetést és kormányzatot, amely igenis a társadalomra is akar támaszkodnia és azt működésbe akarja venni. (Általános helyeslés.)

(Felekezeti béke, revízió.)

Hanem t. képviselőtársam nem is ezért van irántam politikai bizalmatlansággal, hanem másért. Hát én erre is egész őszinteséggel és nyíltan megadom a választ. Ez vonatkozik arra, amiben egymástól eltérünk: az egyházpolitika kérdésére. Erre nézve t. képviselőtársam azt mondja, hogy ő érezte, hogy programomban csak per incizum érintettem azt, hogy fenn akarom tartani az egyházpolitikai alkotásokat, Páder képviselő ur nem nézi kijelentésem, csak per incizum tett nyilatkozatnak, hanem azt mondja, hogy egész programbeszédemben semmi sem volt pozitív, csak az az egy.

Itt is a középben van az igazság, ez is pozitív volt és más kijelentésem is pozitív voltak és én az egyházpolitikai kérdésre vonatkozó kijelentésem csak azért használtam incizumoképpen, nem mintha azt pozitívításban és határozottságban gyöngíteni akartam volna, de mert nem tartottam szükségesnek ezen kérdésről hosszasan nyilatkozni. Most nem teszem azt, csak egyet jelentek ki: Igenis, azokat az alkotásokat érintetlenül fogom és fenn akarom tartani. (Élénk helyeslés és tetszés.) A tisztelt képviselő uraknak, kik azon az oldalon ülnek, igazuk lehet abban, hogy ezen alkotások épségben tartása a vallásfelekezetek közti békes egyetértést zavarja meg. (Élénk helyeslés és tetszés.) Én az ellenkező nézetben vagyok. Én azt tartom, t. képviselő ur, hogy azok a kérdelmek, amelyek lezajlottak azon nagy alkotásokkal és az akkor támadt akadályok és kételyeknek, most már hála Istennek, csak vibrációit látjuk és amelyek lecsendesedtek, talán újból feltámadnának, ha ezeket a kérdéseket ismét felbolgogatnák ma, mint ahogy azt önök akarnák, ha ismét napirendre hoznók, amint ahogy azt önök szándékolják. Hagyjuk nyugodtan, mint ahogy én nyugodtan akarom hagyni és épségben és sértetlenül ezeket az alkotásokat, mert azt tartom, hogy azoknak az alkotásoknak életbeléptetése, hála a tapintatos kezelnének, az egyházak és egyházi férfiak loyális, konziliáns és törvényes felfogásának, (Ugy van! jobbfelől.) nem támasztották azokat a veszélyeket, amelyeket akkor hirdettek róluk, hanem igenis, az a megnyugvás, amely, hála Istennek, fennál és a békes jó viszony a felekezetek között, amire oly nagy súlyt helyezek és teljes erővel töreksem, csak zavartatnék, ha azokat az alkotásokat én most érinteném. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Én azokat érinteni nem akarom és ez szolgáljon az előttem közvetlenül szólott képviselő urnak is válaszul, hogy én mi-csoða álláspontot foglalok el a revízió kérdésben. (Élénk helyeslés és tetszés.)

(A fuzió.)

Tisztelt képviselőház! Még csak egy nyilatkozatot akarok tenni. (Halljuk! Halljuk!) Én a március első programbeszédemben kértem első sorban és mindenekelőtt annak a pártnak támogatását, amelynek soraiból keletkezett ez a kormány és amelynek én tagja voltam keletkezéskor fogva; de nyíltan kijelentettem azt, hogy örömmel és köszönettel fogadom, ha az általam kifejlesztett program alapján ennek a pártnak kötelekben engem támogatni akarnak azok is, akik eddig e pártnak tagjai nem voltak. Azóta talán ennek a félhívásnak következményeképp megtörtént egy lépés — talán a nélkül is bekövetkezett volna, — melylyel foglalkozott az ország közvéleménye, foglalkoztak a tisztelt képviselő urak erről az oldalról, a másik oldalról is.

En azt a tényt a mi közégyeink, a mi parlamenti helyzetünk és az ország nagy érdekei szempontjából örömdesnek tartom és azt őszinte köszönettel fogadom. Gondolom, azok is, akik beléptek ebbe a pártra ennek a programnak alapján, amelyet én vallottam, azok is, akik őket fogadták, tisztában vannak avval, hogy ez a tény minden egyezkedés, minden alkudozás nélkül, a nyilvánosság éltevé levegőjében ment végbe. (Ugy van! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) És bekövetkezett beszűdésen, nyíltan Ugy van! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) Ugy, mint azon férfiaktól másképp azt várni nem is lehetett. És én csak köszönettel tartozom az én t. barátomnak, Jászberény városá edemes és tisztelt képviselőjének, hogy ezt kifejezésre hozta a maga loyális, egyenes, nyílt, korrektt és határozott nyilatkozatával. És én arra számítok; számítok arra a támogatásra, amelyet ő ígért és a támogatásnak oly irányára, amelyet ő kijelölt és mást ő ki sem jellehelhet; az egész támogatására, nyílt támogatására, teljesen úgy, mint ahogy mondta, minden utógondolat nélkül, minden egyéb melléklet nélkül, az én alapon és az én szabadlevű programomnak alapján. (Ugy van! Helyeslés és tetszés jobbfelől és a baloldalon.)

És azért, t. képviselő urak, ott a tulajdonon, ne feszegessék most a multat és gondolom, senkinek sincs belőle sem haszna, sem nincsen senkinek tulajdonképpen igaz oka azt feszegetni. Ilyen politikai tényeknél a dolog természeténél fogva, ha azok előtthon következnek be, mint ahogy ez bekövetkezett — és ezt előnynek tudom be, mert ez a természetszerűség és közvetlenség egyik bizonyítéka annak, hogy arra szükség volt és van és ez helyes — bizonyára mindig megtalálható bizonyos eltérések és ellentétek a közelmások a végrehajtott tények ma jelentkező állapota között; de hát azt kutagatni és feszegetni, engedelmet kérek, azt gondolom, nem szükséges és éppen semmire, de semmire sem vezet. Ha voltak eltérések — mert voltak — ha voltak ellentétek — mert voltak — hát azok eltöröltek, az azokkal összekötött dolgok és események lezárva, azok az ellentétek és eltérések ennél fogva mátl fogva nem existálnak, nem existálhatnak, mert azok a t. barátaim ennek a pártnak kötelekében az én programom alapján ehhez a párthoz esküdtek hűséget, minden utógondolat és fenntartás nélkül és azt meg is tartják. (Élénk tetszés és helyeslés jobbfelől és a baloldalon.)

Ugy vagyok én ezzel a beolvadással, mint — egy kép lebeg előttem — az ekevassal, amely megvonja a maga barátait és ekehajtásait és a frissen szántott földben ezek az ekehajtások még bizonyos távolságot mutatnak egymás között, nyomokat mutatnak, magyarnak a szántóföldön, de jó a földmiesnek szorgos keze, amely kiegyenlíti ezeket a barázdákat és jó a termékeny munka ideje és eszirákja a mag, amely azokba a barázdába hullott (Élénk tetszés jobbfelől és a baloldalon.) és azután kizöldül a vetés és az a vetés eltakar mindent, ott nincs barázda, hanem ott van egy pázsit (Élénk tetszés és éljenzés jobbfelől és a baloldalon), amelyben, Isten adja, hogy kalászkok is fakadjanak, kalászkok, minél gazdagabbak, minél szebbek, (Folyton tartó élénk tetszés és helyeslés jobbfelől és baloldalon), az országnak az üdvére és az országnak a javára. Ajánlom a költségvetést elfogadásra. (Hosszantartó élénk tetszés, helyeslés éljenzés és taps jobbfelől és a baloldalon. (A miniszterelnököt sokan üdvözlék.)

Barta Ödön kéri a Házat, hogy beszédét holnap mondhasa el.

Elnök az ülést a napirend megállapítása után fél két órákor beaktesztette.

BELFÖLD.

Az elmaradt bécsi ut. Néhány reggeli lap azt híresztelte, hogy Széll Kálmán miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter o hét folyamán Bécsbe utaznak, hogy az osztrák miniszterekkel tárgyaljanak. Az O. É. értesülése szerint ez idő szerint semmi ok sincs a tárgyalásra, tehát nincs szükség arra, hogy Széll Kálmán és Lukács László miniszterek a legközelebbi napokban Bécsbe utazzanak.

A Budapesti Tudósító írja: Széll Kálmán miniszterelnök, minthogy a kisebb tárcák és a belügyi tárcá költségvetésének képviselőházi tárgyalásánál jelen kell lennie, csak ezek elintézése után fog Bécsbe utazni, hogy az eddig elhalasztott tisztelegéseket a királyi ház tagjainál megtehesse.

Az elnökéseg ügyel. A képviselőház gazdasági bizottsága Perczel Dezsőnek, a Ház elnökének elnökével ma ülést tartott. Az elnök a vezetése alatt tartott első ülésén melegen üdvözölte a bizottság tagjait, akiknek részéről Molnár Antal intézett az elnökűz üdvözölő szavakat. Azután átterve a napirendre, fölkererte a bizottság az elnököt, hogy Szilágyi Dezső archiepüsknek az elnökései terem számára való megfestéséről intézkedjen. Több számadást és segítség-adást intézett el ezenkívül a bizottság, amelynek mai ülésében Csárossy háznagy, Molnár Antal jegyző és Bornemiszta Ádám, Buzáth Ferenc, Jónás Ödön és Oláh József bizottsági tagok vettek részt.

Széll és Apponyi. Gróf Apponyi Albertet tudvalevőleg erősen megtámadta legutóbbi beszédéről a Pester Lloyd. Mi már akkor megtettük észrevételeinket erre a támadásra és utaltunk arra, hogy a Pester Lloyd véleménye nem fejezi ki a szabadlevű pártnak és Széll Kálmánnak a véleményét. És ma Széll Kálmán beszéde megalozta ennek a mi véleményünknek teljes igazolását. A miniszterelnök ma meleg hangon nyilvánított köszönetet Apponyinak loyális, egyenes, nyílt, korrektt és határozott nyilatkozatáért. Azt hisszük, ebből eléggé világos, mennyire igazunk volt nekünk és mennyire nem volt igaz a Pester Loydnak.

A szilágysonlyói választás. A félhivatalos O. É. jelenti: Szilágy megye központi választmánya a báró Bánffy Dezső lemondásával üresedésbe jutott képviselői állásra a választás napját, március 26-ára

tüzte ki. A Választásra elnökül Dombi Károlyt, helyettes elnökül Lukácsffy Ödönt, szavazatszedő küldöttégi helyettes elnökül Faragó Sándort és Szaplonczay Sándort küldötték ki. Eddig ellenjelölt nincs s így Ugron Gábor megválasztása bizonyossá látszik. Ugron vasárnap érkezki Szilágy-Somlyóra, ahol ünnepiesen fogadják. Programbeszédét délután mondja el az úvárosi vendéglő emeleti erkélyéről. Este bankettet rendeznek tiszteleére.

Változások a tábormoki karban. A tavaszi katonai kinevezések és előléptetések alkalmával — mint hiteles forrásból értesülünk — nagy változások lesznek a hadsereg s különösen a honvédséghez beosztott tábormokok sorában. Zsoldos Ferenc altábormagy, a cs. és kir. közös hadügyminiszterium osztályfőnöke, egészségéi okokból nyugdíjra megy, s helyére, minden valószínűség szerint harasztú Bernoldák Károly altábormagyot, a budapesti honvédkerület parancsnokát vezénylik be a hadügyminiszteriumba. Zsoldos altábormagnak elévülhetlen érdemei vannak a honvédség történetében. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter oldala mellett egyike volt azoknak a tényezőknak, akik a honvédséget egy modern hadsereg nivójára emelték. Mint közös hadügyminiszteri osztályfőnök is teljes bizalmát bírta katonai többségének s a király ismételve is elékelő rendjelelök tüntette ki. Bernoldák Károly altábormagy, aki utódjául van kiszemelve, szintén nagy katonai talentum, aki méltóan fogja betölteni a nyugalombba vonuló osztályfőnök helyét.

Ezzel a változással egyidejűleg a honvédkerületek vezetésében is több személyesere fog történni. Egyik nagyobb honvédkerület parancsnoka szintén nyugdíjra megy, hogy egy fiatalabb tábormoknak csináljon helyet, a budapesti honvédkerület parancsnokául pedig a vidéki kerületek vezetőinek egyikét fogják kinevezni. Csaszának Benő tábormok, a Ludovika-Akadémia parancsnoka egy vidéki honvédkerület vezetését veszi át s helyére, hírszerint, Hoffmann Hugó ezredest, a trefenségi 15-ik számú honvédelmezered parancsnokát nevezik ki. A Ludovika-Akadémia növendék-zászlóaljának parancsnokát, Bradecz Gyula őrnagyot is fölvaltják.

Még egy áfólat. Az O. É. a következő fímei táviratot teszi közzé:

Gróf Szapóry László királyi kormányzó az Országgyűlési Értesítő fímei levelezőjének következőképp adta elő Ferenc Ferdinánd főhercegnél való tisztelgésének részleteit: Február 26-ikán a főherceg 6 fősége által kitűzött időben délelőt 10 órákor rendes szokás szerint hátul a kereskedelmi lobogóval, elől az egyesített cimerrű nemzeti lobogóval ellátott díszesolnakon dr. Gádl Tibor miniszteri tanácsos kíséretében diszmagyarnban a Pelikán hadihajóra mentem, ahol az ilyen alkalmakra előirt tisztelgésekkel fogadtak és a főherceg 6 fősége félóránál tovább tartó audienciával tüntetett ki. Zászlókérdésről egyáltalában szó sem volt. Rögtön utánam dr. Valentsz Antal polgármester Milcénich tanácsvezetővel a csupán kereskedelmi lobogóval ellátott Klotild állami gőzöson a Pelikán hajóra érkezve, 6 fősége által ugyancsak hosszabb kihallgatáson fogadtatott. A pénzügyigazgatóság 6 főségénél rendes szokás szerint egyáltalán nem tisztelgett, ennél fogva el sem utashatták. Nyilvánvaló ezek után, hogy a Hrvatska Sloga közleménye rosszakaratu koholmány. A Hrvatska Sloga különben Horvátország területén jelenlvén meg, az ellene való törvényes eljárásra a horvát hatóságok illetékesek.

Mint a Pol. Ért. jelenti, a Hrvatska Sloga ellen sajtópört indítanak azért a közleményeért, melyben Ferenc Ferdinánd főherceget és a magyar lobogóit egy teljesen alaptalan és tendenciózus hazugsággal megvádalgmazta.

Kérvények. A képviselőház kérvényi bizottsága Radocza János elnöklete alatt ma ülést tartott, amelyen a kormány részéről Széll miniszterelnök, báró Fejérváry, Lukács, Wlassics, Darányi és Plisz Sándor miniszterek és Szilágy és Schmidt államtitárok voltak jelen. A bizottság tárgyalás alá vette a képviselőházhöz érkezett feliratok és kérvények tízedik sorjegyához. (Eldadó Molnár Béla.) Az eladó indítványához képest elhatározta a bizottság, hogy irattárra helyezetést hozza javaslatba 134 kérvénynek, melyek a politikai, gazdasági és érkeki bajok orvoslasára, 496 kérvénynek, melyek a Tisza-féle törvényjavaslatra, 824 kérvénynek, melyek az alkotmányellenes kormányzásra és 67 kérvénynek, melyek a képviselőház tanácskozási rendjének helyreállítására vonatkoznak. Színtén irattárra helyezendőknek határozta a bizottság a letenyéi kerületi választómnak azt a kérését, hogy az O országgyűlési képviselőjűknék, Lepényi Miklósnak a mandátuma megszüntnek mondassék ki.

A miniszterelnök után a kormányának adták több törvényhatóságának az iránt való feltejesztéseit, hogy dicsőit Erzsébet királyné emlékezetének meg-

örökítésére vásárolják meg a genfi Beau-Rivage-szállót, építsenek helyén fogadalmi templomot és a svájci szövetség területén levő anarchisták megfélemléseire nemzetközi unton intézkedések ténnesnek. A sorjegyekben foglalt többi feliratot és kérvényt legnagyobb részben az előadó javaslati szerint az egyes minisztereknek adták ki s ezzel az ülés véget ért.

Bécsi hang Tisza Istvánról. Gróf Tisza István beszédével vezércikkben foglalkozik ma a *Neue Freie Presse*. Az osztrák németek vezető orgánuma élesen megtámadja Tisza Istvánt azok miatt, amik beszédében az osztrák politikára vonatkoznak. A *Neue Freie Presse* szerint Bánffy politikája az ausztriai federalizmusnak kedvezett, de gróf Tisza István az első előkelő tagja a magyar kormánypártnak, aki a parlamentben nyíltan hirdeti, hogy a magyar politikának nem kell ügyet vetnie a németekre és számot kell vetnie az ausztriai federalizmussal. Azt mondja az osztrák lap, hogy gróf Tisza István kényszerrel él a *Székely* Kálmánra Bánffy politikáját ráerősztolnia és ezzel a legyőzött harci párt csapást mért a kiengesztelés kabinetjére. Azzal fejezi be cikkét a *Neue Freie Presse*, hogy *Székely* Kálmán lesből támadta meg és mézesheteinek ezzel vége szakadt. Nem tudjuk, mi az alapja a bécsi lap feltevésének; nem tudhatjuk, hogy gróf Tisza István csakugyan az volt-e a célzata, hogy Bánffy politikájához kényszerrel éljen a szövetséghez a kormányt. Lehet, hogy csak szélsőből fogta pártját a federalizmus felé hajló politikának — noha ezt a kitűnő politikust mi éppenséggel nem ismerjük szélsőnek — de semmiképp sem hiszünk, hogy gróf Tisza Istvánnak támadó szándéka volt *Székely* Kálmán ellen. Egyébiránt legyen nyugodt a *Neue Freie Presse*, *Székely* Kálmán az ember, aki helyt tud állni nemcsak a szemközti támadó, nyílt ellenféllel — aminek, úgy hiszünk, adta már jelét — hanem a lesből jövő támadással szemben is. Nem kell őt féltetni. *Székely* Kálmán ereje, óvatossága és bölcsesége elég lesz arra, hogy elbánjon a nyílt ellenfelekkel és — ha volnának olyanok, amit nem hiszünk — a lesből támadókkal is.

Bernáth Béla üdvözlése. Bernáth Béla országgyűlési képviselőt abból az alkalomból, hogy belépett a szabadelvű-pártba a *Székely*-kormány támogatására, választói lelkes hangú feliratban üdvözik és a nemzeti politika érvényesítésére irányuló munkásságra hívják fel.

KÜLFÖLD.

Monarkhiák és Amerika.

Budapest, március 17.

A minap említettük azt a hírt, hogy Hengelmüller washingtoni osztrák-magyar követnek már hónapok óta tartó szabadságát bizonytalan időre meghosszabbították s nagyon valószínű, hogy a követ nem is tér többé vissza az Egyesült Államokba, amelyeknek a kormánya feszült viszonyban van a bécsi külügyi kormánnyal. A feszült viszony oka a pennsylvániai munkássztrájkban keresendő, amelyben számos osztrák és magyar eredetű bányamunkás megöltet vagy megsebesült. A mi kormányunk az amerikai kormánytól a megöltök családjai és a sebesültek számára kárpótlást követelt, amit azonban az Egyesült Államok kormánya kereken megtagadott. Innen a feszült viszony.

Ujabb, hiteles értesülés szerint a feszült viszonyról szóló hír nem felel meg a valóságnak, amint nem igaz az sem, hogy Hengelmüller követ nem fog állomására visszatérni. Washingtoni követünk a spanyol-amerikai háború befejezte után, novemberben, féléstizedi szabadságot kapott és májusban visszatér állomására. Szabadságát nem fogják meghosszabbítani, és nincs is rá semmi ok. Épp most van folyamatban annak a szándékának a megvalósítása, hogy Ausztria-Magyarország washingtoni és az Egyesült-Államok bécsi követségét *nagykövetséggé* változtatják át, s gróf *Goluchowski* külügyminiszter közölte is a minap a nála becsulatógatáson volt *Charlemagne Tower* amerikai követvel, hogy ő felsége már megadta beleegyezését az említett átváltoztatáshoz. A terv megvalósítása azonban az ősz előtt nem lesz lehetséges, mert a delegációk, amelyek a kormány előterjesztését megszavazni vannak hivatva, addig nem ülnek össze.

Az tagadhatlan tény, hogy az amerikai kormányának a megölt és megsebesített osztrák-magyar alatlalok dolgában tanúsított visszataszító magatartása kellemetlenül hatott a bécsi külügyi kormányra; de ennek a kellemetlenségnek politikai következményei alig lehetnek.

A washingtoni kormány egy február 4-iki keleti igen terjedelmes jegyzékben fejtegte ki azt, hogy miért nem hajlandó teljesíteni a mi

kormányunk kívánságát. A jegyzéket a következőkben ismertethetjük:

A jegyzék abból indul ki, hogy egyetlen kormány sem nyujthat abszolút biztosságot valamennyi külföldinek, aki véletlenül az ő területén lakik. A külföldiek épp úgy kötelesek tiszteletben tartani annak az államnak, amelynek területén élnek, a törvényeit, intézményeit és hatóságait, mint az odaváló polgárok, s a büntető törvény megszegése esetén épp úgy büntetettek, mint am azok, kivált ha fölkelésben vagy polgárháborúban vesznek részt; s a büntető eljárás, amelynek ily törvénytelen eljárással magukat irteszre, nem nyujt jogos alapot a diplomáciai közbe lépésnek.

A kormány — mondja tovább a jegyzék — elismeri azt a nemzetközi kötelezettséget, hogy igazságot gyakoroljon, de nem concedálhatja, hogy a kérdéses esetben a törvény alkalmazása igazságtalanság lett volna. Az idegenek ugyanazoknak a törvényeknek és rendszabályoknak kötelesek magukat alávetni, mint az Egyesült-Államok polgárai. Aki idegen országban tartózkodik, ahol rendszeres igazságszolgáltatás van, az hallgatólág aláveti magát az országos törvények követelményeinek. Az amerikai kormány nem térheti, hogy anarchikus állapotot teremtsenek vagy csak hirdessenek is bizonyos társulatok, amelyek akár saját polgáraiból, akár itt tartózkodó külföldi emberekből állanak.

Magukról a sztrájkoló munkásokról és a lattimeri esetről ezt mondja végül a jegyzék:

Lattimerben a sztrájkolók megzavarták a közbeszót és erőszakot tettek a törvényen. Valóságos kis háborúra tömegesültek hamarjában össze. A sberifnek ekkor kötelezése volt intézkedni, hogy a lázadás és rendezettség megakadályoztassék és elnyomassék. Korábbi esetekben egyszerűen csak felszólította őket, hogy oszlojjanak szét és ők engedelmeskedtek is. Tökéletesen tisztában voltak ők a sberif hivatalos állásával és hatalmának mineműségével. Ha engedelmeskedtek volna a felszólításának, nem folyt volna vé; de törvénytelen és támadó föllépésükkel, midőn az államhatalom megtestesülését provokálták: kívül helyezték magukat a törvény oltalmán. Ha az életben maradt sebesültek és az ily körülmények közt megölt emberek jutalmazásban részesülnének: ezzel csak prémiumot tűzne ki a kormány a törvénytelenesre és ez szinte biztás lenne a további zendülésekre és zavargásokra.

Mind ezek következtében — így végződik a jegyzék — az Egyesült-Államok kormánya az osztrák-magyar kormány követelését nem nevezheti igazságosnak.

A nagy kondottiere.

— *Walsin* lírai ömlengései. —

Budapest, március 17.

Walsin, a hős ulánus, megnyerő baritonhangon zengett ma hadi ideáljairól. A párisi *Matin* munkatársra előtt ömlengett, megrezdítvén ezuttal az alanyi költészet hurjait. Sohase hittük volna, hogy *Walsinben* Nagy Sándor és a hatalmas Napóleon ereje rejlik: mai nyilatkozata után kénytelenek vagyunk erről hivatalosan tudomást venni.

Azt mondta a derék lovas, hogy nagyon vágyódik a déli kék ég után. (Nos hát mért nem helyezi át tartózkodási helyét az Ördögzigetire?) Hogy Szudánba megy és a dervisek ellen folyó harcban nagy dolgokat óhajt mivelni. (A fátyolos hölgy segítségével?) Hogy a franciák nem értékék őt meg. (Különbön rég lenyakazták volna.) Hogy másutt jobban meg fogják becsülni. (Montekarlóban vagy az újpesti pénzverőben.) Hogy továbbá ő igen nagy kondottiere.

Lám, a lovagköltészet új életre ébredt. *Walsin* részben középkori keresztvesztének, részben talpig renaissance-férfiúnak mutatta be magát. Ezek az adalékok mindeddig hiányzottak a Dreyfus-okiratvesztéséből. Ha az esküdtszék mindezt tudta volna, akkor Franciaország ma már monarchia volna, a *Walsin-dinasztiával* az élén.

Páris, március 17.

A *Matin* ma folytatja *Walsin-Esterházy* intervencióját. A mai cikk sok mulatságos adatot közöl, amely érdekesen jellemzi *Walsin*-t, aki ezt mondta a többi közt:

— Nagyon jól vagyok háborodva a gazzágon, melylyel velem bántak, pedig bizonyos emberek, akik annyit cudaságot követtek el, nagyon oktanok és ostobák voltak. Ezt tartásuk eszükben, mert még sokszor fogom őket rá figyelmeztetni.

Walsin azután ismételve kijelentette, hogy egyelőre megszűnteti a leleplezéseket. Az újságírók azt mondták, hogy első sorban az *Observer* hitegetése hozta ennyire. Az *Observer* kiadója, *Strong* azt írta neki, hogy jöjjön Angliába, ahol igen sok pénz kereshet cíkkeivel. *Walsin* engedett a hívásnak, de oszofosan megjárta. Az a hir nem igaz, hogy a *Daily Chronicle* nagy összeget fizetett neki.

— Mindössze ötven louisdort kaptam, folytatta *Walsin*, még egyszer annyit kaphattam volna, ha párisi kiadóm, *Feyard* el nem rontotta volna dolgomat. Arra kértem őt, hogy munkáimnak utolsó füzetét megjelenése előtt való két nappal engedje át a *Daily Chronicle*-nek; de *Feyard* rászedett s a füzetet még a *Daily Chronicle*-ben való közlés előtt adta ki. A *Daily Chronicle* e miatt felére szállította le díját.

Walsin azután elmondta, hogy *Feyard* egy esztendőre ötven louisdort biztosított neki havonként. *Walsin* a könyvhöz csak jegyzeteket szolgáltatott, melyeket mások dolgoztak föl.

— Ebből a pénzből, mondta *Walsin*, el kell tartanom feleségemet és gyermekeimet. Én magam elmegyek Angliából, amelynek ködös levegője nyomásként hat lelkemre. Dére vágyódom, amelynek kék egéről ábrázodom és amelynek üde levegője talán az én szívembe is új erőt fog önteni. *Meglehet, hogy Szudánba megyek, ahol a dervisek ellen való harcban még sok nagy dolgot lehet művelni.* *Meglehet, hogy ebben a küzdelemben dicsőséget szerzek és hogy nonsokára a világ minden részébe elviszik híremet. A franciák nem értékék meg, de hát ez az ő bajuk, más nemzetek talán jobban meg fogják becsülni.* De azért mégis szeretem Franciaországot, mint ahogyan az asszonyt szeretjük, aki elárult bennünket. Mindenfelel a legszabóbb ajánlatokat teszik nekem, azt fogom közülök választani, amely lehetővé teszi nekem, hogy katonai passziómat kielégítem és hogy Franciaországot szolgáljam. Kár, hogy az utóbbi időben nem volt pénzem, különben elmentem volna a Fülöpszigetre és *Aguinaldonak* kísérem, de elszánt csapatában harcoltam volna. Igenis, nagy kondottiere vagyok, minden pillanatban kész vagyok arra, hogy koponyámat bezuassam hivatásomért és a katonai hírnévért.

Egyéb párisi távirataink ma a következőket jelentik:

Páris, március 17.

A *szenátusban* ma *Fabre* egy interpellációban rámutatott arra, hogy az ugynevezett *Ligúde la patrie française* a katonatisztek rossz utra vezető s utalva arra a politikai szerepre, amelyet a liga játszik, azt a kérdést intézte a kormánnyhoz, hogy mért tűrték el, hogy a katonatisztek rosszra csábítsa ez a liga, amely különben nem közölte a hívei közé tartozó katonatisztek neveit. Ezt a ligát az antisemita és a hazafias ligával fenntartott összeköttetése kompromittálja. Rámutat továbbá a Déroulede-ügyre. De mivel beszédközben rosszul lett, az interpelláció keddre maradt.

Páris, március 17.

A fenyítő rendőrbírság mai zárt tárgyalásán *Boisson* volt hadnagyot, akit Rheimsban kémkedés vádjára alapján fogtak el, 5 évi fogházra, 1000 frank pénzbírságra, 10 évi rendőri felügyelet alá helyezésre és polgári jogainak elvesztésére ítélte. A törvényszék sajnálatát fejezte ki, hogy a törvény nem enged szigorubb büntetést. *Boisson* az ítéletet egykedvűen fogadta.

HIREK.

Budapest, március 17.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Március 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásukkal a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** *Székely* Kálmán miniszterelnök az általános kihallgatást a belügyminisztériumban tartja minden héten csütörtökön délután 4—5 óra között; az első általános kihallgatás jövő csütörtökön, azaz e hó 23-án lesz.

— **A legutóbbi főhercegnő keresztelése.** A hivatalos lap mai száma közli a hivatalos jelentést *József Ágost* főherceg és *Augusta* főhercegnő újszülött kis leányának kereszteléseéről. A március 11-ikén született királyi hercegnő tíz óra harminc perkor *Zamlik* Vince voloszkai plébános a *Zsófia*, *Klementina*, *Erzsébet*, *Klotild* és *Mária* névre keresztelte. A keresztanya *György* bajor herceg volt, a keresztanyát, *Klementina* szász-köburg-góthai hercegnőt pedig *Klotild* főhercegnő képviselte a szertartáson. Közvetlenül ez értesítés után a hivatalos lap közli dr. *Braun* Gusztáv hetedik orvosi jelentését, amely szerint *Augusta* főhercegnő állapota minden tekintetben kielégítő. A hőmérséklet 36,4 C. fok. A kis *Zsófia* főhercegnő szintén igen jól érzi magát.

— **Küldöttség a miniszterelnöknél.** Madocsa tolnamegyei kétség lakosai már régen szerettek volna megszabadulni jegyzőjüktől, Décsy Bélától, akit sok visszaéléssel, többek között okirathamissalással és sikasztással is vádolnak. Most, hogy új miniszterelnök van, a kétség is elérkezettnek látta az időt arra, hogy a jegyző ellen küldöttséggel járuljon a miniszterelnökhöz. A küldöttség *Szuha* István képviselő vezetésével, többek között *Szuha* Kálmán miniszterelnöknél a képviselőházban, *Molnár* Sándor református lelkész volt a küldöttség szónoka, akinek meghallgatása után a miniszterelnök megígérte, hogy szigorú vizsgálatot indít.

— **A főudvarmesternő.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Harrach* grófné született *Thurn-Taxis* Mária hercegnőt, a néhai királyasszony főudvarmesternőjét, az udvarnál a főudvarmesternői tennivalókkal bízta meg s megállapította, hogy ez alkalmazása idején az a rang illesse meg, amelyet mint néhai *Erszsbet* királynő főudvarmesternője viselt.

— **„Kukurutzliederr.”** A *Neues Wiener Journal* a következő hírral kedveskedik olvasóinak: „A berlini angol nagykövetség nagy ebéd volt tegnapelőtt, amelyen a német eszázár különös kívánságára *Vörös* Miska cigánybandája játszott magyar nótákat. Többek közt a budapesti Opera igazgatója által összeállított régi magyar *kukurutz-dalokat* is eljátszották, amelyek a császárt kellemesen emlékeztették budapesti tartózkodására.” — Hála Istennek, így a kuruc-nótákból szépen kukorica-nótákat csinált a bécsi újság, amely bizonyára igen mulatságosnak találta azt, hogy az ősmagyarok a kukoricáról zengtek dalokat, hasonlatosan a vogel Medve-énekhez. Talán nincs a földön nemzet, amelynek külföldön oly csunyául tönkremoritanának a speciális szavait, mint a miénk. A legborzasztóbb svéd, norvég, orosz, török szavak tisztességes formájukban kerülnek a művelt nyugot elé. A csuvaszok, lappok, finnnek és eszermiszetek, kedves rokonaink, szintén nem panaszkodhatnak. Mi vagyunk az egyetlen nemzet, amelynek a szavai minél távolabba kerülnek el, annál szebbek lesznek. Például a eszima ithon még *eszima*, Bécsben már *teszima*, Párisban *Tchissen*, Londonban *Tissme*, New-Yorkban *Time*, Chicagóban *Tim* és így tovább. Már ez a magyar nyelv csak a mi használatunkra készült, anynyi szent.

— **Sándor napján.** A megboldogult obstrukció félelmetes szere, az aláírási iv ma délelőtt megint kísértet a Házban. Ezúttal azonban a szabadelvű párt soraiban dédelgették. A szabadelvű párti képviselők sora aláírták az ívet, amely szives figyelem volt *Hegedűs* Sándor és *Plósz* Sándor miniszterek iránt, akiknek holnap nevenapjuk van.

— **Baltazzi Hektor.** Bécsből jelentik, hogy *Baltazzi* Hektor állapotában tegnap óta ismét rosszabbodás állt be. A beteg ereje rohamosan hanyatlak s az orvosok nem remélik felgyógyulását.

— **Tisztelegés Hegedűs Sándornál.** A Kőbányai kereskedők, iparosok és gazdák körének tizenháromtagú küldöttsége *Földváry* Imre elnök vezetésével ma a tisztelt Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszternél. A miniszter megígérte, hogy támogatni fogja Kőbánya piacának érdekeit és előmozdítja újból való felvirágzását.

A Magyar Tudakozódó Egylet igazgatósága *Tschögl* Henrik elnök vezetésével ma tegnap küldöttségileg tisztelt Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszternél. *Tschögl* údvözlő beszédére a miniszter hangsúlyozta az egyesület fontosságát és annak a reményének adott kifejezést, hogy a reá háruló feladatnak sikeresen meg tud majd felelni. Biztosította az egyület jóakarataról és arról is, hogy benne mindenkor támogatására fog találni.

— **A barátság kutyái.** A német eszázár konstantinápolyi vendégeskedésének egész esomó ajándékváltás lett a folytatása. A vendéglátó szultán és a vendég eszázár eszében tartja a közmondást, hogy az apró ajándékok erősítik meg a barátságot, bőkezűen küldik egymásnak a lovat, kutyát, aranyat. Az igazsághoz híven konstatálnunk kell azonban, hogy a lovat meg az aranyat a szultán adta a vendégnek s most következtek el az ajándékok sorában a kutyák. Vilmos eszázár hat szép, valami nagyon különös fajtájú kutyát küldött a szultánnak ajándékba. Egyebet egyelőre nem tudunk a kutyákról . . . No meg hogy majd megugatják a holdat, az is valószínű.

— **A pápáról.** XIII. *Leó* pápa állapotáról ismét nyugtalanító hírek érkeznek. Az orvosok e hó 14-ike óta a pápa erejének állandó hanyatlását konstatálják, ennek egyéb okát nem találva, mint a nagybeteget

agg korát. A szentatyának a legnagyobb nyugalomra van szüksége, mert máskülömben életét minden pillanatban félteni lehet. Sebe nem gyógyult be és a vérkeringésben nagy zavarokat okoz.

— **Leveszik a gyászfütyölt . . .** Csak a gyászfütyölt veszik le, de a szívekben mindörökké megmarad az irtóztató fájdalom emléke. Tegnap télt le t. i. az etikett által előírt udvari gyász ideje és a külsőségek most ismét fölveszik régi formájukat, mialatt a kapucinusok sirboltjában örök álmát alusza a magyarok nagyszonyona: *Erszsbet* királyné. A nemzetek fájdalma örök: az a vonagló gyötrellem, amely annak a derűs őszi napnak estelen elfogta a szívünket, amikor híre járt, hogy a királynét egy orgyilkos megölte, — mint egy szent hagyomány fog szállni nemzedékről nemzedékre és *Erszsbet* királyné már régóta fog trónonli mosolygásával a tulvilági derűfénynek a legenda költői birodalmában, amikor még mindig úgy fognak vérzeni a magyar szívek, mintha abban a pillanatban vesztették volna el édes anyjukat. Így fonódik össze a nemzetek érzelmében a vesztés fájdalom és kegyelet kiengesztelődése. Az *Erszsbet* királynéről szóló dicsőséges dal a föld színéről csak az utolsó magyar szóval veszhet el . . .

Bécsből, ahol az uralkodó ez idő szerint tartózkodik, a következőket jelentik az udvari gyász végéről:

A tegnapi nappal fejeződött be az 1898. szeptember 10-én meggyilkolt nagyszonyonukért elrendelt udvari gyásznak harmadik és utolsó szakasza. Ma már a hadsereg tisztjei is letették a fekete karszalagot, amely az elmúlt őszi irtóztató merényletérre emlékeztetett. Ugy akarta a véletlenség, hogy éppen a gyász utolsó napján fogadja a király Bécsben *Blanchard* abbót, a genfi német katolikus templom lelkészét, aki *Luccheni* gyóntatója. Körülbelül egy félórát tartott az audiencia, amelynek végzetével az uralkodó kegyes szavakkal bocsátotta el a tisztelretméltó papot. *Blanchard* egyébiránt még *Claparède* svájci követnél és *Taliani* pápai nunciussnál tisztelt és este *Stuttgart*-ba utazott, hogy ott felolvassát tartson. — A hivatalos udvari gyász tehát ma ért véget, de a kegyeletes megemlékezés, amely a nép szívében és a történelemben a magyarok nagyszonyójának ol-tárt emel, örökké fog tartani.

— **A Budapesti Újságírók Egyesületének közgyűlése,** vasárnap, március 19-én délelőtt 11 órakor lesz az egyesület új helyiségében (Kerepesi-ut 17. sz. I. em.) Az idei közgyűlés iránt, melyen új elnökök is választanak és ezen kívül több jelentős kérdést intéznek el, nagyfokú érdeklődés nyilvánul. Az elnökség felkéri az egyesület tagjait, hogy a közgyűlésen megjelenni sziveskedjenek.

— **Egy nőiskola ünnepe.** Lélekemelő ünnep volt az *Erszsbet* nőiskolában. Dr. *Pauer* Imre, az intézet gondnokja, a tanári testület és az összes növendékek jelenlétében átnyújtotta dr. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter megbízásából *Lázárné Kaszner* Janka igazgatónőnek a koronás aranyéremkeresztest, melyet a király a nőnevelés terén szerzett kiváló érdemeiért adományozott. Az ünnepen a miniszter képviselőjén *Molnár* Viktor miniszteri tanácsos volt jelen. *Pauer* Imre meglehangos beszédében méltatta az igazgatónő érdemeit és átadta az érdemkeresztest. Azután a miniszter nevében *Molnár* Viktor üdvözölte az igazgatónőt, ki szép beszédben köszönte meg a legmagasabb kitüntést. A tanárok és tanítónők jókívánságait *Komáromi* Lajos tanár és *Buzogány* Mariska felsőbb leányiskolai tanítónő tolmácsolta. Majd egy képeztél tanuló és egy felsőbb leányiskolai növendék adott kifejezést társai örömeinek. Az ünnepet a Kőlcsey-himnusz zárta be.

— **Schweninger Bismarckról.** *Lepcsében* érdekes könyv fogja elhagyni a sajtót a jövő hónap elején; *Schweninger* tanár műve *Bismarck* betegségéről. Mint tudósítónk Berlinből táviratozza, ez a könyv bevezetés lesz egy vaskos kötethez, amely Bismarck orvosának naplójelgyűjtését fogja közreadni 1883-tól fogva. *Harde* Miksa, a megboldogult vaskancellár életirója a *Schweninger* művének megjelenése alkalmából cikket közöl arról, hogy miképpen vették rá Bismarckot emlékiratainak tolbamondására. Ugy történt, hogy orvosa egészségi okokból valami munkára akarta szorítani az agg herceget s tanácsolta, hogy vesse papírra memoárjait. Bismarck sokáig húzódozott tőle, de végre is hozzáfogott emlékirataihoz. *Schweninger* művének bevezető részében érdekes az a feljegyzés, hogy Bismarck felajánlotta tanácsait *Capravinak* és báró *Marschallnak*, de mind a ketten visszautasították.

— **Halálósza.** Egy páratlanul nemes, ideális lelkű szép leány halt meg ma reggel Budapesten: *Kálmán* Blanka, özvegy *Kálmán* Juliának nagyobbik gyermeke. Aki csak ismerte, megrendül erre a gyász-hírre. Ami leányos baj csak lehetséges, az párosult

benne olyan munkakedvvel és szívóssággal, amely sok férfiban nincs meg. Egy biztosítói intézetben töltött be nőül csak kivételesen elérhető állást, főbbvalói legnagyobb megleődésére és becsülése mellett. Szeretében élt, munkálkodott bámulatos szorgalommal az a gyöngéd, finom teremtés és éppen most szőtte legszebb álmaikat a nagyboldogságról, amely egy költői lelkületű ifjú oldalán biztató verőfényes jövővel. És mindennek véget vetett egy hét. Letörte a tüdőgyulladás, amely hirtelen támadta meg. Fájdalommal siratja még kis *Adrienne* huga, aki sok szép kilitással csak az imént hagyta oda az Országos Színházakadémiát. Vasárnap 19-ikén délelőtt fél tizenegy órakor lesz a temetés a József-tér 13. számú házából. — *Kranz* francia szenátor, az 1878-iki párisi világgiallítás volt főbiztosa ma Párisban meghalt.

— **Nagy tűz Lőcsén.** Lőcséről táviratozza levelezők, hogy ott ma nagy tűz ütött ki, amely *huzszonyolok lakóházait és 24 melléképületét elhamvasztotta.* A tűz keletkezésének oka eddig ösmeretlen. A kár körülbelől ötvenezer forint.

— **Zelenyák II.** A szegedi alsótanyai végtelenül fölháborító eset történt március tizenkettődikén. Vasárnap volt s az alsó központi mezőgazdasági egyesület ezen a napon ünnepelte meg a három nappal később következő nemzeti ünnepnapot. A nép szabad napja a vasárnap — s be is gyűlt az ünnepre ezerszámra a lelkes tömeg, amely hazafias, vasárnapi hangulatban ült neki a csendes, áhítatos ünneplésnek és érdeklődve várta a fölolvassát. Szózatn kapott is olyan valamit, hogy ha az intelligens elem közbe nem lép, valószínűleg soha többé nem volna módjában a fölolvassónak káromkodásra nyitni föl a száját, széttépte volna a nyugodt, méltóságos, de a haragban szenvedélyes tömeg. A fölolvassát a helyettes plébános, valami *Stupek* Cassian nevezetű ur tartotta. Tele van az gyalázkodással *Kossuth*, a szabadsághare, a barbár magyarság és a haza ellen. Durva és ostoba szidalmaktól hemzseg a különben zavaros, hibás magyarsággal megirt munka s ha olvasza az ember, nem tudja, hogy annak az embernek, aki ilyesmivel ül le a magyar elem egyik legősibb telepén a fölolvassó asztal elé, a vakmerősége nagyobb-e, vagy a hülyesége. Ugy látszik, hogy mégis inkább hülye *Stapek* ur, mert amikor a nép fölháborodása arra a fokra emelkedett, ami után előkerül a szúr alól a bot is, hirtelen eltűnt a fölolvassó. A gazdasági egyesület elnökének dr. *Fülöp* Lászlónak s *László* Mihály nyugalmazott tanyai kapitányának nehezen sikerült lecsitítani a dübhe borult tömeget. Mindjárt másnap rendkívüli választmányi ülést hívott össze az egyesület s külön megejtálta erre a tisztelendőt is, aki szintén választmányi tag. Alkalmat akartak adni neki arra, hogy mondjon a mentésére valamit, ha tud. *Stupek* el is ment az ülésre s olyan formán mentegetőzött, hogy ezzel még inkább bebizonyította beszámíthatatlanságát. Azt mondta, hogy teljességgel nem ismeri Magyarország történetét. Amit tud róla, azt *Szedlák* Mátyás *Emigráció* című munkájából studirozta. (*Szedlák* segítségével *Zelenyák*knak s történeti munkája nem igen alkalmas a studiumra.) A választmány tanácsatanul nézett össze s ilyen bárgyúsággal szemben nem tehetett egyebet, mint hogy elégtételképpen legalább írásba foglaltatta *Stupekkel* ezt a nyomorusági bizonyítványt.

Az írást itt adjuk mi is:

Nyilatkozat.

Alólirott kinyilatkoztatom, hogy azon felolvassómat, melyet folyó é március 12-én a szegedi alsóközponti mezőgazdasági körben tartottam, *Szedlák* Mátyás 1848-as honvéd tüzérhadnagy *Leleplezések 1848. és az Emigráció* című könyve után írtam, — én azonban sem jelzett könyvnek hazafiatlan szellemét, sem pedig ama felolvassómmal magam nézetét nem azonosítottam, sőt azokat a leghatározottabban elítéltem. — Emilitott felolvassómat más, helyes és igaz források biányában írtam így.

Kijelentem, hogy *Kossuth* Lajost a legnagyobb tiszteltben tartottam életében és tartom ma is.

Végül jól meg nem gondolt tettemért sajnálatomat fejezem ki.

Szeged-Alsóközpon, 1899. március hó 18-án.

Stupek János,
h. plébános.

S ezek után ne vesztegessük a szót erre a skandalumra. Éppen csak az az egészben a fogás kérdé, hogy hogyan lehet magyar pap az ilyen együgyű fráterből. És annyira nem ismeri az embereit *Dessewffy* Sándor, a temesvári püspök, hogy egy ilyen embernek, akinek a hivatalhoz semmi eszet se adott az isten, olyan tisztos pozíciót juttat?

A sikkasztó öngyilkossága. A *Hecht-bankház*, melynek a Ferenciek-terén van üzleti helyisége, ma reggel nagy sikkasztásnak jött a nyomára. Körülbelől tizenkét ezer forint hiányzik a pénztárból, amelyet éveken át *Flesch Hugó* szigorú orvos, egy alig huszonöt éves fiatal ember kezelt, aki pénztáros volt a bankháznak. *Flesch* már két év óta, rendszeresen üzte a sikkasztást. Hamis tételeket vezetett be a pénztári könyvekbe s ezzel következetesen félre tudta vezetni a főnököt, aki föltétlenül megbízott a szorgalmasnak és lelkiismeretesnek látszó fiatalember becsületességében. Az elsikkasztott pénzt az orfeumokban és Ósbudavárában verte el, amely mulatóhelyeknek állandó vendége volt. Szeretőt is tartott, egy *Mal-tézer* Ernesztin nevű leányt, aki az egyik Variété tagja volt. *Flesch* igen sokat költött a leányra, drága ruhákat és ékszereket ajándékozott neki és számoztalan fiakkal járt. Sikkasztásait úgy akarta fedezni, hogy nagy összegekben jászott az osztályosjátékban. Nem volt szerencsés. Ha egyszer-egyszer nagyobb összegeket nyert is, annyira sohasem jutott, hogy csak részben is megtérítette volna a bank pénzét, amelyet apránként elsikkasztott. Költséges passziói végre föltűntek a főnökének is, aki a múlt héten a váratlan hírrel lepte meg, hogy rovancsolni kíván. *Flesch* ma reggel nem jött be hivatalába. Levelt írt a főnökének, amelyben bevallja, hogy visszaél bízalmával, sikkasztott s most leszámlál az életével. A sikkasztásról azonnal értesítették a rendőrséget. Detektívek keresték aztán a fiatal embert a lakásán, a kedvesénél, mindenütt, de nyoma veszett. Este végre megke-rült, de haldokolva. A London-szállodából telefonon jelentették a rendőrségnek, hogy ott kilenc óra tájban egy fiatal ember fejbe lötte magát. Az öngyilkosban ráismertek a sikkasztó pénztárosra. Még élt, mikor a rendőrség megérkezett, de aligha éri meg a reggelt. Most a kórházban haldoklik. Mindössze néhány forintot s egy esomé szerelmeslevelet találtak nála régi szeretőjétől...

Manipuláció kislejeztett bélyegekkkel. Az országgyűlési függetlenségi párt oszlopja tagja volt még alig pár éve az a férfi, akit tegnap éjjel a rendőrség a feleségével együtt letartóztatott. Egy tolvajbandában játszott vezető szerepet *Szeesdy Kál-rán* pénzügyminiszeri számvizsgáló volt országgyűlési képviselő, aki több cikluson át képviselő függetlenségi programmal Vasvármegye körmend-i kerületét. Az 1892-iki választásnál megbukott és így került a pénzügyminiszteriumba. Mostani, amúgy is döcögő karrierjét, végleg az szakította félbe, hogy tagja volt annak a tolvajszerzőknek, amely mint az elmúlt héten röviden megírtuk — az államnyomdából kislejeztett levélbélyegeket ellopta és értékesítette. A budapesti postagazgatóságához néhány hónapja több följelentés érkezett fővárosi kereskedőktől, amely szerint egy fiatalember postabélyegekkkel hálal. Féláron kínálja az őt, tíz és husz krajcáros bélyegeket, de esetleg ocsóbbért is tud rájuk. Az igazgatóság azt hitte, hogy valahonnét loptak bélyegeket és ezekkel hálal az illető fiatalember. Nem jelentkezett azonban senki sem, akinek hiányzott volna valami a bélyégekészletéből, gyanus volt a dolog és az igazgatóság a följelentéseket áttette a rendőrséghez. Másfél hónapig kutatott a rendőrség hiába. Végre nyomra vezette egy női kézről származó levél. Többek között ez volt a levélben:

... *A Pribieskó József* sok pénzt csalik ki tőlem. Kereskedéseged, hát azt remélem, hogy a felesége lehetek. Ő fogadkozott is, hogy elvesz. Elhagyott hütellenül. Most valaki mással barátkozik. Őri módon élnek mind a ketten, jó üzletük van. *Bélyegeket árulnak.*

Rögtön házkutatást tartott a rendőrség *Pribieskó* Stáhy-utca 15-ik szám alatt levő lakásán, de ott egyetlen egy bélyeget sem talált. *Pribieskó*t azonban most már állandó felügyelet alatt tartották, végre rajt kapták, amint egy váci-körúti tőzsdében hétszázötven bélyeget akart potom áron eladni. Nyomban letartóztatta egy detektív és még aznap kihallgatták. Azt mondta, hogy egy jó barátja, akivel együtt járt iskolába, adta neki ajándéka a bélyegeket. Meg is nevezte a barátját, akiről azonban kitűnt, hogy négy évvel ezelőtt meghalt. *Pribieskó* egy hét óta hallgatott, egy szót sem vallott az egész ügyről. Letartóztatásával egyidejűleg azonban a pénzügyminiszteriumban is vizsgálatot indítottak és rájőttek, hogy *Pribieskó* bélyegei csakis az államnyomda kislejeztett anyagából származhattak. Erre a hírre vonatkozólag *Zárdy József*, az államnyomda igazgatója a múlt héten a *Budapesti Naplónak* kijelentette, hogy lehetetlen, hogy a kislejeztett bélyegek forgalomba jöjjenek, mert a kislejeztést egy független bizottság végzi. A rendőrség mindamel-

lett folytatta tovább a vizsgálatot. A *Drasche*-féle tégla-gyár *Gasperek* András nevű fűtőjét hallgatták ki, aki a kislejeztett bélyegeket a bizottság jelenlétében el szokta égetni. Az elrontott bélyegeket ugyanis rendszeren az óbudai *Drasche*-féle tégla-gyárban szokták elégetni. *Gasperek* azt mondta, hogy őt minden héten meg szokta látogatni egy *Pető Gyula* nevű ur és rendszeren vissza szokott kérni egy esomé bélyeget, mert neki — ugymond — vissza kell azt vinni a muzeumba. Egy írást is mutatott föl, *Gasperek* tehát kiadja a bélyegeket. Egyszer nem akart visszazadni a bélyegekből, ekkor *Pető Gyula* magával hozott egy urat, akit mint az államnyomda igazgatóját mutatta be. A fűtő még most sem akart adni a kislejeztett bélyegekből, ekkor az „igazgató ur” pénzt adott *Gasperek*nek és most már kiszolgáltatta a „muzeumi” példányokat. *Pető*t letartóztatták és az ő vallomása révén lelepleződött az egész banda. Az állítólagos igazgató, aki pénzzel eltántorította *Gasperek*t, *Szeesdy* Kálmán pénzügyminiszeri számvizsgáló volt. Őt és a feleségét, *Zsarnay* Emmát az éjjel tartóztatták le Hattyu-utcai lakásukon. Kivülök a rendőrség börtönébe kerültek: *Fáy Mihály* kávéháztulajdonos, *Kubinka* Károly joghallgató és *Gasperek* András fűtő. A banda-nak állítólag még több tagja is van.

A cupringerek sztrájkja. Így mondja a cseléd, aki pedig — mellesleg szólva — egy szót se tud németül, így mondja a nagysága, a házmesterné. Cupringerek voltak réges-régen, a német világban s most már hiába akarnak cseléd-szerepként lenni, rajtuk ragadt a régi titulus. S hogy nem akar a publikum beleszokni abba, hogy tisztas magyar neve legyen ennek az üzet-nek, abban sok része van annak az ellenszenven-nek, amely a cselédközvetítőnek minden oldalról kijár. Mert részben az ő rovására irandó a sok rossz cseléd. Olyan alapokra van fektetve általánosságban az üzletük, hogy nekik haszon az, ha a cseléd minél többször cserél helyet, illetőleg, ha a gazda minél többször csapja el a rossz szobalányt, rossz szakácsnét s újra roszat kap helyébe. Minél több cselédet segít helyezni a közvetítő, annál többször kap proviziót gazdától is, cseléd-től is. Bolond volna tehát, ha jó cselédet hozna nekünk szegény gazdáknak, annyira bolond volna, hogy éhen is halhatna mellette. Az ő díjazásuk olyan fura alapokra van fektetve, hogy mi annál többet fizetünk neki, minél rosszabbul szolgál ki, a helyett, hogy akkor kapna illendő szép jutalmat, ha olyan cselédet hoz a házhoz, aki esztendőig tisztességgel szolgál bennünket. Ez a természetes oka annak, hogy fáznak, ha rájuk szerülnek újra meg újra és ha véletlenül nem akadnak a tömegben egy olyan ritka cselédre, aki megbesüli bennünk a jó gazdát — ezt teljességgel nem rohatjuk föl érdemül a cupringernek. Töle csak tévedés lehet, hogy olyan leányt vezetett a házukba, aki meg is marad nálunk, mert ez számára anyagi kárt jelent. Igaz ugyan, hogy ha a fölfogadás napjától számítva nyolc napon belül küldi el a gazda a cselédet, minden újjazás nélkül másikat kell hoznia a cselédszerepnek, de ez ritka eset. A cseléd — még a legrosszabb is — az első napokban engedelmese, jóindulatú, munkas, legalább igyekezetet mutat csakre a becses tulajdonságokra — s csak később veszi föl az eredeti természetét. Szóval a cselédrendszer így rossz. Annyira rossz, hogy észrevettem már a főváros is és szabályrendeletet dolgoztatott ki, amiben a cseléd-tartó publikum érdekeiről is gondoskodik és pedig olyanformán, hogy ezután nem lesz föltétlen szüksége a cseléd-szerepnek arra, hogy csupa rossz cselédet vezessen be a háztartásokba s aki még valamiket akceptálabilis volna, azt szándékosan elrontsa, amint hogy erre is volt eset is egyszer. Az új rend szerint se a cseléd, se a gazda nem köteles közvetítő díjat fizetni előbb, mint a fölfogadástól számított tizennegyedik napon. Az alatt megismerkedhetik egymással mind a két szerződő fél s ha egyik, akármelyik nem felel meg azoknak az igényeknek, amelyeket a másik fél vele szemben föltételezett — főbomlik a kontraktus. Ez persze nem tesz-szik a cselédszerzőknek — s a derék urak elha-tározatták, hogy sztrájkolnak. Nemes csukják be az üzleteiket, kegyesen fogadni sziveskednek ezután is bennünket is, meg a helykereső cselédekot, de a míg ez az eddigi üzust megrontó rindelet szá-bályozza az üzleti rendjüköt — nekünk nem hoznak cselédet, a cselédet pedig nem juttatják hely-re. S ezzel a kérdéssel jó lesz idejékorán fog-lalkozni, mert a rindelet egymagában nem elég, annak érvényt is kell szerezni és pedig úgy, hogy ne az a publikum vállalja a kárát, amelynek javára megszerkesztették.

— **Vérez trefa.** Sopronból táviratozzák: *Kliegen-bach*ban, egy Sopron mellett levő falucsukában, a falu-

birája, *Bezits* István a sógorával mulatott. Egyszerre betopant a bíróné, hogy hazahívja az urát. *Bezits* lekapta a szegéről a korcsmáros fegyverét, azt hitte, hogy nincs megtölvöve és tréfából rákiáltott a felesé-gére: — Meghalva! Célzott, a fegyver eldördült és az asszony halva terült el a földön. A bíró közel van a megőrüléshez.

Az osztályosorsjáték húzása. Az osztályosorsjáték ma húzásán tízezer koronát nyert 80484, ötezer koronát 41113 3523, kétezer koronát 18875 49130 34777 12738 32228 99803 53831 41173 60095 27414 3453 14936 50098 69370 48508 34174 7077 21957 16484 98376 84507 9584 51103 4692 83838 54270 88313 73834 66000 45139 70656 13317 35975, ezer koronát 90055 23194 88012 26520 16652 66356 57974 25138 81868 54299 37387 28486 82417 68998 77959 49249 88020 42547 57141 3408 92826 11239 12066 16969 55759 46874 39882 60370 62024 1772 61739 1215 97208 80598 91059 85686 19487 89727 56540 27263 59555 26561 68945 61632 64225 49092 75327 68768 24389 7723 5139 57321 27079. Ötszáz koronát 76078 2919 6319 67160 55701 9040 79115 1532 75555 49742 79798 7269 62180 8871 82941 76341 80639 889 73525 23974 82349 91148 48449 40614 28713 23165 67231 53769 74125 66641 29337 7780 95213 76933 99716 73493 81785 375 35631 29170 54463 79998 8529 68075 71178 72193 48543 77158 98922 94887.

(x) **Belák István**, kávé szétküldési osztálya, Budapest, Rottenbiller-utca 4., minden postacsomag-hoz levelezőlapot mellékel, hogy minden megrendelő megelőgedését nyilváníthassa.

Nagyságák alkonya.

— A cselédszerző-sztrájk alkalmából —

A nagysága: Az istenért, Mari, hová lett ez a négyezerforintos majolika váza?

Mari: Hogy hová lett? Hát naccerü! Hová lett! Micsoda kérdés? Volt, nincs.

A nagysága: Csak nem törte el?

Mari (csipőre tett kézzel): És ha eltörtem? Hát mi köze hozzá? Azért tőrékeny, hogy el-törjön!

A nagysága: Hallatlan...

Mari: Aztán nem is én törtem el, hanem a macám törte el!

A nagysága: A macája...

Mari: Igenis, a káplár! Ha nem tetszik, mondjon föl!

A nagysága: Eddig tagadta...

Mari: Mi tagadás benne? Mára is itt vacso-rázik! Aztán táncullunk, érte?

A nagysága: De Mari...

Mari: Dzsürom lesz máma! Annyi katona lesz itt, hogy a Lobkovics urnak nem is marad...

A nagysága (félajlultan): Irgalom...

Mari (leült egy poharot): Micsoda pohár ez? (Összetör egy képet.) Hát ez meg micsoda cecesszójó?

A nagysága ur (aki már olvasta az újságban a cupringer-sztrájkot, belép. Térdreessik.): *Mari*, könyö-rüljön rajtuk...

Mari: Keljen föl! Férfinek nem ilik térbetyülni!

A nagysága: Marikám, lellem, édes... eltör-hetsz mindent... csak maradj...

Mari: A dzsür itt lesz, a calónban. Aludjanak maguk a cselédszobában! (A nagyságák kiosonnak. *Mari* földhöz vagdossa a poharakat, kiáltozva): Eljen a sztrike!

— o. —

FŐVÁROS.

(*) **A fővárosi közgyűlés.** A főváros törvény-hatósági bizottsága ma tárgyalta a tegnapi megke-zett közgyűlés napirendjét. A tanács javaslatára hoz-zájárult ahhoz, hogy a *Borz-utca* egyelőre maradjon úgy, amint van és ahhoz is, hogy a balparti végleges vízmű folytatólagos kiépítéséhez szükséges 1.775.000 forint a százmillió koronás kölcsönből vétessék.

Az eskütertő-híd környékének a budai parton való rendezéséről készített tervek, park készítésével együtt, azzal a föltétellel fogadja el a közgyűlés, ha a költségek felét: 143.553 forintot a közmunkák tanácsa megtéríti.

A tanács javasolta, hogy a községi elemi isko-lákhoz 4 igazgató-tanító állás, 38 tanító, 37 tanítónő, 4 segéd-tanító- és 3 segéd-tanítónő-állás szerveztessék. A közgyűlés ehhez hozzájárult.

Az országos szinész-egyesület a fővárostól, a művészeti alappól állandó segínyt kért. A tanács ezt elutasította, valamint azt a kérelmet is, hogy a fővá-rost engedje át a szinész-egyesületnek a keresepi-uton levő egyesületi házuk mellett levő telket 90 évi használatra. A szinész-egyesület a tanács eme hatá-rozatait megfellebbezte s ma a közgyűlés a fellebbe-zést elutasította.

Végül köszöntötte szavazott a közgyűlés azok-nak a bizottsági tagoknak, akik mint országos kép-viselők kerestülvittek a kormányfal a szesadó-ja-vaslat módosítását.

(*) A Szent-György-tér rendezése. A volt miniszterelnök makacs természeténél fogva, vagy ha jobban tesszük így, hajthatatlan jelleménél fogva, ugyszólván semmi reményünk sem volt, hogy a Szent-György-tér rendezése olyan lesz, amilyennek a főváros közönsége kívánja. A volt miniszterelnök támogatva a közmunkatanács egy szónyi többségétől, kereken megtagadta a fővárosi deputáció kérelmét és utalva a főváros nyomasztó pénzügyi viszonyaira, jótalan gyámlikodás ürügye alatt elébe állt a Szent-György-tér igazán monumentális megoldásának. A főváros közönsége hiába tiltakozott az ellen, hogy magas falakkal elzárt helyre állítsák annak a fejedelemasszonynak szobrát, aki mindig együtt érzett nemzetével, aki oly lelkesedéssel csüngött az ifjú Pest rohamos emelkedésén, — *Bánffy* nem tágitott. De a főváros közgyűlése még akkor sem adta föl az egyenlőtlen küzdelmet, és egy újabb felirattal tiltakozott, csak azért, hogy tiltakozzék. Egy új kormányt kellett jönnie, hogy az autonómiájában ily súlyosan megsértett, fejlődésében ily szűkmarokan megakasztott főváros győzzön a közmunkatanács egy szónyi többségével szemben. Még nem tudni ugyan, hogy *Széll Kálmán*, az új belügyminiszter milyen irányban dönti el a főváros felirátát, de, mint értesülünk, *Széll Kálmán* ma (éppen egy hónapja, hogy *Bánffy* oly brúszk módon elutasította a fővárosi küldöttségét) kijelentette a nála járt főpolgármester előtt, hogy a Szent-György-tér szabályozása és a miniszterelnöki palota építési ügyét újabb megfontolás tárgyává teszi. A főpolgármester ezt a nyilatkozatot ma be is jelentette a közgyűlésnek, amely átértve a miniszteri kijelentés fontosságát, lelkesen megjelente a miniszterelnököt és újabb felirat fölterjesztését nem tartotta szükségesnek. Hazafias szívről üdvözlőjük már is *Széll Kálmán* azért, hogy nem érezte magát kötve elődjének eljárása által. Meg vagyunk győződve, hogy ha csakugyan volnának a kérdés művészi megoldásának komoly akadályai, azokat *Széll Kálmán* ismert erélye és tapintatossága rövid idő alatt el fogja hártani.

SZÍNHÁZ. MŰVÉSZET.

**** Új színház a várban.** Ismeretes, hogy a budai Várszínház végső napjait éli. Egy könyvnyomatos tudósító most arról értesül, hogy ennek a színháznak egy régi látogatója, egy gazdag várbeli háziasszony ajánlatot tett a Nemzeti Színház igazgatóságának, hogy hajlandó a várban teljesen ingyen telket adni egy fölépitendő új színház céljaira.

Ezzel a kétségtelenül érdekes hírrel kapcsolatban megemlítjük, hogy a fővárosi mérnöki hivatal végre megfelelt a tanács felhívásának, hogy a Török-utca és Széna-tér környékén (a Margit-hídon felül), keressen helyet az új budai színháznak. A mérnöki hivatal négy ilyen helyet is kijelöl. Ezek: 1. a Lukács-fürdő és a Margit-híd közötti parkot, melyet nemrég tekintélyes összegben váltott meg a város a közmunkatanácstól, 2. a Zsigmond-utca és Török-utca közötti telket, mely az Irgalmas-rendé; 3. a Klemm-féle telket, az új statisztikai épület előtt, az Oszlop-utcahoz közel; ha ide építenék a színházat, több házat ki kellene sajátítani, ami tekintélyes összegbe kerülne; 4. a régi Szent-János kórházat. A mérnöki hivatal egyuttal megjegyzi, hogy ezeknek a helyeknek egyikét sem tartja alkalmasoknak arra, hogy a budai színházat oda építsék.

**** A Nemzeti Színház nyugdíjintézetének Fenyessy Ferenc főispán elnöklelte alatt tartott ülésében a kormányzó választmány nevében Somló Sándor és Császár Imre üdvözlők a hosszas betegsége után először megjelent Szigeti Imre alelnököt. A választmány elhatározta, hogy alapszabályainak megfelelőleg a Nemzeti Színház belső falán márványtáblán örökíti meg az intézet alapító tagjainak neveit. Eddig báró Wodianer Albert és Mécsáros Károly az alapítók. Végül elhatározták, hogy *Széll Kálmán* belügyminiszter Fenyessy elnök vezetése alatt küldöttségileg fogják üdvözölni.**

**** A kifejtett Kisfaludy-Színház.** A Kisfaludy-Színház igazgatója a következő sorokat intézte hozzánk, amelyeknek szívesen adunk helyet:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becses lapjának mai száma *Színházak márciusa* címen számol be a színházakban lefolyt ünnepségekről, amelyek között hiába kerestem a szörény *Kisfaludy Színház*át.

Nem tudom, véletlenségből maradtunk-e ki, vagy helyszűke miatt, de annyi bizonyos, hogy a színház ez están szintén lerögzte kegyeletét a haza nagyjai iránt, előadva *Il-k Rákóczy Ferenc fogadtát, a Talpra magyart, valamint a Kossuth emlékezetét* mutatta be némaképleton.

Ha kissé távol vagyunk is a fővárostól, annál közelebb van szívünk azokhoz az elhunyt hősekhez, akik egy szent eszméért vértettek el s akiknek emlékét örökre megőrizzük szívünkben.

A tekintetes szerkesztő urnak alázatos szolgálja Budapest, 1899. március 16.

Kövessey Albert,

és Kisfaludy-Színház igazgatója.

**** Az "aranyos" Sárka.** Egy könyvnyomatos tudósító közli ma velünk a következő kis népszínházi szenzációt:

Blaha Sárka 100 aranya. *Blaha Sárka* nagy zavarból mentette ki tegnap a *Népszínház*at; *Hegyi Aranka* gyöngékdése miatt lemondotta a *Görög rabszolga* előadását, amely darab pedig mindennap zsufolósig tölti be a *Népszínház*at. Erre *Blaha Sárka*, ki már három próbán helyettesítette korábban a gyöngékdéd *Hegyi Arankát*, e három próba után „beugrott” a darabba s tegnap sikert aratott. A virágbokréta és különböző gratulációk között különös meglepetést kellett az igazgató szokatlan gratulációjára. *Forcsolt* ugyanis a második felvonás után, mikor *Blaha Sárka*ának egy dalát háromszor megismételtette a publikum, megjelent az öltözőjében s bejelentette a művésznőnek, hogy a mai est sikerét a maga részéről is bearányozza — száz arannyal.

A *Görög rabszolga* ma esti előadása alatt megmutattuk ezt a könyvnyomatos híreksőt magának *Blaha Sárka*ának: hátha rá akar cáfolni.

De nemcsak nem cáfolt rá, hanem még a következőket tette hozzá.

— Nemcsak a száz arany igaz, amelylyel az igazgatóm a tegnapi beugrásom után felemelte az évi gage-omat, de ráadásul még kétszer meg is esőkölt jó kedvével!

**** Az Opera előadása otthon.** A magyar királyi Operaházban holnap (szombaton) este *Mozart* dalmúja, a *Don Juan* kerül színpadra. A *Telefon* *Hirmondó* az előadást közvetíteni fogja s így az előfizetők otthon is végighallgathatják. Opera után 11 óráig *cigányzenét* közvetít a *Hirmondó*.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A Magyar Néprajzi Társaság** ma délután tartotta *Szalay* Imre elnökével évi rendes közgyűlést a tagok élénk részvételével. Megnyitót beszédében *Szalay* Imre visszapijlantást vetett a társaságnak immár 10 éves küzdelmes múltjára. Erre megemlékezett annak a kapocsnak üdvös volta, amely a Néprajzi Társaság és a Nemzeti Múzeum néprajzi osztálya között létrejött. Az éljenzéssel fogadtott megnyitót beszéd után dr. *Schlesinger* Gyula mutatta be föltökérei jelentését, amelynek elején hosszabbban foglalkozott a néprajzi tudomány fejlődésével hazánkban. Dr. *Zsolnai* Gyula pénztáros *ezuttal utóhátra* jelent a társaság pénzügyi viszonyairól. E szerint az 1898. évben 3595 forint bevétel és 3069 forint kiadás volt; a pénztári maradvány tehát 506 forint. Ugy a zárszámadást, mint az 1899. évre szóló költségvetést a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vette. Gróf *Kun* Géza lemondása folytán elnöknek egyhangulag *Szalay* Imrét választották, míg a lemondó elnök: gróf *Kun* Géza a társaság örökös díszelnöke lett. *Szalay* Imre köszönő szavai után alelnököknek: *Munkácsi* Bernátot és *György* Aladárt, föltökárnak dr. *Sebestyén* Gyulát, titkárnak *Herrmann* Antalt, pénztárnak *Feichtinger* Győzöt, ellenőrnök *Fejér* Jenőt választották. Végül 40 választmányi tagot választottak.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A kőbor lovag.** Az elcsappott cirkuszi kocsis ügyében, aki éjjeli kőborlásai közben betérr egy perditához s azt kirabolni és meggyilkolni akarta, ma ítélt a törvényszék. A bizonyítást még tegnap befejezték s ma a vádhatóság képviselőjén dr. *Hodász* Antal alügyészen volt a sor, aki gyilkosság kísérletéért kérte a vádlott *Hernál* János szigorú megbüntetését. Dr. *Rosti* Mihály védő beszéde elején a prostitúció nagy elterjedésére utalt s a bibliai igazságra hivatkozott, amely azt hirdeti, hogy a bűnnek bűn által kell elvesznie. Majd az ügyész beszédével polemizált és szándékos emberölés kísérletének minősítette a vádlott tettet. A törvényszék a védő álláspontjára helyezkedett és a vádlottat szándékos emberölés kísérletéért öt évi fegyházra ítélte.

§§ **Szabadiában.** A Gladenbeck-lele műöntöde részvenytársaság mult héten ülést tartott, melyen feljelentést tett igazgatója *Rozdonyi* Sándor ellen. Azzal vádolták, hogy *Margó* Ede szobrástól megrendelve egy sokszorosításra való szobrot, nem fizette ki neki a vételárát, amelyet azonban a társaság előtt mint kifizetettet tüntetett fel. *Rozdonyi* letartóztaták és ügyének vizsgálatával a törvényszék *Saly* Dező vizsgálóbíró bízta meg. Dr. *Vais* Sándor, *Rozdonyi* védő ügyvédé tegnap védenő szabadiára helyezését kérte azzal az indoklással, hogy *Rozdonyi* elszámolási viszonyban lévő a társasággal, a kereskedelmi törvényben biztosított jogára támaszkodva, 9500 forintnyi követelése egyik részének biztosítására tartotta vissza a szobor vételárát. A vételárát különben is csupán azért nem küldte el *Rozdonyi* Margónak, mert tudomására jutott, hogy *Margó* másnak is eladta a szobrot. Ennek alapján a törvényszék mai vádatanacsi ülésében elrendelte *Rozdonyi* szabadiára helyezését, ami ma délután meg is történt. Ügyében a vizsgálat folyik.

TÁVIRATOK.

London, március 17. A *Daily Telegraph*ának jelentik New Yorkból, hogy Észak-Karolina partjain három torpedónaszád elsüllyedt.

New York, március 17. Ma délután a város közepén levő Windsor-szálloda ledőlt. Az egész épület összeomlott 40 perc alatt. Attól tartanak, hogy 25 ember életét vesztette és sokan megsebesültek.

A pápa üdvözlése.

Bécs, március 17. A tartománygyűlés vita nélkül elfogadta azt a sürgős indítványt, hogy a pápa fölgyógyulása alkalmából üdvözlőljék.

A spanyol-amerikai béke.

Madrid, március 17. A régens- királyné ma ratifikálta az Egyesült-Államokkal kötött békeszerződést.

Szerb miniszterválság.

Belgrád, március 17. Biztos forrásból szerzett értesülés szerint *Krisztics* Koszta igazságügy-miniszter e napokban beadja lemondását és követési állást nyer. Utódjául *Volkovics* semmitöseki elnököt és *Jezdics* kerületi főnököket emlegetik.

Gustav Zede.

Páris, március 17. A kamara mai ülésén a haditengerészeti költségvetést tárgyalta.

Lockroy tengerészeti miniszter kifejtette, hogy mit tett a nemzeti védelem biztosítására és tekintetbe véve a pénzügyi helyzetet, mit szándékozik még tenni. Franciaországának nem lehet oly tekintélyes hajóhada, mint Angliának és nem lehet oly nagy az ereje, mint Németországának. Ha megüzenik nekünk a háborút — ugymond a miniszter — abban a helyzetben kell lennünk, hogy helyt állhassunk. De ha el akarjuk kerülni a háborút, akkor erőnek kell lennünk. Nekünk fenn kell tartanunk a tengerek szabadságát háboru esetére is. A tenger alatti hajózás kérdését illetőleg ezeket mondja a miniszter: Nekünk ma oly tenger alatt járó csónakunk van, amely igazi szolgálatokra képes. Ez katonai és egyuttal hajózási eszköz. Azok a kísérletek, amelyeket Toulonban a *Gustave Zede*vel tettek, irányadónak tekinthetők. A miniszter jelentést tesz ezekről a kísérletekről, amelyeknél jelen volt. A *Gustav Zedenek* nagy hibája volt, ugy szólván vak volt. Ma már nem az, mert az utóbbi napokban irányzó készülékek láttak el, amely lehetővé teszi, hogy ellenfelehez közeledjék és biztos dőfést adjon neki. Franciaországának tehát egy új és rettenetes fegyvere is van.

A diáksztrájk.

Lemberg, március 17. A rektor és a műegyetemi hallgatók között újabb konfliktus támadt. Ma 420 műegyetemi hallgató gyűlést tartott s elhatározta, hogy a rektor nem vonja vissza azt a rendelkezést, amelylyel egy diákegyesülettel megvonta az egyetemi épületben eddig engedélyezett helyiséget, akkor valamennyien sztrájkolni fognak. A gyűlés egyuttal tiltakozott a helytartóság egy átirata ellen, amelyben megrójják a diákokat a zavargás és a sztrájk miatt.

A haderő Krétán.

Atén, március 17. Azzal a jelentéssel szemben, hogy *György* herceg ajánlatára a négy nagyhatalom le fogja szállítani Krétán levő csapatainak számát, itt hivatalosan közlik, hogy *György* herceg ezt nem ajánlotta, ha tehát a nagyhatalmak visszarendelik katonáik egy részét, az csak a saját kezességükre történik. (n. v. t.)

Véres polgármesterválasztás.

New York, március 17. Hot Springsből (Arkansas) érkezett távirat szerint a polgármesterválasztásnál támadt veszekedés következtében zendülés tört ki, amely alkalommal 5 embert, köztük a rendőrfőnököt és két rendőrtisztviselőt megöltek.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, március 17. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négyeszesalakos magyar aranyjárdék 100.45. Magyar koronajárdék 97.80. Osztrák hitelrészvény 230.75. Osztrák-magyar államvasut 154.60. Déli vasut 29.50. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz 216.10. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —. Frankfurt, március 17. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 230.80. Osztrák-magyar államvasut 154.50. Déli vasut 29.70. Magyar aranyjárdék —. Magyar koronajárdék —. Osztrák aranyjárdék —. Osztrák ezüstjárdék —. Osztrák papírajárdék —. Bécsi bankjegyesület —. Alpeai bányarészvény —. Olasz járdék 94.80. Diskontó-bank 200.70. Laura-kohó 225.65. Harrem 183.45. Csődés.

New York, március 17. *Liszt* helyben 2.85. *Busa* márciusra 77½, májusra 75.—, júliusra 70¼. *Tengeri* májusra 38¼.

Chicago, március 17. *Busa* márciusra 66¼. *Tengeri* májusra 33¼.

KÜLÖNFÉLEK

Pán sipja.

A Hyakinthiák ünnepére sipot adott nekem, szépen faragott nádaszálakból, melyek fehér viasszal valának egymáshoz illesztve, édes az én ajkaimnak, miként a méz, ez a viasz.

Térdére ültet, úgy tanít a sipot fujni, de én reszketek. Én utána 6 játszik rajta, oly halkán, hogy alig hallok.

Semmi mondani valónk nincs, oly közel vagyunk egymáshoz; de dalaink egyike felelni akar a másiknak, s ajkaink egyesülnek a sip alatt.

Késő van már, ime itt a zöld békák dala, mely az éjszakával együtt kezdődik. Anyám soha fogja elhinni, hogy ilyen sokáig kerestem elveszett övemet.

Bilittis.

Jegyzet. Bilittis — írja Pierre Louys — Krisztus előtt hatszáz évvel élt Mytilénében. Görög apa és feníciai anyja leánya volt. 1884-ben adták ki először csodaszép verseit, németül. Ez a vers Pierre Louys gyűjteményéből való.

+ Vidámságok az angol parlamentből. Egy régi parlamenti férfi vidám apróságokat mond el egy angol folyóiratban az angol alsóház életéből. Minden gyűlésnek megvolt a maga derűtsége. A legtöbb vidámságra a kalap adott okot. A tapasztalatlán képviselő, aki először megy a Házbá, nem is tudja, mit csináljon vele, de akadnak öregebb képviselők is, akik minduntalan összeütközésbe kerülnek a kalaprendszabályokkal. A „kalaptörvény“ ugyanis nagyon bonyolódott. Először is hajadonfővel kell az üléshez mennie, de aztán uíra fölfelelti a kalapot. De jaj annak, aki megelégedkezik magáról s kalappal a fején kel föl a helyéről. Amikor egy új képviselő egyszer kalapostul emelkedett föl, hamarjában olyan vihar támadt körülötte, hogy hamarjában azt sem tudta, hanyadán is van volta-képpen. Ott állt a tombolás közepette s nem tudta mire vélni a dolgot. Akkor oda ment hozzá dr. Tanner, levette a fejéről a kalapot s meghajlítva magát, átnyújtotta neki, természetesen óriás derűtség között. Az is megtörtént, hogy sir William Harcourt is, meg Mr. Chamberlain is egy-egy beszédjük után szépen ráültek a kalapjukra, amivel természetesen rögtön vége volt a beszédek pompás hatásának. Egyik képviselő jó ideig csak úgy volt ismeretes, hogy „a férfi, aki a kalapján ült.“ Nagyon jól megjegyezték maguknak ezt az esetet az emberek, mert egy is képviselő, amikor a szerencsétlenséget észrevette, fölállt és így szólott:

— Elnök ur, engedje meg, hogy tisztelt képviselőtársamnak gratuláljak, hogy amíg rajta ült, nem volt benn a feje a kalapjában...

Senkit sem szabad kalapjával a fején érní, ami-

kor áll, még ha éppen csak azért keit is fel, hogy a szomszédjának mondjon valamit. Még az ülő képviselőknek is le kell vennie a kalapját, ha például valamelyik képviselőtársa a kérdésére válaszol, vagy ha csak beszédjében meg is említi. Ha ebben a pillanatban hajadonfővel ül véletlenül, rögtön fölkapja a kalapját, ráteszi a fejére és rögtön utána le is veszi. Gyakran megesik aztán az is, hogy az ilyen képviselő sietségesében idegen kalapot ragad fel tévedésből. Így Gladstone is egy ilyen esetben kisebb kalaphoz nyúlt a magáénál. Ez természetesen elég ok volt a hangos derűtségre. Sok komikus jelenet esik meg a buffet körül is, főként ha egy fontos beszéd után valami érdektelen következik s a képviselők jól ki vannak éhezve. Akkor megrohanják a buffet-t és hamarosan végeznek az enniválókkal. Éjjeli üléseken még gonoszabb a helyzet. Egy ilyen alkalommal néhányszor kellett a vendéglőnek kocsit küldeni kiegészítő szállítványokért, éppen úgy, mint nálunk megtörtént a legtöbb ülések alkalmával. Akkor éjszaka az angol parlament buffetje kétezer tojást és kilencszáz vajot szolgáltat ki. A szerénység nem éppen első erénye az angol képviselőknek. Éppen azért említést érdemel Mr. Smith, Valaki a beszéde során, mint „nagyon tiszteletreméltó tudós férfiúról“ emlékezett meg róla. Mr. Smith fölpattant és izgatottan így szólott:

— Boosanatot kérek tisztelt uram, de én nem vagyok tudós férfiúr!

Allandó komikus alakja volt az angol parlamentnek egy képviselő, aki minden esztendőben beadta ugyanazt a törvényjavaslatot, amely arról szólt, hogy tiltsák meg azt, hogy a magasan fekvő ablakokat kívülről tisztogassák. Ötvenszer nyújtotta be ezt a javaslatot s ötven éven át mindig visszautasították. Amikor végül utolsó óráját érezte közeledni és valami bánatos sejtelve volt, hogy a javaslatot többé nem fogja benyújthatni, záró beszédet mondott s akkor látta csak az egész parlament, hogy ezt a férfit alaposan félreértette. Az öreg képviselő ugyanis kijelentette, hogy ő nem az ablaktisztogatók érdekeit akarta szolgálni ezzel a billel, hanem az utcán járó közönség életbiztonságát célozta vele.

+ Miss Ellen Burdlett. Egy csinos fiatal amerikai hölgy megvásárolta a Párisban lévő pompeji házat, amelyet Napóleón Jeromos herceg építtette t negyven esztendővel ezelőtt. Miss Ellen Burdlett óriás pénzen vette meg ezt a házat, amelylyel mint a praktikus amerikaiak gyermeke vállalkozni akar. Egy nagy amerikai vendéglőt akar benne nyitni a kiállítás idejére és azt reményli, hogy a jövedelme büsszen fölül fogja mulni a vételért. A ház természetesen nagyon alkalmas céljaira, mert a mellett, hogy történelmi nevezetességű, való an látványos épület is. Nagy berendezkedéseket fog egyébként

végezni a házbán a nápolyi muzeumban lévő minták szerint és egyik vonzó erejű a vendéglőnek azt is emlegeti, hogy hölgyek fognak kiszolgálni. Csakhogy így is szólott miss Ellen Burdlett:

— Csak semmi aggodalom, ott leszek és egyetlen férfi sem fog arra vetemedni, hogy a lányaimmal szemben tolakodó legyen.

+ Az egészség tiparosanlatja. A párisi orvosegyesület pályadíjat tűzött ki egy olyan munkára, amely tíz pontban előírja az egészség szabályait. Egy Decomps nevű orvos a következő munkájával nyerte meg a pályadíjat:

I. Kelj föl korán, fekdj le korán, használd föl jól a napot.

II. A víz meg a kenyér fenntartják az életet, de a tiszta levegő meg a nap nélkülözhetetlen az egészségnek.

III. A mértékletesség az ételeiben és italban a legjobb életelixer.

IV. A csiszolás megvéd a rozsdától, de a legjobb karban tartott gépek legtovább dolgoznak.

V. Elegetdő alvás erősít, tulsok alvás elpuhít és gyengít.

VI. Jól öltözködni annyit jelent, mint a testnek a korlátlan mozgás biztosítása mellett megtartani a szükséges melegét. Óvakodjunk minden hirtelen hőmérsékingadozástól.

VII. A tiszta és világos ház kellemessé teszi a tűzhelyet.

VIII. A lélek megnyugszik és fölfrissül a szórakozástól; a visszaélés szenvedélyekkel, a szenvedély pedig bünökét eredményez.

IX. A jó kedv megerősíti az életet. A szomorúság és a bántortalmás gyorsítja a vénülést.

X. Agyvélő élet? Ne engedj megmerevüdni két karodat és két lábadat. Karod munkájával tartod fenn magadat? Ne mulasd el elméd művelését és gondolatoköröd nagyobbitását.

+ Napfűdők. Ismeretes, hogy a növényeknek szükségük van a napfényre, hogy fejlődhessenek, mivel világosság nélkül a leveleknek szűnik, a virágoknak illatuk, a gyümölcsöknek izük nem volna. Még nagyobb jelentősége van a napfénynek az emberi testre nézve, amelye behatol, a vértestecské és hus pirosságát előidézi és növeli az anyagcserét. A szénkiadás a testünkben tudvalevőleg szénsav formában történik a bőrön és a tüdőn át. A kivált szén sav tömege emelkedik a napfény erejével. Fontos azonkívül, hogy a bőr festőanyaga a világosság hatása alatt áll, amint az a szabadban dolgozó embereknél bebizonyítható. Katonák, parasztok, kőművesek, kertészek és mások feje ott, ahol a kalap már nem takarja, barnára vált, mert ott a legerősebben éri a nap s ott a vértestecské ennek következtében nagy átalakuláson mennek át. Ilyen tapasztalatokból kiindulva, újabb időben gyógyításra használják fel a napfényt, úgynevezett napfűdők alakjában. A hatás abban nyilvánul, hogy

REGÉNY.

Jour-fixe kisasszony.

(26)

— REGÉNY. —

Írta: MOLNÁR FERENC.

Azt lehetne mondani, hogy a Gál Miklós esküvőjét teljes nyugalommal olvasta az újságban. Akkor se volt izgatott, amikor hallotta, hogy falura ment az ifjú pár, hogy senkise zavarja a boldogságukat. Csak amikor visszatértek a fővárosba és azonnal belevégültek a társas-életbe, kezdett nyugtalanlankodni. Sejtlemesen érezte, hogy egyre közeledik a kettős bűn pillanata. Tudta, hogy minden nappal közelebb jut ahhoz a pillanathoz, amikor először követ el törést a szokások és a törvények ellen. Azt is tudta, hogy ettől a pillanattól még sok idő választja el, de már bizonyos volt a felől, hogy a pillanat egyszer csak el fog érkezni. Mint ahogy elérkezett másoknál, és el fog érkezni ismét másoknál, akik küzdenek, nyomorognak, vívnak önmagukkal, belébetegszene a habozásba és a kétségbe, de végül mégis csak bűnbe esnek.

Érezte, hogy gyöngül. Ismét jobban kezdett foglalkozni a férjével, nem azért, mintha ki akarta volna ölni lelkéből az ő egyetlen szerelmes gondolatát, hanem hogy mind messzebbre tolja a jövőbe azt a pillanatot.

Az utcán menet egy verőfényes őszi délután találkozott Kettyvel. Ugy jöttek szembe, hogy lehetetlen volt meg nem látniok egymást. Ketty már messziről mosolygott rá, s hogy hozzáért, nyíltan, becsületosan a kezét nyújtott feléje. Elza is mosolygott, megszorította a másik asszony kezét, s aztán együtt sétáltak egy dala-

bon. Ketty nyugodt volt, mert úgy gondolkodott, hogy most már ugyanis rendben van minden, és izléstelenség haragot tartani két asszonynak, amiért egyszer az egymás utjaiba botlottak. Most mind a kettőn a maguk ösvényén járnak — vélte — miért ne lehetnének jó barátok? Elza pedig egészen egyszerűen azért volt nyugodt, mert biztos volt a maga dolgában.

És sétáltak egymás mellett, mosolyogva, közömbös dolgokról beszélgetve, mint két asszony, aki igazán jó barátságban van egymással, mintha nem is oly kötelek kötné őket egymáshoz, amely-nél irtóztatóbbat nem is ismer a társadalmi morál. Nem lástottak rajtuk, hogy mivel tartoznak még egymásnak. Csak amikor elváltak, s mindenik a maga útján sietett hazafelé, a férjéhez, villant föl valami a lelkük legmélyén, régi tartozások emléke, elveszett érzések foltmáradása, az egyikben a káröröm és asszonyi büszkeség színezetével, a másikban sejtlemes, halvány, a messze jövőben születendő gyanu képében.

XXI.

Aztán lehullott az első hó, és a szezon mozgalmi javában ígzott a városban. Újra elkezdődtek a korcsolyázások, a tárlatok és a pletykás összejövetelek, a budapesti tél ez elmaradhatatlan kelleike. Most már gyakrabban találkoztak a nyilvánosság előtt Gál Miklósokkal, és igazán, a négy ember közül egy se haragudott a másikra. Vermes a boldogsága tetőpontján volt: a felesége valóságilag kényeztetette, beérezte. Szentül meg volt győződve, hogy az asszony szerelmes belé, és ezért néha ahogy férfimódra kacérokodott is vele, például feltűnően foglalkozott a társaságban egy-egy szép asszonnyal. Ez nagyon jól esett Elzának, és bizonyos ambícióval adta aznap este otthon a féltékeny, a duzzogott.

Igy mind nagyobb hatalomra lett az ő frigyikében a hazugság. Valóságos rendszerbe kellett foglalni a hazugságokat, hogy az egyensúly meg ne billenjen. Egy napon rossz kedve

volt az asszonynak, a feje is fájt és akkor akaratlanul is kitört belőle az igazság, amikor édeskedő férjét eltolta magától, mondván:

— Menjen, magam kellemetlen fráter!

Ez oly igaz hangon volt mondva, hogy nagyon rosszul esett Vermesnek. Az asszony azonban rögtön a nyakába borult és megbékítette. Azon a napon az őszinteség sírva távozott az ő házukból. Talán örökre...

Esett a hó. Szép téli délután volt, közel már a lámpagyújtáshoz, úgy öt óra felé. Vermes a kaszinóba készült, de előbb még végig lapozta az újságot. Elza az ablaknál ült és valami „szecessziós“ selyempárnát himezett. Csöndben voltak, mindenki sietett a maga dolgával; Vermes, hogy a kaszinóba juthasson, Elza, hogy bevásárlásokat tegyen a közelgő karácsonyra való tekintettel. Az árnyak lassan ráborultak a szobára, a kandallóból pirosan világított ki a parázs. Vermes még belobámult egy kicsit ebbe a szép tűzbe, aztán nyújtózt egyet:

— Megyek, édes — mondta.

— Nem kisér el?

— Ha parancsolja, fiam.

— Nem, nem. Csak menjen a kaszinóba, csunya ember. Ha ott jobban érzi magát...

Rögtön ki is bökültek, össze is esőkoloztak, Vermes vette a télikabátját. A felesége kikísérte, ott is megesőkölte és a karjába csimpackodott. Jökédvűen mondta:

— Aztán, ügyvéd bácsi, ne maradjon sokáig... Mikor jön haza?

— Kilencre, vacsorára.

— De pontosan?

— Pontosan.

Elment.

Az asszony bezárta utána az ajtót és besietett a hálószobájába. Öltöznie kellett, hisz el-megy bevásárlásokat tenni. Fölvette suhogós szép ruháját, kacér kis kalapját. A tükör előtt bosz-

az egész vértömeg a bőr felszínéhez közel kerül s ott teljesen kiképződik. A következőképpen ennek a bőr színének megváltozása, különösen az arcon pirosra és barnára, ami által a belső szervek megkönnyebbülnek. A napfürdőik továbbá jótékony izmádat idéznek elő, amivel a betegség anyaga a szövetekből eltávozik. Minél gyorsabb és tökéletesebb a bőr színváltozása, annál gyorsabban következik be a gyógyulás, amennyiben minden életműködés rohamosabban történik.

† Tom, a szivarozó macska. Egy viharos éjszakán történt, hogy William Thomson házába Glenwoodban (Amerikában) egy macska kopogtatott be. A szerencsétlen elhagyott kandur vendégszerető hajlékra talált és nagyon kedves teremtménye lett a házigazdának. Egy napon William Thomson arra a fölfedezésre jutott, hogy kedves macskája különösen kedveli a szivarfüstöt. Ha ebéd után rágyújtott egy illatos szivarra, a macska melléje kuporodott és élvezettel szitta magába a füstöt. Thomson egyszer jó kedvű volt s e közben bolondos ötlete támadt. Fogott egy szivart és bedugta négy lábú barátjának szájába.

— Gyujts rá Tom! — mondotta neki nyájasan és kacagott hozzá jóízűen.

Es imé, mi történik? Tom foga közé szorította a szivart és jóízűen szitta. Csak egy baj volt. Tom a metsző fogai közé szorította a szivart és ezek a metsző fogak nagyon élesek voltak. Anyira élesek, hogy nagyon összeharapták a szivar végét. De a derék Thomson ezen a bajon is segített. Csinált alkalmas faszopókat, s azantúl Tom vidáman puffelt, a nélkül, hogy a szivarnak baja támadt volna.

† A rendes tanár. Az anyós: Miért sírsz leányom?

A menyecske: Ó kedves anyám, ez borzasztó! Az uram az éjszaka megint négy óraker jött haza.

Az anyós: Jó Isten, és ez az ember rendes tanárnak mondja magát!

† A fanatikus bioiklista nő. Az orvos: Nem magyaríthatná meg talán közlebről a fájdalomát, nagyságos asszonyom?

A beteg: Ó orvos ur, olyas valamit érzek, mintha minden idegszálamon ide-oda bioikliznék.

Nyiltér.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Mag

vakat vásároljanak **HALDEK** nagykereskedésében, József főherceg 6. es. és kir. fenszékének udvari szállítmányánál, Budapest, Károly-körút 9.

szan időzött és nézte az arcát, a haját. Még volt elégedve a szépségével. Szeretett szobalány nélkül öltözni, hogy szabadon gyönyörködhesse magát. Majd kedves parfümjéből a zsebkendőjére csöpöntett, meg a mellére is valami igen nagyon keveset. Aztán akkor behívta a szobalányt.

— Adj rá a kabátomat.

Megtörtént.

— Bevásárolni megyek a városba — mondta, miközben föloldalt nézte magát a tükörben — a mamákhoz is fölnezek valószínűleg... Ha a nagyságos ur korábban talál hazajönni, mondja meg neki...

Minden rendben volt. Még egyszer körül nézett, hogy nem felejt-e itthon valamit, pénztárcát vagy zsebkendőt, azzal kiment.

— Jól bezárt az ajtó, senki se eresztene be... — mondta keztyűhúzás közben... — a vacsorát kilenc órára... aztán ne legyen megint olyan kemény az a hus. A multkor se lehetett megenni. Isten áldja meg.

— Kezit csokolom.

Benn esőd, a szobalány piszmogott csak a levett ruhák elrakásával. Kiűn szállongott a hó, már kigyultak a lámpák. Elza sietett a hőlepte gyalogjárón. Most már éppoly izgatott volt, amilyen nyugodt eddig lenni tudott. A fejét kissé föl is vetette, hogy több levegőt kapjon. Minden tagja — úgy érezte — feszül az elegáns ruha alatt, a mellét lázasan dagaasztja sok egybeizzott érzés. Sietett és nem törődött azzal, hogy kik járnak-kelnek körülötte.

Az Erzsébetért elhagyatottan meresztette a szürke ég felé kopasz faágait. A virággyökök puha hó... A pihék mind sürűben szállanak, hullanak, röppennek... A muffot az arca elé kell tartania.

Ugy ment ott, mint valami francia illusztrált lapból kivágott fiatal asszony. A szépsége teljes virágában, bájosan összehúzódva a rakoncátlan hóhelyek miatt, sietve, kissé tipegve a fagyva földön, nagyon izgatottan. Valami vigasz-

Mi a Schapirograph?

Schapirograph a legeslegjobb sokszorosító készülék fekete-nyomásra. Rövid idő alatt több mint 5000 drb kelt el. Ára 15 ft. Kiváratra küldök bérmentre egy Schapirographot kipróbálásul 4 napi használatra és nem letészés esetén csak a bérmentesített visszaküldést igénylem. Rudsalofut 13. Vezérképviselő Pohl Fritz, Bécs, I. Rudolphplatz 13.

Vidéki ügyvédi iroda

körülbelül 4000 ft évi jövedelemmel, járásbíró-sági s telek-bányai szék helyen, elhalálozás folytán azonnal eladó igen hozzáférhető s realis áron. Bővebb leírást Dr. Szamek Gusztáv ügyvéd, az örökösök képviselője ad Török-Bécsen.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Reformok a tőzsdén. A tőzsdetanács folyó hó 17-ikén tartott ülésében foglalkozott azokkal a javaslatokkal, amelyeket az áruüzleti szokások átvizsgálása céljából kiküldött bizottság terjesztett elő. Kornfeld Zsigmond alelnök, mint a bizottság elnöke előadta, hogy a bizottság első sorban arra volt tekintettel, hogy azok az áruüzleti rendelkezések, amelyek az áru bemutatására vonatkoznak, azonban annak nem teljesítése esetén semmiféle dispoziócióval sem tartalmazzák, szankcióval egészíttesse ki, még pedig oly értelemben, hogy a bemutatás elmulasztása rendbűntéseket vonjon maga után, de ne tekintessék szerződészegésnek. Másodsorban azt javasolta a bizottság, hogy míg eddigelő az áruüzleti lezármóló rend akként intézkedett, hogy az utolsó benyújtás a hó 25-ik napján legyen, addig most az utolsó terminus a hó 28-ik napjára tolassék ki, tekintettel az egy havi üzletre. A tanácskozáskor harmadik fontos momentumát a likvidációs eljárásnak a fizetésképtelenség esetében előálló viszonyok tárgyalása képezte. E tekintetben véleményadásra felkért dr. Nagy Ferenc, dr. Králik Lajos és dr. Neumann Ármán egyhangulag odanyilatkoztak, hogy a ma intézkedések fenntarthatók. A tőzsdetanács a bizottság ez intézkedéseit elfogadván, előterjesztették több előkelő cég a belső kérelmét, hogy az áruüzleti szokások 14. §-a akként változtassék meg, 1. hogy a keverék megállapítása ne szám-, hanem szulpercentekben történjen, 2. hogy az egyhavi terminus, mely a felmondás napját és az engagement kifiggesztésének idejét tekintve, 20 napra redukálódott, kibővítessék. A tőzsdetanács a kérelem második részét előbbi határozata folytán tárgyalatlannak tekintvén, kimondotta, hogy a keverék megállapításának régóta lebegő kérdésével alaposan foglalkozni fog s e célból ankétet küld ki.

talanul szomorú boldogság égött esőndes, parázsló tüzzel a lelkekben. Mert az ő új, büns élete felé, elkövetkezett, imé, a pillanat.

Ment, és annyira tudta, hogy nem ő a hibás, hogy nem is érzett lelkiurdalást. Csak a nagyon régen félt, várt pillanat közelsége miatt háborgott benne sok indulat. Csak a nagyon régi, elvesztett emlékek támadtak föl benne, csak a mások nagy hibái sirtak, vitték tetemni az ő társadalmi értelemben vett becsületét. Az ablakokban — ismerős házakban — égett a világság. Ennek is, annak is vendégei vannak — gondolta. Csupa üvegház, ahol hibásan, rosszul ápolják a lányok lelkekét bimbóját, hogy aztán ilyen tüzes, szomorú, beteg virág legyen belőle, mint az övé.

Ment, most már sietett, mert nagyon szerelmes volt. Hogy közeledett a házhoz, büszkébb lett a testtartása. Talán azért, mert érezte, hogy néhány perc múlva oly gyöngye lesz, amilyen gyöngye asszony csak lehet.

De ebben a pillanatban még fölemlte a fejét, lázas ragyogással, (talán könnyekkel?) teli szemét, büszkén, gőgösen haladt, mintha mondta volna a körülötte nyüzsgő, zajongó, siető tömegnek, a kocsioknak, a villamosoknak, a házaknak, a városnak, az egész világnak:

— Hirdetem a bűnbéresít! Gyönyörűségtől reszketve vádolom a szüléket, a társaságot, a várost! És bünsösen, hazugságok, álno szinjátársak, törvényrontások és összeomlott családok romjai alól hirdetem az egyetlen szerelem örök jogát, amely erősebb, mint ti valamennyien, s ha ellene támadtok, a magatok világa dől össze...

Ment, s amikor a kapuhoz ért, már nem is könnyezett, csak az ajka égött reszkető lábzan, megérezve az eljövendő esőköt tiltott gyönyörűségét.

— Vége —

Steiner József és társai beadványukban azzal a kérelemmel fordultak a tanácshoz, hogy intézkedjék az áruüzleti szokások olyatén gyökeres megváltoztatása iránt, melyek a jelenben észlelt s a legális üzletmouet teljesen megbénító közgazdasági kinövéseket lehoteltolnák tegyék.

E beadvány során dr. Ballay Lajos miniszteri tőzsdébiztos a kereskedelmi miniszter nevében azt a kijelentést tette, hogy a miniszter a gabonatőzsdén létrejött nagymérvű spekulációs engagementokat s azok lebonyolítását a legnagyobb figyelemmel kíséri s annak a kívánságának ad kifejezést, hogy a tőzsdetanács saját hatáskörében sürgősen meg fogja tenni azokat az intézkedéseket, melyek a határidő-üzletmenetnek legitim hatáskörében való mozgását biztosítják s a spekuláció kinövéseit meghüsitják s gondoskodni fog ezuttal az engagementoknak rázkódattás nélkül való lebonyolításáról.

Kornfeld Zsigmond kimerítően eseteli az idegen csekélyebb értékű gabona beözönlése folytán bekövetkező nemzetgazdasági rázkódattás jelentőségét. Fölhívja a tanácsot, hogy az egészségtelen megbénító törekvések ellen emelje föl tiltó szavát. A következő javaslatot nyújtja be:

Figyelemmel az áruüzleti forgalomban mutatkozó egyes jelenségekre s tekintettel azon több irányban jelentkező törekvésekre, hogy a tőzsdetanácsot a pillanatnyi üzleti helyzet alkalmából a kereskedelmi forgalom alapeit károsító intézkedések foganatosítására bírják, a tőzsdetanács ezonell kijelenti, hogy a szabályszerűen megkötött ügyletek törvényes következményeinek kivétele intézkedésekkel való korlátozást vagy megszüntetését (feloldását) kizártnak tartja. A tőzsdetanács azonban a választott bíróság egyes tanácsainak döntésére bizza, hogy az áruk nem szállításából származó perlesek alkalmából felmerülő külön-bözetek megállapításánál ne kizárólagosan és mereven az illető fedezési napon hivatalosan jegyzett tőzsdéi árfolyamot, hanem a fennforgó esethez képest egyéb, a tényleges külön-bözetek megállapításához vezető mellékkörülményeket is figyelembe vegye.

A tőzsdetanács Weisz Károly és Császár Jenő fölözölalás után kimondotta, hogy Kornfeld Zsigmond indítványát elfogadják. Végül kimondja a tanács, hogy a likvidációs árfolyamnak az utolsó napon való megállapítására a tőzsdetanács befolyást fog gyakorolni, az árfolyamot az effektív árua való tekintettel állapítja meg s a visszaéléseknek gyökerében véget vet.

Az Országos Iparegyesület igazgatósága ma délután lovag Falk Zsigmond elnökléte alatt ülést tartott. Tudomásul vette az igazgatóság a végrehajtó bizottság által az ipari alkalmazottak adója behajtásának ügyében a sérelmes miniszteri rundelet ellen indított akcióit. Örvendetes tudomásul vette az igazgatóság a tisztességtelen verseny ellen megindított akcióit s hogy a főváros alsófoku ipariskolák oktatói idejére nézve a fővárosi iparoktatási bizottsága, valamint a tanács is elfogadta az egyesület javaslatát s ezzel a nagy fontosságú kérdés mindenképpen kielégítő megoldáshoz jutott. Az igazgatóság jegyzőkönyvben mondott köszönetet Thér Endre alelnöknek és Gelleri Mór igazgatónak ez ügyben tanusított ügybuzgalmukért, odaadó munkásságukért. Az igazgatóság Raditsky Jenőt, az iparművészeti muzeum igazgatóját, György Kálmánt, az iparművészeti tár-sulat titkárát, dr. Schreyer Jakabot, a kereskedelmi esarnok titkárát, dr. Glücksthal Somát, a kereskedelmi és iparesarnok titkárát, Deutsch Antal és Kálnoki Henrik közgazdasági írókat, továbbá Lengyel Antal szolnoki takarékpénztári igazgatót, Kreuzer Balázst, a szolnoki ipartestület elnökét és Szontagh Jenőt ugyanannak az ipartestületnek volt titkárát az egyesület levelező tagjainak választották meg. Végül az egyesület idei közgyűlését május 14-ere tűzték ki.

Tőzsdévalasztás. A budapesti áru- és értéktőzsdé számos választói Gál Károly és Reich Lajos elnökléte alatt ma értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy az e hó 24-én tartandó tőzsdéi közgyűlésen az üresedésben levő két tőzsdetanácsosi állásra Sédely Ferencet, a belvárosi takarékpénztár igazgatóját és Vuk Gyulát, a Vuk M. és fiai cég főnökét kandidálják.

Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Goldstein Miksa kereskedő Szombathely Szlezák Antal kereskedő Polieka; Skuina Leo vaskereskedő Bécs, Konvalinka Vencel kereskedő Igtau, Heid Albert kereskedő Prága, Rosenfeld Emil kereskedő Bécs, Weill D. és Társa cég Bécs, Riegler Karoly órás Grac.

Az Anker Élet- és Járédekbiztosító-Társaságnál (Magyarországi vezérképviselő: Budapest, VI. kerület, Deák-ter, Anker-udvar) 1899. február havában benyújtott 907 ajánlatot, 2.253.878 forint biztosított összegré és kiállítottak 608 kötvényt 1.937.526 forint összegré. — A befolyt díjak összegré 984.930 forint — krajaér. — A kifizetett karoké 95.471 forint — krajaér. — A 2 havi időszak alatt benyújtott 1977 ajánlat 4.250.127 forint — krajaérre és kiállítottot 1761 kötvény 4.542.606 forint — krajaér-ról. Díjakért bevettétt 1.889.236 forint — krajaér. Karokért kifizetett 195.073 forint — krajaér. — A haláleseti biztosításoknál a osztalékterv szerint a nyegremény-osztalék az elmúlt évben az évi díj 25%-át

tette ki. A vegyes- és takarékpénztári biztosításnál B osztálytervezet szerint az összes befizetett díjak 3%-a fizetett ki nyereségmentes-osztalék gyanánt. — A társaság vagyona 1897. december 31-ikén 62 millió forint. Biztosítási állománya 240 millió forint. Eddigi kifizetések összege 101 millió forint.

Szecczárak. A kontingens nyersszeccz ára *Buda-pestben* 17.25 forint pénzben 17.50 forint áruban. — *Bécsben* az irányzat gyengébb. A kontingentált kész-
 áru 18 forint pénzben, 18.20 forint áruban.

Takarmányvásár. (A székesfővárosi vásá-
 rigazgatóság jelentése.) Felhozott a szokott közsé-
 gekből 136 szekér réti széna, 25 szekér muhar,
 30 szekér zsuppszalma, 13 szekér alomszalma, 2 szek-
 ér takarmányzalma, 6 szekér tengeriszár, 19 szekér
 egyéb takarmány, (lóhere, lucerna, zabos búkköny és
 sarju stb.) 800 zsák szecca. A forgalom élénk. —
 Arak k-ként a következők: réti széna 220—320,
 muhar 300—345, zsuppszalma 160—180, alom-szalma
 110—120, takarmányzalma 130—130, 100 kéve ten-
 geri szár 850—1100, egyéb takarmány —, zab-
 os búkköny 230—280, lóhere —, lucerna —,
 köles —, sarju 230—260, szalmaszecskő 170—200.
 Összes kocsi-szám 241. Összes súly 241.000 kilogramm.

Hidvégvárosi vásár. (A székesfővárosi vásá-
 rigazgatóság jelentése.) A Garay-téri előlmi piacon:
 Felhozott Budapestről 41 árus 25 darab sertést,
 1 árus 15 drb süldőt, 8500 kilogramm friss húst,
 1700 kg. füstölt húst, 600 kg. szalonnát, 400 kg. hajat.
 Vidékről összesen 19 árus 207 drb sertést, és 32 darab
 süldőt. Forgalom élénk. Arak a következők: Friss ser-
 tés hús 1 kilogramm 54—60. 1 q. 4400—4800.
 Süldőhús 1 kg. 60—72. 1 q. 5200—5500. Füstölt ser-
 tés hús 1 kg. 64—72. 1 q. 5600—6400. Szalonna
 zsirnak 1 kg. 54—56. 1 q. 5200—5400. Füstölt sza-
 lonna 1 kg. 64—72. 1 q. —. Haj 1 kg. 56—60,
 1 q. —. Disznósér 1 kg. 64—66. 1 q. —
 Kocsnyahús 1 kg. 46—48. 1 q. 3000—3600. Füstölt
 sonka 1 kg. 76—80. 1 q. —. krig.

Az Arcz-uti előlmi piacon: Felhozott Budapest-
 ről 40 árus 17 drb. sertést, — árus — drb. süldőt,
 2000 kg. friss húst, 1800 kg. füstölt húst, 650 kg.
 szalonnát, 450 kg. hajat. A vidékről: 1 árus — drb.
 sertést, kilonként —. krajcárig. Forgalom élénk.
 Arak a következők: Friss sertés hús 1 kg. 52—78,
 1 q. 4000—5200. Süldőhús 1 kg. —, 1 q. —.
 Füstölt sertés hús 1 kg. 46—72. 1 q. 3000—6000. Szalonna
 zsirnak 1 kg. 52—64. 1 q. 5200 —. Füstölt szalonna
 1 kg. 56—70. 1 q. —. Haj 1 kg. 56—58. 1 q. 5600 —.
 Disznósér 1 kg. —, 60. 1 q. —, Kocsnyahús 1 kg.
 39—36. 1 q. —. Füstölt sonka 1 kg. 60—100,
 1 q. —. krig.

Heti lóvásár. (A székes fővárosi vásá-
 rigazgatóság jelentése.) A vásár forgalma a külsőben
 álló országos lóvásár miatt lanyha. Jegyzetelt:
 I. *Jobb minőségű lovakból:* hajtás felhajtas 8 darab. elada-
 tott 2 darab, 160—210 forintig, könnyebb kocsi (juk-
 ker stb.) felhajtas 12 darab, eladott 4 darab, 130—140
 forintig, nehezebb kocsi (híntés) felhajtas 20 darab.
 eladott 7 darab, 110—150 forintig, igás kocsi
 (nehéz nyugoti faj) felhajtas 60 darab, eladott 21
 darab, 99—140 forintig, ponya felhajtas 2 darab,
 — II. *Közép minőségű lovakból:* nehezebb félek (fua-
 vos 16 s.b.) felhajtas 80 darab, eladott 30 darab,
 55—90 forintig, könnyebb félek (parasztló stb.) fel-
 hajtas 140 darab, eladott 80 darab, 25—50 forintig.
 — III. *Alarendelt minőségű lovakból:* felhajtas 93 darab,
 eladott 77 darab, 12—20 forintig. Összesen felhaj-
 tatott: 415 darab, eladott 221 darab. Bécsi vágóra
 vásárolt 55 darab. Az állatkert részére vásárolta-
 tott 1 darab. Ragályos betegsége gyanús 16 lefo-
 laltatott 1 darab.

Borjvásár. (A budapesti marhavásártéri vá-
 sári pénztár részvény-társaság tudósítása.) Felhajtas:
 Belföldi élő borju 1038 darab, leült borju 12 darab,
 növedékmárha — darab, bárány élő 45 darab, leült
 bárány 737 darab. Árjegyzés azonos tételekből: Ár-
 jegyzések: *Belföldi élő borju* 28—32. I. rendű 33—36
 kr.-ig, leült borju — krajcárig kilonként. Nö-
 vedék marha 20—23 krajcárig kilonként. Élő bárány
 4— forintot 7— forintig, leült 3—6½ forintig, páron-
 kint. A vásár irányzata lanyha volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi
 petróleum-rakodónál lévő székesfővárosi sertéskon-
 zumvásár árjegyzése 1899. március 16-án. Készlet 77
 darab. Erkezett 468 darab. Összesen: 545 darab.
 Eladott 468 darab. Maradt 83 darab. — *Napi
 árak:* 120—180 kgr. szilvanban 50—52 krajcárig,
 220—280 kgr. szilvanban 50—53 krajcárig, 320—380
 kgr. szilvanban 50—53 krig. Öreg nehez páronkint
 400—500 kilos 47—48 krajcárig. Malacok 42—44
 krajcárig kilonként. A vásár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, március 17.

A vételkedv hiánya miatt a mai forgalom
 nagyon csekély volt. Forgalomba csak néhány ezer
 métermázsá különböző gabonanemű került változatlan
 árak mellett.

Eladott:

- Buza.* Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 10
 frt 65 kr.
- Pestvidéki:* 100 mm. 80-5 k. 10 frt 55 kr,
 100 mm. 76 k. 10 frt 30 kr, 190 mm. 78 k. 10 frt
 25 kr, 100 mm. 80 k. 10 frt 60 kr, 100 mm. 75-5 k.
 10 frt 15 kr, 100 mm. 77 k. 10 frt 18 kr.
- Felsőtiszavidéki:* 100 mm. 78-5 k.
 40 frt 40 kr.
- Bihari:* 100 mm. 78 k. 10 frt 35 kr.
- Bácskai:* 1700 mm. 72-8 k. 9 frt 85 kr.
- Mind 3 hónapra.*
- Zab:* 200 mm. 6 frt 15 kr.

Készpénzfizetés mellett.

A készru hivatalos jegyzése a budapesti ár-
 és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 100
 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként 60
 kilogrammonként.

Buza (m)

bánási	78 k. 6-70—9-55	78 k. 9-50—10-10	78 k. 10-05—10-10
tiszavidéki	78 k. 6-20—10-20	78 k. 10-10—10-20	78 k. 10-20—10-25
pestvidéki	78 k. 6-20—10-20	78 k. 10-20—10-25	78 k. 10-25—10-30
féjérmezei	78 k. 6-20—10-20	78 k. 10-20—10-25	78 k. 10-25—10-30
bácskai	78 k. 6-20—10-20	78 k. 10-20—10-25	78 k. 10-25—10-30
román	78 k. 6-20—10-20	78 k. 10-20—10-25	78 k. 10-25—10-30
szerb	78 k. 6-20—10-20	78 k. 10-20—10-25	78 k. 10-25—10-30
bolgár	78 k. 6-20—10-20	78 k. 10-20—10-25	78 k. 10-25—10-30

Határidőszállítás. A határidőszállítás szilárd hangu-
 b és magasabb árokon indult meg. A forgalom
 mérsékelte volt.

Forgalomba került:

Buza márci- ra	10.54—10.55	10.65—10.59
Buza április- ra	9.93—9.97	9.94—10.00
Buza május- ra	9.63—9.71	9.67
Buza október- re	8.64—8.67	8.64
Rozs március- ra	8.06—8.07	
Tengeri május- ra 99.	4.57—4.59	
Zab március- ra	5.76—5.74	
Káposztarepce		

**Déli egy óraorak a következők záróárakát allipi-
 tották meg hivatalosan a tözsdén:**

Buza március- ra	10.59	pénz 10.60	áru
Buza április- ra	9.98	9.99	
Buza május- ra	9.60	9.68	
Buza október- re	8.64	8.65	
Rozs március- ra	8.06	8.07	
Tengeri május- ra 99	4.58	4.59	
Zab március- ra	5.75	5.77	
Repece augusztus- ra	12.10	12.20	

Déliután fél 1/2 óraorak zárul:

Buza március- ra 99	10.60—10.61
Buza április- ra	9.95—9.96
Buza október- re	8.62—8.63
Rozs március- ra 99	7.98—
Tengeri május- ra 99	4.56—4.57
Zab március- ra 99	5.76—5.77
Repece szeptember- re	—

A budapesti értéktözsde.

Az előtözsde magasabb külföldi és bécsi jegy-
 zésekre az irányzat szilárd volt. Zárlat felé némileg
 elgyengült, különösen rimamuranyi vasmű részvé-
 nyek nagyobb eladásokra esökkentek. A forgalom
 mérsékelte maradt.

A délitözsde nyugodt hangulattal folyt le s ce-
 kély üzlet mellett az árfolyamokban nem fordultak
 elő számottevő változások. A spekuláció tartózkodó
 maradt.

Valuták és ércárak változatlanok.

Az előtözsde kedvező.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 397.75—398.—,
 Osztrák hitelrészvény 368.50—369.00. Osztrák-magyar
 államvasuti részvény 363.25—364.30. Rima-muranyi
 vasmű 317.—320.—. Déli vasut 65.—65.75.
 Magyar cukoripar A) 140.75. Magyar cukoripar B)
 176.25—177.80 forinton.

A déli tözsde valamivel gyengébb.
Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 397.50—
 Osztrák hitelrészvény 368.30—369.70. Osztrák-magyar
 államvasuti részvény 363.30—363.80. Jelzálogbank
 r-t. 252.25—252.50. Leszámitoló bank 263.50. Rima-
 muranyi vasmű 317.50—318.50. Déli vasut 65.—. Köz-
 uti vasut részvény 393.—393.75 forinton.

Az utótözsde irányzata csekély üzlet mellett nyugodt
 irányzattal folyt le.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 368.50—368.40.
 Magyar hitelrészvény 397.50—398.—. Osztrák-magyar
 államvasut 363.60—363.50. Rimamuranyi vasmű 318.25
 —316.50. Közuti vasut 394.75 forinton.

Déliután zárul:

Osztrák hitelrészvény 368.50 forinton.
Dijbiztosítások: Osztrák hitelrészvény holnapra
 1.50—2.—; nyolc napra 4.50—5.—; utolsó áprilisra
 11.—12.— forinton.

Leszámitoló árfolyamok:

Magyar általános hitelbank	398.—
Osztrák hitelintézet	269.—
Magyar aranyárjádék	119.75
Magyar koronajárjádék	98.—
Magyar ipar- és keresk. bank	105.—
Magyar jelzálog hitelbank	254.—
Magyar leszámitoló bank	265.—
Rimamuranyi vasmű	321.—
Budapesti közuti vasp. részj.	394.—
Déli vasut	66.—
Osztr.-magy. államvasut	362.—
Budapesti bankgyesület	100.—
Hazai bank r. t.	114.—
Budapesti takp. és zálogk. r. t.	226.—
Magyar asszalt részvény-társaság	223.—
Sálgótarjáni közszabvány r. társaság	606.—
Ujlaki téglagyár r. t.	236.—
Schlick-féle vasöntőde részv.-t.	211.—
Magyar cukoripar A-sor	139.—
Magyar cukoripar r. t. B-sor	174.—

A budapesti terménytözsde.

Szilva és szilvaiz szilárd, ára emelkedett. El-
 adott: Boszniai szilva 120 darabos 9.50, 85 darabos
 13.25 és szerbiai 100 darabos 9.50—9.75 forinton.

Jegyzetek: Heremag: lucerna 48.—58.— forint,
 vörös tiszai, alföldi és felvidéki 39.—42.— forint,
 Vörös erdejű —, —, —, Vörös bánági —,
 —, —, —, Középszemű 42.—47.—. Nagyszemű 47.—52.—
 forint. Disznósér: budapesti 54.50—55.— forint, vidéki
 —, —, —, frt. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki
 —, —, —, városi 4 darabos 45.50—46.— forint, 3
 darabos 48.50—49.— forint, füstölt 51.—52.— forint,
 Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség —, —,
 —, —, 120 darabos 9.50—9.75 forint, 100 darabos
 10.—10.25 forint, 85 darabos 13.25—13.60 forint
 azonnali szállásra. Szerbiai szokás szerinti minőség
 9.25—8.50 forint, 100 darabos 9.50—9.75 forint,
 85 darabos 13.—13.25 forint. Szilvaiz: szlavóniai
 13.50—14.50 forint, szerbiai 12.—13.— forint azon-
 nali való szállításra.

A bécsi gabonatözsde.

Eöcs, március 17. (A *Budapesti Napló* tudósítójá-
 nak telefonjelentése.)

Jegyzetek: Buza tavaszra 9.81—9.79. Buza má-
 jus-juniusra 9.46. Rozs tavaszra 8.14—8.13. Zab ta-
 vaszra —. Tengeri május-juniusra —.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsde csendes hangulatban nyílt meg.
 Árfolyamok jobbak a tegnapiánál. Később kedv-
 telen. Ez a hangulat a déli tözsdén is tartott.

A zárlat valamivel javult, de csendes.

Bécs, március 17. (Magyar értékek zárulata.) 4% arany
 járadék 119.70. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 141.—,
 Magyar vasuti kölcsön ezüstben 101.20. Magyar keleti vasuti
 állami kötvény 120.40. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank
 264.75. Rimamuranyi vasműrészvény 317.50. Magyar koronajáradék
 97.80. 4% Magyar földterem. kötvény 96.50.
 Magyar hitelbank részvény 396.—. Magyar nyeresémi köl-
 csön sorsjegye 163.25. Kassa-oderbergi vasuti részvény 138.50.
 Magyar kereskedelmi bank 141.00.

Bécs, március 17. (Osztrák értékek zárulata.) 4% arany
 járadék 101.30. 4% osztrák aranyjádék 120.45. 1880-iki
 sorsjegye 139.75. Osztrák hitelrészvény 199.50. Angol-osztrák
 bank 155.75. Bécsi bankgyesület 277.25. Osztrák-magyar
 bank 918.—. Déli vasut 65.—. Dunagőzhajózási részvény
 454.—. Dohányrészvény 134.25. Ciszári és királyi arany
 5.70.—. Német bankváltók 59.—. 4% osztrák ezüst járadék 100.90.
 Osztrák koronajáradék 101.10. 1884-iki sorsjegye 194.50.
 Osztrák hitelintézet részvény 368.25. Unionbank 328.50.
 Osztrák Länderbank 241.50. Osztrák-magyar államvasut
 363.—. Elbavölgyi vasut 237.50. Alpesi bányarészvény 241.—.
 20 frankos arany 9.55/2. Londoni váltóár 120.45. Bécsi
 tramway 528.—. Az irányzat nyugodt.

Bécs, március 17. (A *Budapesti Napló* tudósítójának
 telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a
 következők voltak: Osztrák hitelrészvény 368.50 Magyar
 hitelrészvény 397.—. Angol-Osztrák bank 156.—. Union bank
 277.25. Länderbank 328.50. bankgyesület 242.50. osztrák-
 magyar államvasut részvény 363.25 északnyugati vasut
 részv. 65.—. elbavölgyi vasut 237.50. dunagőzhajós részv.
 —. alpesi bányarészvény 246.50 májusi járadék 101.30.
 osztrák koronajáradék —. magyar aranyj. —. magyar
 koronajáradék 97.80 német bíróalmi márká február
 50.02. márciusra —. török sorsjegyek 63.70. rimamuranyi
 vasmű 318.25 déli vasut —. dohányrészvény 134.—.
 Napoleon d'or 9.55.—.

Külföldi értéktözsdék.

Berlin, március 17. (Tözsdei tudósítás.) A newyorki
 tözsde magasabb árfolyamaira és a díszszoldor piaca jelen-
 tésére a tözsde szilárdan indult. Bányáértékek jól tartottak
 magukat. Bankok ártartok, vasutak nyugodtak. Transzvívi
 vasut 400-kei magasabb. Olasz és spanyol járadékok a nyugati
 tözsdékre gyöngültek, később emelkedtek és nyugodtak
 voltak. Magánleszámitolási kamatlábak 4% arány.

Berlin, március 17. (Zárulata.) 4% osztrák papírrádék
 100.60. 4% osztrák aranyjádék 101.90. Elbavölgyi vasut
 128.50. Magyar koronajáradék 97.75. Osztrák-magyar állam-
 vasut 154.75. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár
 169.25. Magyar vasuti beruházási kölcsön 162.10. Alpesi
 bányarészvény 161.—. Disconto-Commandit 200.50. Altalanos
 villamosság Edison 296.75. Gelsenkirchener 184.50. Laura-
 kohó 234.50. 4% osztrák járadék —. 4% magyar arany-
 járadék 100.40. Osztrák hitelrészvény 230.50. Déli vasut
 25.50. Károlyi Lajos vasut 100.50. Orosz bankjegy 216.50.
 4% új orosz kölcsön 100.50. Török dohányrészvény —.
 Olasz járadék —. Magyar hitelbank —. Dynamit
 Trust 180.25. Harpeni 183.25. Az irányzat csendes.

Frankfurt, március 17. (Zárulata.) 4% papírrádék
 100.80. 4% osztrák aranyjádék 101.50. Magyar korona-
 járadék 97.80. Osztrák-magyar bank 151.00. Déli vasut
 29.70. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 204.10.
 Bécsi bankgyesület 139.—. Villamos részvény 164.26. 3% osztrák
 magyar aranykölcsön 80.—. 4% osztrák ezüstjádék 100.40. 4%
 magyar aranyjádék 100.45. Osztrák hitelrészvény 230.80.
 Osztrák-magyar államvasut 154.90. Északnyugati vasut 121.—.
 Bécsi váltóár 169.20. Párisi váltóár 86.90. Unionbank 164.50.
 Alpesi bányarészvény 242.—. Az irányzat csendes.

Eamburg, március 17. (Zárulata.) 4% osztrák járadék
 100.20. 1880. sorsjegye 147.59. Déli vasut 29.50. 4% osztrák
 aranyjádék 101.60. Osztrák hitelrészvény 230.75. Osztrák-
 magyar államvasut 154.75. Olasz járadék 94.50. 4% magyar
 aranyjádék 100.60. Az irányzat nyugodt.
Paris, március 17. (Zárulata.) 3% francia járadék 102.25.
 Olasz járadék 93.—. Osztrák-magyar államvasut 77.—.
 Francia törleszt. járadék —. 4% magyar aranyjádék
 101.80. Török dohányrészvény 290.—. Osztrák Länderbank
 —. 3% francia járadék 103.80. Osztrák földhitelinté-
 zeti részvény —. Déli vasut —. 4% osztrák arany-
 járadék 103.60. Ottomanbank 673.—. Párisi bankrészvény
 1018. Alpesi banya részvény 517.—. Az irányzat
 gyenge.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 17. A hírtörténeti bizottság... A hírtörténeti bizottság... A hírtörténeti bizottság... A hírtörténeti bizottság...

Elsősorú hazai gyártmány. Gözcséplők. Pontos cím: Első magyar Gazdasági gépgyár részvénytársulat. BUDAPEST. Magyarország legnagyobb és egyedül gazdasági gépgyára...

Az osztályosajáték hatodik osztályának húzása... elölt 9 órátk a Vigadóban. A Képzőművészeti Kaszinó hangversenye este fél 10 órakor...

TÁJÉKOZTATÓ

Aki tartós és erős öltönyöket julányos áron akar vásárolni, az szabómestere által csak a Stikarovszky János, Budapest (V., Erzsébet-tér 16. száma) cizmetnikéknél tudja megvásárolni...

Időjelzés.

A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. Budapest, március 17. A légnyomás maximuma helyét megtartotta, ma is északi nyugati felől terjedezkedik a kontinensre...

Napirend.

Napló. Szombat, március 18. - Római katolikus: Jer. hir. 4. - Protestáns: Sándor. - Görög-orosz: (március 6.) Am. 42. v. - Zsidó: Niszán 7. Sabbath. Wajikra. - A nap fél reggel 5 óra 52 perckor. - Nyugszik délután 5 óra 52 perckor. - A hold fél reggel 9 óra 15 perckor. - Nyugszik éjjel 12 óra 50 perckor.

Vizállás.

Table with columns for names (Inn, Dun, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Újvidék, Pancsova, Orosva, Magyarfalva, Zsola, Troncsán, Szeged, Eszterházy, Sárvár, Győr, Pécs, Zalaegerszeg, Bács, Szekes, Miskolc, Debrecen, Kassa, Munkács, Honfalu, Ung) and scores.

Élősvény. Gleditschia (koronatóvis, krisztustóvis vagy tuskos lepényfa). Valamennyi élősvény között legelső. Gyorsan fejlődik, nem csemetézik (mint akác, orgona stb.)...

Szőlőültető. Szabadalmazva Ausztria-Magyarország és Franciaországban. Egyszerű lenyomással 12 cm. széles és tetszés szerint 40-60 cm. mélységű kerek gödröt csinál...

Kiss József összes költeményei. Első teljes kiadás, mely a Jehova és mose a varrórép-ről című hosszabb költeményeket is tartalmazza. Ara a költő arcképével díszes vászonkötésben 1 fűt 50 krajcár.

ALPER SIMON. Van szerencsém a n. é. közönségek tisztelt becses tudására jutni, hogy ALPER SIMON ég alatt IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz. félemeleten (Nemzeti kaszinóval szemben.) egy első rangu, méret utáni angol férfi-szabó üzletet nyitottam...

Legszébb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian. GICHNER JÁNOS és TÁRSA. paplan, matrac és kárpitosárok gyárosok, szőnyeg, függöny-ágy- és asztalterítő stb. nagy választékban. Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.

Kávemagazin Budapest. KÁVE. elvámoira, költségmentesen házhoz szállítva. Kétféle: 1/2 kg. Kuba kávé... 1/2 kg. Jáva kávé... 1/2 kg. Gyönyörű kávé... 1/2 kg. Portorikói kávé... 1/2 kg. Császárkávésző... 1/2 kg. Törmelék tea... 1/2 kg. Füstölt angyalka... 1/2 kg. Füstölt angyalka... 1/2 kg. Füstölt angyalka...

Diskrét betegségek ellen. Meg- és nemi betegségek elnevezése alatt rejlik különféle legelhanyagoltabb bántalmak, a vér infektionális betegségei, valamint bármely nagyfokú gyengeségi állapotok (impotentia) ellen páratlan sikerű gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk DR. NITZGER TIVADAR HIRNEVES HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI RENDELŐ-INTÉZETÉT Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em. Az intézet, mely a maga nemében páratlanul áll, a modern higiénia s orvosi technika elsődrendű vívmányai szerint a korszakalkotó „Katharone” gyógymód alapján nagyszabású gyógytermekkel van berendezve és a legdrágább idős alatti gyökerez, állandó és teljes gyógyulást biztosít. Tapasztalás nyers és biztos eredmények folytán honorárium teljes fizetés után fizethető. Az intézet nyitva d. e. 8-1-g. d. u. 2-3-g. Lovalekro díjmentesen választalkotik. Külön váró- és gyógytermek, külön be- és kimenet.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1897. évi március hó 18-án.

A házi béke.

Vígjáték 3 felvonásban. Írták Bissón S. és Leclercq A. Fordította Kürthy Emil.

Személyek:

Moraül	Náday F.	Suzanne	Gerő L.
Germainé	Csillag T.	Dolores	Paulayné
Brunois	Vizvári	Du Tallis	Hetőnyi
Brunoisné	Vizváriné	Denise	Groo V.
Indovic	Zilahy	Ambroisine	Rákosi Sz.
Pironeau	Latabár	Julie	O. Kezseri I.
Muscadet	Dezso	François	Faludi

Kezdete 7 órakor.

Vasárnap d. u. Közönyt közönnnyel. Este Himfy dalai.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szomba, 1897. évi március hó 18-án.

Don Juan.

Opera 2 felvonásban. Zenéjét szerette Mozart Amadé. Szövegét írta. da Ponte.

Kezdete 7 órakor.

Vasárnap A próféta.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szombat, 1897. évi március hó 18-án.

Bűnös.

Dráma 3 felvonásban. Írta Voss Richard. Fordította Abonyi Árpád.

Személyek:

Herbert	Berecsényi Károly	Iványfi
Klug	Gabányi Julia	Alszegei I.
Eulen	Horváth Berger Gusztáv	Somló
Lehr Tamás	Ujházi Kramer Adolf	Gyenes
Lehr Márta	Jászai M.	Schmidt Vilmos
	Szacsavay	

Kezd. t. 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1897. évi március hó 18-án.

Délután 3 órakor merséket helyarákkal.

A Vígsház színésiskolájának második nyilvános előadása:

A becsület.

Színmű 4 felvonásban. Sudermann H. Fordította Fái J. Béla.

Este:

Mozgó fényképek.

Délután 3 felvonásban. Írták Blumenthal Oszkár és Kadeburg Gusztáv. Magyarosította Heltai Jenő.

Kezdete 7 1/2 órakor.

Vasárnap d. u. Trilby. Este Dr. Pepi. Hajnali vendég.

NEPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1897. évi március hó 18-án.

A görög rozsogala.

Operett 3 felvonásban. Szövegét írta Owen Hall. Fordította Makai Emil és Pásztor Árpád. Zenéjét szerette Sidney Jones.

Személyek:

Antonia	Bárdy G.	Diomed	Raskó
Iris	Hegyi A.	Silvius	Lubinszky
Pomponius	Solymosi	Manlius	Ujvári
Heliodorus	Németh	Lollius	Toillagi
Aspasia	Küry K.	Curtus	Kiss M.
Archias	Szirmai	Melanopis	Csatai Zs.

Kezdete 7 órakor.

Vasárnap d. u. Diákisasszonyok. Este 1848. (Hadak útja.)

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1897. évi március hó 18-án.

Miss Mary Halton vendégfelléptével.

A gésák

vagy: Egy japán teaház története.

Énekes játék 3 felvonásban. Írta Owen Hall. Fordította Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerette Sidney Jones.

Személyek:

Reginald	Kemény	Bolton	Béres M.
Bronville	Palásthy	Vun-Cai	Sziklai
Cunningham	Ódry	Imári mári	Boross
Grimston	Kardos	Mimóza, gésa	M. Halton
Downey	Simon	Molly Seamore	Ledofsky

Kezdete 7 1/2 órakor.

Vasárnap d. u. Egyiptom Gyöngye. Este A Gyurkovics-lányok.

Allright The America Monarch kerékpárok
a világ legjobb gépei.

Javítások pontosan és lelkiismeretesen eszközöltetnek.

Kaphatók:

Philipovits Emil
Budapest, VII., Erzsébet-körút 34.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérnök.

Kezdete 8 órakor, vége 12 órakor.

3 PÁR CIPŐ

4-ik felvonása.

Bohózati énekkel Beretől, Leni — Augustin k. a

Nagy hangverseny-akadémia

az összes művészek és művésznők közreműködésével.

Nagy balett-egyveleg.

Keringő-variációk, táncolja Sozo k. a. prima-ballerina és a balettkar.

A tilosban.

Uj népszimű dalokkal és táncal.

Szenzációs Variété-műsor.

Mr. Staley és Miss Birbek: a zenélőkövacs-műhely.

Hilaris és Tordant

mechanikus díszajakkal.

Valamint az összes műsorok.

Holnap vasárnap két előadás.

A Kőbányai Királysöröző Goliát Malátasöre

gyógyhatása mellett a legkellemesebb üdítő ital.

Ajánlások: **Dr. Korányi, Dr. Kétyi** budapesti, — és **Dr. Benedikt** bécsi egyetemi tanár irattól.

Cataniai Vérpíros muscat NARANCS

Helyben száza 2 1/2, 3 1/2, 4 és 5 frt. Vidékre va uton lédája ca 150-160 drb vérpíros narancs 5.25. Ugyanígyen lada sárga vérpíros narancs 2.50. Egy lada óriás piros muscat narancs 8.10 darabig 4 frt 50 kr. Ugyanígyen sárga fű narancs 3.00-3.80-4.00-4.50-5.00-5.50-6.00-6.50-7.00-7.50-8.00-8.50-9.00-9.50-10.00-10.50-11.00-11.50-12.00-12.50-13.00-13.50-14.00-14.50-15.00-15.50-16.00-16.50-17.00-17.50-18.00-18.50-19.00-19.50-20.00-20.50-21.00-21.50-22.00-22.50-23.00-23.50-24.00-24.50-25.00-25.50-26.00-26.50-27.00-27.50-28.00-28.50-29.00-29.50-30.00-30.50-31.00-31.50-32.00-32.50-33.00-33.50-34.00-34.50-35.00-35.50-36.00-36.50-37.00-37.50-38.00-38.50-39.00-39.50-40.00-40.50-41.00-41.50-42.00-42.50-43.00-43.50-44.00-44.50-45.00-45.50-46.00-46.50-47.00-47.50-48.00-48.50-49.00-49.50-50.00-50.50-51.00-51.50-52.00-52.50-53.00-53.50-54.00-54.50-55.00-55.50-56.00-56.50-57.00-57.50-58.00-58.50-59.00-59.50-60.00-60.50-61.00-61.50-62.00-62.50-63.00-63.50-64.00-64.50-65.00-65.50-66.00-66.50-67.00-67.50-68.00-68.50-69.00-69.50-70.00-70.50-71.00-71.50-72.00-72.50-73.00-73.50-74.00-74.50-75.00-75.50-76.00-76.50-77.00-77.50-78.00-78.50-79.00-79.50-80.00-80.50-81.00-81.50-82.00-82.50-83.00-83.50-84.00-84.50-85.00-85.50-86.00-86.50-87.00-87.50-88.00-88.50-89.00-89.50-90.00-90.50-91.00-91.50-92.00-92.50-93.00-93.50-94.00-94.50-95.00-95.50-96.00-96.50-97.00-97.50-98.00-98.50-99.00-99.50-100.00

PINTÉR GYULA
es. 6. mágy. kir. udv. szállító Budapest, Kossuth-utca 16.
Részletes társasági árak ingyen, — lemett aladókknak és gyógy-szereszeknek áronrendény.

Olcso kerítések! Olcso kerítések!
Haidekker Sándor
sodronyszövet-, fonat- és herítés-gyára
Budapesten, VIII. ker., Üllői-út 48. sz.
Gyárt és szállít: gép- és kézi-sodronyfonatokat, tuskés-sodronyot, pánthuzart; erdők, vadaskeretek, baromfiudvarok, gazdasági telkek, kertek, gyümölcsösök, szőlők, sít, bekerítéssre alcsi árak mellett. Nyaraló-, park- és erkélyeréseket, valamint esinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat vas keretes sodronyfonat és kovacsolt vasból; ugyiszentén díszes virágövek- és gyepek-kerítéssel és farvölök-karokat. Továbbá: föld- és kertesvötteket; magtár-ablakrostélyokat; székfajogákat; gabona-választóhengereket, valamint régi választóhengereknek új sodronyoképennyel való ellátását. Rostasvötteket és fonatokat szelötvostárka. Arjegyzökek és költsegetvecsok ingyen. —
Jutányos és pontnó kiszolgalás!

Mielött

főfiruha-szükségletét fedezni, kérem saját műhelyemben tisztá gyapjuszövetből a leg-ujabb facon után készített dusan felhalmozott készletet megtekinteni.

— Szolid árak. —

Nagy választék angol szövetekben. Megrenfe-lesök mérték után legolegánsabbban és leggyor-sabbban eszközöltetnek.

Weiner Károly
Budapest, VI., Andrassy-út 9. szám.

Éppen most jelent meg!

MAGYARORSZÁG KÉZI ATLASZA

75 finom kivitelű színes térképben és 2 ív szöveggel. Nagy 4° alakban.

A térképeket tervezte: **GÖNCZY PÁL.**
A szöveget írta: **Dr. THIRRING GUSZTÁV.**

Ára díszes félbőrötésben 6 frt.

Kapható:
A PALLAS irod. és nyomd. részvénytársaságnál
Budapest, V., Kálmán-utca 2.

Bámulatos olcso ár!

Kézimunkák
himző anyagok és himzőszövetek rendki-vüllinagy választékban szabott gyári árakon kaphatók

BÉRCZI D. SÁNDOR
női kézimunka nagyiparosnál, Budapest, Király-utca 4. Legujabb képes árjegyzé-keket 1725 eredeti kézimunka-rajzzal kivánatra bér-mentve küldöm. Gyári rakár legjobbakk elismert

„VICTORIA”
kézi himzőge-pekéből. Darabja 4 forint. Viszont-eladók enged-ményt kapnak.

Hozzávaló himzőkeret és himzőanyagok nagy választékban.

Artezi gőz- és kádfürdő kiadó
Tisza-Földváron,
mely folyó évi március hó 22-én délután 3 órakor — miután utóajánlat adottot be — újabb árverés és zárt ajánlat ut-ján, három évre bérbeadatik a tulajdo-nos „Polgári alap” hivatali helyiségé-ben, hol a feltételek addig is meg-tekintethetők.

Az igazgatóság.

Mest jelent meg
az első magyar **Zsidó Szakácskönyv**
vallásos háztartások számára, különös tekintettel a **PESZACH** ételek elkészítés-re.

Írta: **HERCZ RAFAEL REZSŐNE.**
Ára csinos kemény kötésben
1 forint 20 krajcár.

Kapható a kiadónál:
Schwarz Ignác
könyvkereskedésében,
Budapest, Király-utca 3-ik szám,
valamint a fővárosi és vidéki könyvkereskedéseknben.

Jukker-leány.
Írta **PEKÁR GYULA.**
Ára 1 frt 50 kr.

Megrendel-letű: a „Budapesti Napló” kiadó-hivatalában, Budapest, József-körút 18. szám.

Sneidig Egyenruhákat
készít
BLUM SANDOR
Budapest, IV., Váci-utca 12.

Most jelent meg!

Korhadtt fakeszesztek

Irta: Rákosi Viktor.

A szabadságharcunk névtelen hőseiről szól ez a kötet, akik korhadtt fakeszesztek... Irta: Rákosi Viktor.

Ára 1 frt 40 kr.

Postai bérmentes küldéssel 1 frt 50 kr., ha az összeg előre utalványoztatik.

Jó könyvek

mélyen leszállított áron:

Babos Közhasznú Magyarító Szótár kötet (2 frt) 1.50

Benedek Elek. A szív könyve (1.80) 1.20

Betyáregenda, az alföldi rablólivág történetei 1.-

Karczag Vilmos. Lomondás, reg. (1.20) 60 kr., kötet (2 frt) 1.-

Kossutány Géza, nevezetesebb bűnesetek I., II., III., IV. egybekötve (4.80) 2.-

Mihályi Imre, Francia zászló alatt. Élmények és kalandok az Aegaeuron (2 frt) 1.-, ugyanez kötet (2 frt) 1.50

Mókány Berci viselt dolgai (2 frt) 1.-, ugyanez kötet (2.50) 1.40

Murger Henry, Bohémvilág (1 frt) 50 kr., kötet (1.50) 80

Sztanój Miklós, Karamboljáték (2 frt) 1.-, kötet (3 frt) 1.50

Tóvölgyi Titusz. Van-e másvilág? (A szellemek országból) (1.50) 1.-, u. a. kötet (2 frt) 1.40

Zola Emil, Pascal orvos, regény (1.60) 80 kr., kötet (2 frt) 1.20

(A bekerített árak a volt bolti árakat jelzik.)

Megrendelhetők: a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában,

VIII., József-körút 18. szám.

2 frtj terjedő megrendelések csak az összes előleges beküldés ellenében teljesíthetnek.

Ára 1 frt 50 kr.

Vidékre postai bérmentes küldéssel 1 frt 60 kr., ha az összeg előre küldetike. Kaptható a „BUDAPESTI NAPLÓ” kiadóhivatalában.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Ára 1 frt 50 kr.

Most jelent meg! „MIRJAM” Irta: Dr. KISS ARNOLD, vespzeprmi főrabbi. Imádságos könyv zsidó nők számára, magyar nyelven. ÁRA: Vászonkötésben 2 frt 50 kr. Bőrkötés 3 „ 50 Bőrkötés, igen díszes csattal 6 „ Csontutánuatú kötés 3 „ 50 Elefántcsontutánuatú kötés, igen díszes 6 „ Kapható: KÖVES ÉS BOROS könyvkiadóhivatalában Veszpremben és minden hazai könyvkereskedésben.

Orvosi rendelő intézet súlyos krónikus betegségek gyógyítására Budapest, V., Váci-körút 18.

Számos súlyos betegség, amelyek eddig legnagyobb gondot okozták az orvosnak s amelyeken tudományának tehetetlensége záttonyra jutott, immár Dr. KOVÁCS I. egyet. orvostudor Hámopata

nj hámopatiái gyógymódja által eredményesebb kezelésben részesülhetnek. Páratlan gyógyhatásának bizonyult a Hámoterápia: Asthma, szív és gyomorbántalmaknál; Kőszvény, sápkóság és hólyagbántalmaknál; súlyos idegbajok (migrain, álmatlanság, szédülés, hysteria és Neurasthenia); málcas vér- és hólyagbántalmaknál. (Utóbbi betegségeket chemiai orvoságok mellőzésevel, saját találmányu belgrózi gyógymódjával gyógyítt.) Eryetlen és legbiztosabb védelem: Szélhűtés, kezdődő vakaság és elmezavar ellen. Rendelés naponta 9—1-g és 3—7-g. Levélre válaszol. — Meghívásra beteget látogat (a vidéken is). — Kívánatra külön rendelés.

50 év óta Egger-féle mellpasztillák (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadoboz 25 kr.) Bérmentes 20 kr. — A gyomorrendellen működésnél radikális hatásnak bizonyultak

EGGER SZÓDAPASZTILLÁI (1 doboz 30 kr.) Bérmentes 20 kr. Mindkét szert kapható minden gyógyszerárban. Fő- és széklet. rakta Magyarországon. NÁDOR gyógyszer. Budapest, Váci-körút 17.

TITKOS BETEGSEGEKET huggófogószakt és sebeket, az énfertőzöttség utóbagyt, az elgyengült férpéret, magtálmélek, a bujáró utókövetkezményt, nőknél fehérhólyást, hőrmennyire idülték is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a valótlan gyilkosója az hórbetegségeket gyógyít új gyógyszerrel szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alapsan

Dr. Garai Antal orvos, sebész, szemész- és szülészet-tudor, volt csász. kir. osztr. főorvos BUDAPEST, Beiváros, V. ker. Kilyé-utca 1. szám, II. em. bérlet a lapozóndi. RENDEL: naponta d. e. 10 óráig egész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig. Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszeréről is rendelkezésre áll.

Nőknél külön váróterem. Ugyanott megjelent és a szerzője: Dr. GARAI ANTAL, nagyrendelhető NÉPSZERŰ UTERUTÁG (már a 16-ik kiadásban megjelent) nemi betegségeket és azok észszerű gyógykezeléséhez című könyve, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beküldés mellett bérmentve vagy 90 kr. kifizetés mellett.

PAULA A legszenzációsabb gyógyviz. Székrekedés, emésztési akadály gyomor- és alhasi bántalmaknál (hólyag, vese- és aranyér) hatásában páratlan! Kellemes ízű, könnyű kőnszaggal bír. Főraktár: UTASI FERENC, Andrassy-ut 30. sz. Nagyban és kicsinyben eladás. FROMMER ELEMÉR, Váci-körút 28. szám. Petrovics Miklós drogujsta, főraktár IV., Bécsi-u. 2.

Lőfegyverek, revolverek és töltények. Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk. Olasz vivőszerek főraktára. Bel- és külföldi rendelések és áttelejek. Legjobb egykarosok legszebb díszalkotások legjobb libériák TILLER MÓR ÉS TÁRSAI cs. és kir. udv. székeltől Budapest, Károlylaktnya.

Pargleitner J. gyógyszerháza a „Szarvasos”, Grác. Engelhoffer ideg- és izomerősítő esszenciája illatos alpesi növényekből. Arv-, fejt-, tüdő- és keresztcsontfájalmak, továbbá a végtagok, az egész test és az idegek gyengesége ellen. Egy üveg ára 80 kr.

Stiriai növénynedv (Steirischer Kräuteressig) mell- és tüdőbetegék részére. Ezen szörp mell- és torokbajoknál, elnyálkásodás, rekedtség, idült hurut és szármákhűzés, nehez lélegzés, tüdővész, továbbá a légzőszervet összes bajjal ellen legjobb sikerrel használtatik. Egy üveg ára, Budapestben átérve, 88 kr.

Dr. Wuchta növénykenőcse fájdalomcsillapítólag és gyógyítólag hat kőszvény, csusz, szaggatás, izmok és idegek merevsége, zúzások, helyi gőrcsök és hasonló bántalmaknál. Nagyobb üveg ára 1 frt, kisebb üveg ára 60 kr.

Főraktár Magyarország részére: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-u. 12. Raktár azonkívül az ország csaknem összes gyógyszerházaiban.

Mindazoknak, kik gyors, alaps és biztos gyógyítást óhajtának, ezen kitűnő szorvosot a legmegelőbb ajánlhatjuk. Univ. Med. Dr. Czinczár J. Rőgyógyász, bőrápóelő, nemi- és húgyzervi bántalmak képesített szakorosa.

gyógyít gyors és biztos sikerrel, kényelmes módon ugy. nőknél, mint férfiaknál mindennemű a nem betegségek és gyengeségi állapotok elmozdítása alatt összefoglalt bármily régi keletű bántalmakat, továbbá bármily hórbetegséget és szépségihitát a külföld által elismert legújabb kitűnő módszereivel. Lakik: Budapest, VII., Kerpesi-ut 14., I. em. Rendel: délelőtt 10—1-g, délután 3—7-g. Külön váróterem hölgyek és urak részére. Levelekre azonnali válasz.

Fogak 2 rttól a nélkül, hogy a gyökert el kellene távolítani, szájpaddalal s a nélkül is (hidmunka.) Foghúzás fájdalom nélkül. (Cocain injectio.) Igen tartós fogtömés. — Fogkoronák gyökerekre illesztetnek, melyek a szájpaddalást fölöslegessé teszik. Fogorvos Dr. NEUFELD, Budapest, Kossuth La os-uten 4., Dreher-palota. Vasár- és ünneppnapokon d. u. 4-g.

OFF JÁNOS MALATA EGÉSZSÉGI-ITALA általános elgyengülésnél, az alhasi szervek rendellenes működésénél, mell- és gyomorfájalmaknál, nemkülömben az időknek legjobb és legbiztosabb dötés szer. Egy palack ára 75 kr., 5 palack ára bérmentve 3 frt 75 kr. Kapható az összes gyógyszerházaiban, droguj-, csomag- és fűszerkereskedésekben. Magyarországi kizárólagos főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, Király-utca 12. sz.

Elgyengült férfierő (impotentia) bármily öreg korban is csakis az orvosi világ által legújában olyannyira folkarolt és hatásában páratlan sikerű Electro Massage vagy Psychrophor által gyógyítható legrövidebb idő alatt biztos és állandó sikerrel

Dr. KAJDACSY v. cs. és kir. orvostudor Elektrotherapiai rendelő intézetében. Budapest, V., Váci-körút 4. sz. I. em. Rendel: délelőtt 9 óráig 4 óráig; este 7—8 óráig. GARANCIA: 25 évi részben katonai-, részben magánorvosi praxis. Külön váró- és gyógytermek. Levelekre azonnal diskretn válaszoltatik.

Takarékbetétek 5% Olesó kölcsönök 6 évre! 1899. április hó 1-én megnyilik az Országos Korona-Takarék-Pénztár m. sz. Andrassy-ut 32. VI. Évtársulata. Előjegyzések már most elfogadtának az Országos Korona-Takarék-Pénztár helyiségében.

A tagság előnyoi: 1. A tagok olesó, heten- vagy havonként visszatérhető kölcsönöket nyernek. (Minden 100 frt kölcsön után 1 korona fizetendő hetenként.) 2. A heti befizetésekért az intézet pénzbeszedői a háshoz jönnék, egy előny, melyet kizárólagosan csak az Orsz. Kor.-Takarék-Pénztár nyújt. De történhetnek ezen befizetések posta cheque után is vagy pedig az intézet pénztáránál. 3. A heti befizetések igen jól, a rendes takarékpénztárkamatlábnál magacabbban kamatoznak. 4. A tagok személy- vagy betétbiztosítást is kapnak (I. és II. helyre) vagy előlegeket értékpapirokra. Bővebb felvilágosításal szivesen szolgál az Országos Korona-Takarék-Pénztár m. sz. Andrassy-ut 32.

Takarékbetétek 5% Polgár Sándor egyetem. gyakorlati orvos ut- és kőszorvos BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 50. sz. Ajánlja dusna felezőreit rak tartát sajátgyártmányu orvos- sebész és betegápolási tárgyiban. Saját találmányu, m. k. szábadalmaz. Polgár-féle sörvkötő, haskötő, gőrcsér elleni gumihariganya, orthopaediai készülékek, műlábak a kezek sté. Valódi francia különlegességek F. Bergerand fils párisi gyárából. Utánás ellen védre 1302. sz. a. Hárleltes könes arjegyzékek ingyen és bérmentve

VIZ!!! Székrekedés, emésztési akadály gyomor- és alhasi bántalmaknál (hólyag, vese- és aranyér) hatásában páratlan! Kellemes ízű, könnyű kőnszaggal bír. Főraktár: UTASI FERENC, Andrassy-ut 30. sz. Nagyban és kicsinyben eladás. FROMMER ELEMÉR, Váci-körút 28. szám. Petrovics Miklós drogujsta, főraktár IV., Bécsi-u. 2.

Minden szó egyszeri beiktatása petít betűkből 2 kr. Címmel ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyeg jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levelbeli tudakozásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeggel kell mellékelni. Tudakozásoknak a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK és előfizetések felvételnek a BUDAPESTI NAPLÓ részére a kiadóhivatalban József-körút 18. valamint a következő cölánytársaságoknál:

- Drauer nyárek, Teréz-körút és Podmauzky-utca sarak.
- Adier Leána, Lipót-körút. Nemesek-féle tőzsde Peltő-tér.
- Üz. Wébr. r. Vilmsné, Váci-körút 15.
- Feldmann Mórné, Marokkó-utca 1.
- Kürthy Kálmáné, Harmad-utca 1.
- Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.
- Rédjeli Szidónia, Király-utca 59.
- Benda Józsefné, Andrásy-utca 59.
- Deutsch Mikéáné, Andrásy-utca 98.
- Schneller Mórné, Dob-utca 35 Károly-körút sarak.
- Soprony V., dohány-nagy-tőzsde, Kerpesi-utca 1.
- Üz. Hallada Anna, Muzem-körút 10.
- Szántó Mór, Kecskemeti-utca és Kálmán-tér sarak.
- Deutsch Júlia, József-körút 50. Baross-utca sarak.

Angol
alaposan lehet megtanulni egy több évi gyakorlattal bíró nyelvmesternél, ki az itteni jobb körökben már fényes eredményt ért el hallgatásával. Ajánlatok „English” jellegre a kiadóba kértetnek, ahol a cím is meg tudható.

Egy majdnem egészen új nyitott, könyvnyi kocsis szabad kézből eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2194

Egy magányos nő bármily megfelelő fizetést ávessz, mihez képest fizetése szükségeltetik. Ajánlatokat „Uzet” jellegűre a kiadóhivatalba kérek. 2193

Egy tisztességes Batalembor, kinek saját terményüzlete volt 3000 forint óvadékát megfelelő állást keres. Ajánlatokat „szorgalom” címen továbbít a kiadóhivatal. 2173

Nevelőnőt keresek április 1-től 9 és 11 éves lányaim mellé, ki a francia és magyar nyelvet tökéletesen beszéli és a III. és IV. elemi tantárgyakból teljes oktatást adhat. Ajánlatokat Fehertemplomba kérek postresttant „Nevelőnő” címen. 3941

Akár magoncok 1 évesek ezre 5 korona. Cím a kiadóhivatalban. 3940

Ujfundlandi, egy éves, göndörszerű, szobatiszta, elutazás miatt jutányos áron azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2199

Szegényember az, akinek nincs meg a „Kereskedelmi Vegyészeti” című könyv.

Papagáj, mely jól beszél, kalitkástud együtt megvételre kerestetik. Ajánlatok „K.O.” jellegűvel a kiadóhivatalba kértetnek. 2198

Egy majdnem új pedálos cimbalom olköltözés miatt olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2194

Szép írásh hivatalnok bármilyen írásbeli munkát olvállal, másolatokat nemtel és magyarul szorény díjazás mellett. Cím a kiadóhivatalban. 3005

Kossuth Lajos (1848.) életnagyszám melléközött (olajfestmény), arannyozott keretben olcsó árán 100 forint eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2159

Egy varróleány felvételik. Cím a kiadóhivatalban. 2191

Gőzeséplőgép vevők figyelmébe ajánljuk, hogy a Scherz és Kramer debreceni gépgyárban eladársra van 3 drb 2 1/2 HP., 4 drb 6 HP., 10 drb 8 HP. és 2 drb 10 HP. használt és teljesen kijavított gőzeséplőgarnitúra, többféle angol gyártmányú, kedvező árak és fizetési feltételek mellett. Levelbeni megkeresésre felvilágosítással szolgálunk. 3893

Főnyoromány nál többet ér a „Kereskedelmi Vegyészeti” című könyv, pedig az ára csak 100 forint. (De már csak pár napig.) 3947

Péküzletbe állást keres egy csinos, tisztességes leány. Esetleg ovadékkal. Cím a kiadóhivatalban. 2001

Fuvola leekéket ad zenédét végzett, volt katonai fuvolaszakaszvezető fiatalember. Cím a kiadóhivatalban. 2158

Egy intelligens megjelenési úriember (kereskedő) raktárnoki, pénzbeszedő, vagy más megfelelő állást keres. Cím a kiadóhivatalban meg tudható. 2171

Nagyon szegény munkás családnak II. oszt. gimnazista fia csekély fizetéssel akármilyen alkalmazást keres, hogy segíthesse szegény szülőit. Cím a kiadóhivatalban. 2196

Könyvelő és levelező, ki biztosítottak is adhat, azonnali belépésre kerestetik egy nagyobb városban levő ügygyárb. Ajánlatok igények megjelölésével e lap kiadóhivatalához „Gépgyár” címre intézendők. 3897

Akinek megvan a „Kereskedelmi Vegyészeti” évente 2—3000 forint melékjövdelemler tehet szert.

Angol vagy francia családnak keresek lakást oláltással, hol alkalman lenne e két nyelvben gyakorolni magamat. Ajánlatot „Praxis” jellegűvel kérek e laphoz.

Gyors- és gép (Yost-féle) írást kitűnően végzett fiatal leány nagy forgó irodában alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2172

Született angol hölgy ugy a francia, mint az angol nyelvben alapos oktatást ad mérékelt díjazás mellett. Szíves megkeresések „Perfect” jellegűvel kértetnek e laphoz.

Egy boithelyiség a Német-utcában azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban.

Jó és szépírásh fiatal ember bármily megfelelő állást keres, vagy írásbeli munkát. Cím a kiadóhivatalban. 2043

Francia, olasz, magyar, német és román nyelveket beszélő, zenélel képzett (fuvola), zenede, zeneakadémia, katonai zenekar) szép írásh, kereskedelmileg képzett művel, 35 éves nőten fiatal ember, ki rajzol, fest, fényképez stb., magánitkári, felolvasói, utazótársi vagy ezekhez hasonló állást keres, szorény igényekkel. Szíves ajánlatokat kér „Arpad” címen e lap kiadóhivatalába intézni. 2180

1 forint 20 krajcár akkor kénatosztó évente 3000 forintot, be egy „Kereskedelmi Vegyészeti”-et rendelétté.

Egy jó karban levő bicikli pénzzalosság miatt vidéken olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban (esetleg fénykép). 2177

Női- és gyermek ruhák varrást fizetkebe, valamint privát a legújanyosabb áron készítték. Cím a kiadóhivatalban. 2142

Hálószoiba, ebédelő, előszoba és konyhaberendezések, valamint egyes kredonok, könyveszekrények stb. jutányos árban kaphatók és rajz szorint készíttettek. Silbermann Béla műbútor-asztalosnál, V. Kálmán-utca 15/b Vadász-utca sarak. 6000

Fiatalliu ki délutánonként zenokolaba jár, keresne dél-éltre írásbeli foglalkozást, esetleg hegedűórákat is adna szorény díjazásért. Cím a kiadóhivatalban meg tudható. 2152

Saison! beállítva figyelmzetem a n. ó. közönséget azon szép és jó ú berendezésre, hogy nálam darabonként 1 forintért lehet szép és elegáns kidolgozott Makart-fényképek készíttetni. Hölgyeket vagyok bátor figyelmeztet, hogy világos ruhákban is tökéletes sikerült képeket készítték. Vidéki hölgyeket is nagy tányáttatásos lelkiismeretes kivitelben jutányos árban olközölöttek. WAITZNER fényképező. Budapest, Erzsébet-körút 20. szám.

„Jogi alapvizsgára” vagy szigorlatra olkészítték. Cím a kiadóhivatalban. 2197

„Kereskedelmi Vegyészeti” a hanyati század **Aranykönyve.** (Tessék meggyözozödni.)

Olcsó arany és ezüst eladásh, valamint a legszább ékszeranyagok, u. m.: arany fém lóncok grammja 85 kr., arany fém lórcák 18 forint, arany női órák 10 forint, gyémántgyűrűk, fülbevalók, brosstók, 6 frt 50 kr-tól kezdve.

12 darab válogó, oliszt evő eszközök 6 frt 25 kr., étkezés szorvények 12 személyre 140 frt, 6 személyre 75 frtől kezdve.

Grünberger A. Béla örököl Budapest, Városház-tér 9. (Harris-bazar) I. em., ajtó 23. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Legolcsóbb Kávé

- bevásárlási hely
 - 4 1/2 Egt. Honduras kávé 6.30
 - 4 1/2 „Java-kávé 6.25
 - 4 1/2 „afr. mooca-kávé 6.25
 - 4 1/2 „gyöngy-kávé 6.30
 - 4 1/2 „portorico-kávé 5.30
- Széküldés bárhova bérmentve utánvétellel, vagy a pénz ollegetse beküldésem mellett. Postán naponként, vasutón hetenként kétszer. A posta-csomag veagyestafajokból is oliszállítatott.

Németh Viktor Budapest, VIII., József-körút 44. sz.

KÖHÖGÉS
rekedtség ellen feljelmulhatatlan szer a Krieger K. gyógyszerész által készített hársfamez-cukorkák 1 doboz 25 kr.

Magyar és német könyvek olcsó árakon!

Benczyknyé Bajza Lenke Szszegyiült munkái, 25 kötet, eredeti díszes vászonkötésben 50 forint helyett 32 frt.

Gellőh Richard. Magyarországnál függetlenségi harc 1848—49-ben, 3 kötet füzve 14 frt helyett 8.—

— Díszes kötésben 11.—

Michelet. A francia forradalom története, 12 kötet, (a könyvpiacra teljesen elfogyott). Díszkötésben 32 frt helyett 18.—

Dumas Sándor. Gróf Montecristo. Érdeklészít, társadalmi regény 36 párisi érdeket képpel. Ford. Martonffy Frigyes. 30 füzeten teljes, 7-50 kr. helyett 2.50

— A világ ura. (Gróf Montecristo folytatása). Érdeklészít, társadalmi regény 24 művészesen kiállított eredeti képpel. Ford. Martonffy Frigyes. 25 füzeten teljes. 6-25 kr. helyett 2.30

Spielhagen Frigyes. Aki kétfőt szerel. Regény. Díszkötésben 2-50 kr. helyett 1.50

Baczor. Jogászhumor! Adomák és jellemvonások a jurátus és patvarista, jogász és ügyvédoktól életből. 80 kr. helyett —25

Betyárok. Történetek az alföldi rablólérből. Gróf Ráday korában. Írta: Rió. 1 forint helyett —30

Born F. Györy. Egy világ város titkai vagy vétkes és vezekelő nő. Regény 10 kötetben 8 forint helyett 2.40

— II. Izabella, Spanyolország olözött királynője vagy a madridi udvar titkai. Történeti regényes leírás Spanyolország legújabb idejéből, 13 kötet. 10-40 kr. helyett 2.40

Csanovna Jakab Seingalt emlékiratai és kalandjai. Fordította: Halasi O. 22 kötetben teljes, 17-60 kr. helyett 5.—

Dasch Gröfné. A szeretőt olőzöztet. Regény. (Az 1791-ki francia forradalom korából). Franczából ford. Ozoray Árpád. 1 frt helyett —30

Faublas lovag kalandjai. Louret de Couvray francia eredeti kiadása után magyarra fordítva. (Teljes kiadás). 1.80 kr. helyett 1.20

Anekdóten-Buch aus der Theaterwelt, von der Reise, der Jagd, der Gesellschaft, aus dem Studenten-u. Soldatenleben, in schönem Gangleinen-Einbände. Statt 1-50 nur —90

Boisglibert Edmund dr. (Ignatius Donnelly) Caesar's Säule, (ein Roman aus dem 20. Jahrhundert, deutsch von B. Katscher. Statt 1-20 nur —30

Briefsteller vollständiger allgemeiner deutscher von Professor Victor Gerö. 1.50

Daudet Alphonse's Romane. Deutsch v. H. Brand A. Rose und Anderen, 2 Bände in eleg. Ganzleinen-Einbände. Statt 4-20 jetzt 2.—

Johann Orth. Historischer Roman von Leo von Reinhold (Ludwig Rottor) 1.50

Zola Emile—Dreyfus. Roman. (Documents Humains). Statt 1-80 jetzt 1.—

Megrendelhető: **SACHS és POLLÁK** könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrásy-utca 37. szám.

Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület gyorsírási tanfolyamát f. hóban Özv. Mezeyné Bánya Amanda olk. tanítónő személyes vezetésevel, u. magyart levezelő, vita-égy nemet kurzusok kezdődnek. Nő és férfi jelentkezőket e

gyorsírási, továbbá Remington- gépirási tanfolyamokra korlátozott számban felvesz 6744 **GLOGOWSKI és TÁRSA** Erzsébet-tér 16. sz.

Életbiztosítás felesleges, ahol megvan a „Kereskedelmi Vegyészeti” című könyv. **Uji! Koncert-trombita** örvényesen védve 49.987 sz. a

Egykoron mulattató ugy feloltekek, mint gyermekeknek. Ára 4 szeleppel. . . . 2.70 frt
— 5 3.00
— 18 5.40

(Nemem megolkezeve 25 krral több a dalokkönyvvel beolterve. Az árak olyan alacsonyak, hogy mindenki megtehet egy kis-letet vala, a mely közzögkivül a hangszere szerzésére és utána-rendelésére fog vezetni.)
Széküldj utánvétellel

Schürmann Karoly hangszergyár, Haspe (Westfalen).

Nagy vagyont szerezhetsz a „Kereskedelmi Vegyészeti” című mű birtokában. E könyv, melynek anyagát korunk legolábbabb szakferfiai állították össze, 3 frt boltt ár helyett meg néhány napig (ajánlott postai küldéssel) **1 frt 20 krajcár** oliszállított áron kapható. Utmutatásai alapján az ország bármely helyén lakó, bármily foglalkozású férfi vagy nő **évente** **2—3000 forint** biztos jövedelemre tehet szert, tőkebefektetés nélkül, csekély fáradsággal, otthon végezhető munkaképevel.

Mindenemü kereskedők és iparosok fizetők jövedelmét megkészereshetik, **tisztviselő és tanítók urak** szabad olrátkban könyvű és beolcsütetes munkái árán családjuk részére **VAGYONT** szerezhetsz e könyv tantársaal nyomán. Már csak néhány száz példány van raktáron, azért mindenki szék olretekben olcsóval, ha haladéktalanul megrendel, legolészebbben postautalványon.

Megrendelhető a „Kereskedelmi Vegyészeti” könyvkiadó vállalatnál **UJPEST, István-utca 2. szám.**

Köznevelő-osztály, Frakk 5 frt. Nadrág 3 frt. Mellény 1 frt. Ferenc József-kabát 4 frt. Jaquet 3 frt. **ROTHBERGER JAKAB** Kristóf-tér 2. I-ső emelet.

A vízibetegség gyógyítható! Eredjen az rosebajtól vagy szibbetegségről vagy másféle vérbőlvesztés akadályokból u. m. haszvízhályag, petefészkek, zúlétt, csukló- és agyvízbetegségről stb., el tünnek a kitűnő **vízibetegség-pilulák** használata után. Kapható **MÜLLER OSZKÁR** gyógyszerész **VERSEGEN** (Dél-Magyarország). Egy doboz 50 kr., kettes doboz 2 frt 50 kr. használatai utalásnál együtt. A pénz ollegetes beküldése esetén olizmunkák. Felolpültek közzönlő-levolrendelkezik.

Ha tudni vágyololbiztosan, Jól idős lesz, ege, hó? Megmondja neked postolban. Az olözölös házíko. Ernyöjével a kezében. Ha kilép a férj magá: Ez vagy hó a megvényben, Ez jelenti jóslata.

Egyedül ha külön az anyójk S a férj bevül, esendese; Kédlője a hangulatjuk; Napsugaras nap leszen!

Ím a mamtha pörölnek, Ad-oda futkosnak; Hírnököll vihar s szelnek, Zivatarlót tartanak!

Ily házikót mindenkoron **Trischler Karoly órás** **Német-Bolyon** (Baranyam).

Frankó küld a cimetre: Csak az arát — **1 frt 80 krt.** — küldjed be. (Utánvétellel is.)
Nagyon elegáns házíko, finom faragással 1 forinttal drágább.

Legjobb szabó AZ **„ANGOL SZABÓ”**

KERÉKPÁR-ÖLTÖNY frt 9.—
FEOLTÓ „ 9.—
SACCO-ÖLTÖNY „ 9.—

AZ **„ANGOL SZABÓ”** **NÁL KOHN HEILMANN** és **FAI KÁROLY-KÖRÚT 12.** **A PONTOS CIMRE ÜGYELNI TESSÉK.**